POSLEDNÍ MOHYKÁNI

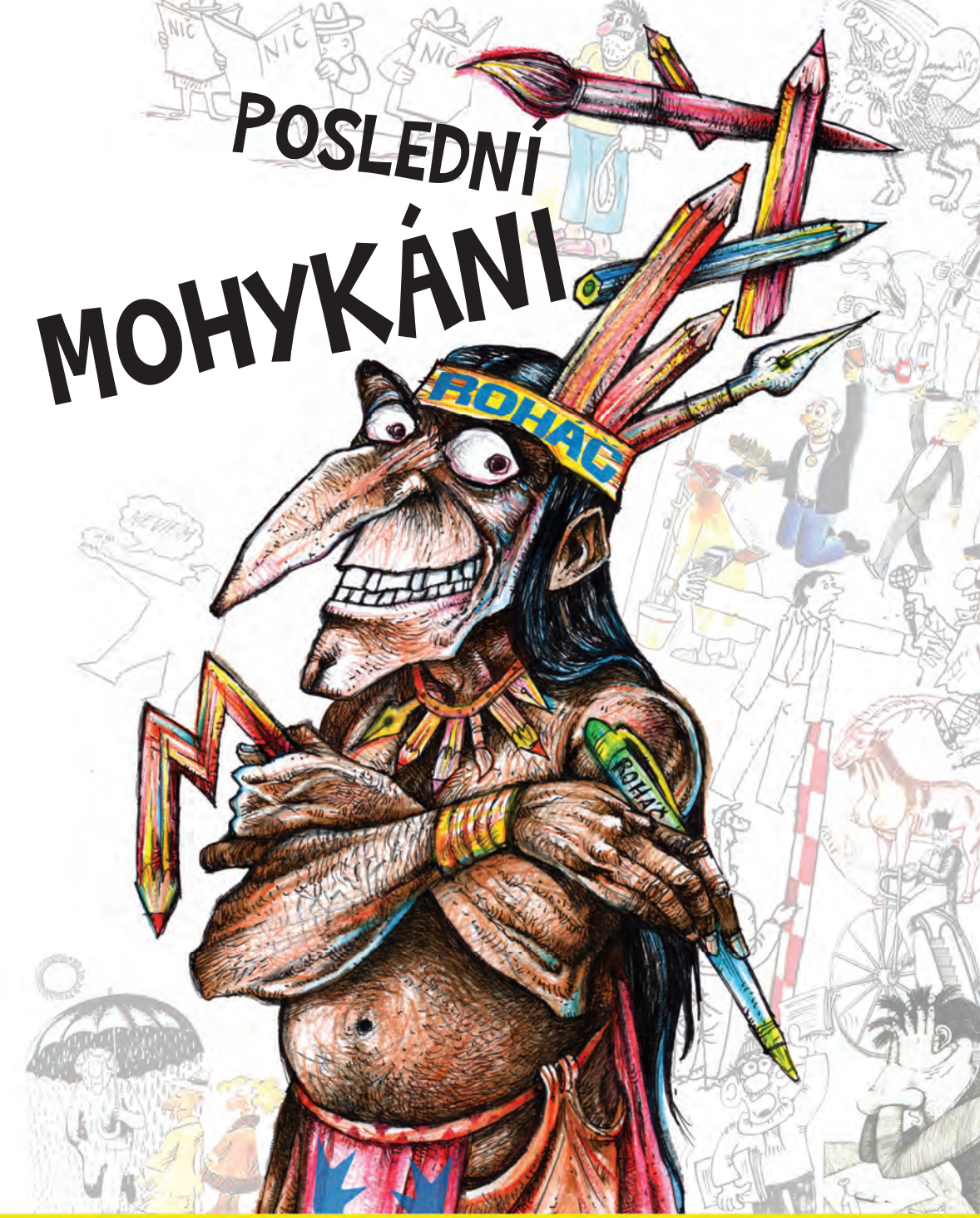

Milan Kupecký

Milan Kupecký

„Roháčovci“
POSLEDNÍ MOHYKÁNI

2021

© Milan Kupecký 2021

„Roháčovci"

Poslední mohykáni

Autorsky zostavil: Milan Kupecký
Príspevky a autori: Internetové noviny Humorikon
Jazyková úprava: Štefan Švec
Obálka a grafická úprava: František Mráz a ARTUS

Vydavateľ: Občianske združenie Chýrnik
- noviny tolerantnosti - HUMORIKON.SK

Tlačiareň: Spolok Slovákov v Poľsku
ul. św. Filipa 7, 31-150 Kraków
tel.: +48 12 632 20 80
e-mail: zg@tsp.org.pl
www.tsp.org.pl

Rok vydania: 2021
Prvé vydanie.
ISBN: 978-83-8111-216-1

1. APRÍLA 1948 ZAČAL VYCHÁDZAŤ PRVÝ SLOVENSKÝ SATIRICKO - HUMORISTICKÝ ČASOPIS ROHÁČ

V tejto knihe si okrajovo pripomíname výročie založenia slovenského satiricko - humoristického časopisu a prezentujeme najmä súčasných autorov, prevažne „roháčovcov“, ktorí zostali verní svojmu satiricko - humoristickému žánru a dnes už existujú iba ako pamätníci. Výstižne sú pomenovaní aj v názve tejto knihy - „Poslední mohykáni“, ktorí prakticky nemajú svojich nasledovníkov a postupne opúšťajú generačne svoj pozemský život. Niektorí ešte žijúci, prispievajú do internetového satiricko - humoristického Humorikonu, ktorý prezentuje predovšetkým ich súčasnú i dávnejšiu umeleckú tvorbu a zachováva tak aspoň v nostalgických spomienkach tvorbu tohto druhu slovenskej kultúry. Žiaľ, nie je ich už veľa, naopak je ich každým rokom čoraz menej. Vymierajú tak ako chrobáky roháče, po ktorých bol niekdajší časopis pomenovaný. Ktovie ako vznikol nápad dať časopisu titulný názov Roháč, možno

sa už nenájde pamätník z radov jeho zakladateľov, ktorý by nám to prezradil, no z biológie vieme, že roháče majú na každej nohe pár háčikov, ktorými sa veľmi pevne prichytia o podklad. Roháče, ako najväčšie chrobáky (Lucanus cervus), sme donedávna v okolitých slovenských lesoch mohli pozorovať pravidelne, ale v súčasnosti už patria medzi vzácne druhy. Vynikajú veľkým robustným telom a impozantným vzhľadom, pričom dospelý jedinec môže dosiahnuť dĺžku takmer 90 mm.

U nás sa vyskytoval v nížinách a pahorkatinách takmer po celom území, predovšetkým v listnatých, najmä dubových lesoch. Zásahy človeka do prírody a odstraňovanie starých stromov a pňov spôsobili miznutie jeho prirodzeného prostredia i zdrojov obživy. Dúfajme, že nevyhynie tak, ako časopis pomenovaný po ňom.

PROLÓG

Bol prvý apríl roku 1948. Od prevratu, v ktorom oficiálne prevzal moc pracujúci ľud, viac ako ubehol mesiac, keď vo vydavateľstve Práca zrealizovali nápad skupiny humoristov, výtvarníkov a karikaturistov so sklonom k vtipnému zobrazeniu života. Začal vychádzať týždenník Roháč.

Na jeho stránkach sa prezentovali nielen prosté anekdoty, ale aj humoristicky a satiricky ladené poviedky, glosy, kreslené vtipy i seriály, ktorých postavičky, ako Dita, Jožinko či Bill, hovorili jasnou rečou a sú stále živými pamätníkmi. V redakcii sa zišlo, alebo s ňou dlhé roky spolupracovalo mnoho kvalitných autorov, ako Viktor Kubal, Milan Vavro, Peter Gregor, Jozef Babušek, Berco Trnavec, Ľubomír Juhás, Ondrej Zimka, Mikuláš Sliacky, Ladislav Mokráň, Tomáš Janovic, Ján Leško, František Mráz, Rasťo Visokai, Koloman Leššo, Ján Pivarči, Andrej Mišanek, Peter Gossányi, Vladimír Javorský, Ľubomír Kotrha, Peter Petiška, Božena Hajdučiková - Plocháňová, Jozef Olšovský, Viliam Živický, František Okruhlica, Milan Stano, Ivan Popovič, Karol Čizmazia, Vlasta Zábranský, Ján Gľonda, Miťo Breza, Igor Danay, Dušan Polakovič, Milan Lechan, Bohumil Synek, Milan Kenda, Fedor Vico, Ľudovít Majer, Zdeněk Žáček, Petr Urban,Vladimír Renčín, Milan Kupecký, Vlasta Švejdová, Klára Jarunková, Viktor Kubal mladší, Adolf Born, Neprakta - Švandrlík, Josef Grušpier, Jan Vyčítal, Peter Chrenko, Milan Zelinka, Jaroslav Schut, Jozef Dunajovec, Ján Lenčo, Viera Urbanová, Ján Heinrich, Štefan Švec, Peter Hudák, Ľubomír Radena, Peter Zifčák, Dušan Dušek, Peter Hajduk, Marcel Krištofovič, Andrej Reiner, Vladimír Pavlík, Vojto Haring, František Bojničan, Miroslav Ďurža, Drahoslav Mika, Bohumil Synek, František Malec, J. A. Tallo, Kamila Stašková, Tibor Korbell, Miroslav Janega, Jozef Minárik, Ladislav Zrubec, Štefan Bittman, Milan Hodál, Gabriel Hocman, Jaroslav Liptay, Ondrej Bosík, Ladislav

Bednár, Jozef Puchor, Imrich Jóža, Mojmír Groll, Rudolf Čižmarik a mnohí a mnohí ďalší.

V roku 1958 prešiel časopis pod krídla vydavateľstva Pravda a jeho náklad sa rýchlo zvýšil až na stotisíc kusov týždenne. Svoje postavenie na trhu si udržal aj v čase normalizácie, keď sa síce politická satira nenosila, ale napriek tomu autori našli vždy dosť „škáročiek“ i námetov, do ktorých mohli zapichnúť svoj satirický osteň a upozorniť na to, že žiť by sa dalo aj ináč. Vo vydavateľstve Avízo sa po roku 1990 pokúšali, avšak bezúspešne, pokračovať vo vydávaní tohto titulu pod názvom Nový Roháč. Šéfredaktorom bol Viktor Kubal mladší. Keď časopis zanikol, krátky čas sa ho márne, už pod hlavičkou Extra Roháč, snažil zachrániť oduševnený humorista Milan Kupecký vo svojom mini vydavateľstve H+S (Humor a Satira), spolu s ďalšími autormi, prevažne bývalými „roháčovcami“, predchádzajúcimi prispievateľmi do tohto renomovaného časopisu, ktorého jedinou „chybou“ bola pečať bývalého komunistického tlačového kombinátu vydavateľstva Pravda. Pod jeho zánik sa podpísala tiež vlna tzv. demokratizácie a komercializácie.

Vieme, že za dobrý vtip v rôznej podobe sa dá veľa skryť, ale i veľa vyjadriť. Je to určitý uhol pohľadu na veci, ktoré sa dejú každý deň okolo nás. Vtedajšie komunistické vedenie vnímalo Roháč ako časopis, ktorý odhaľuje nedostatky na rôznych úsekoch hospodárskeho a spoločenského života, kritizuje buržoázne prežitky vo vedomí ľudí a reakčné úsilie imperialistických mocností, prípadne sa v ňom pertraktovala komunálna satira. Na chválu jeho tvorcov treba povedať, že ak sa naskytla čo i len malá možnosť (napríklad v období roku 1968), alebo vznikla voľnejšia politická atmosféra či demokratickejšie obdobie, Roháč bol na svojich stránkach predvojom kritiky, respektíve satiry, ktorá bola akýmsi seizmografom ďalšieho možného smerovania spoločnosti.

Dnešok však neznamená, že nie je čo kritizovať, na čom sa zasmiať, skôr opak je pravdou. A ani odvaha by možno nechýbala, ibaže ob-

jekty kritiky zväčša siahajú do vyšších sfér a najmä vláda pravicového mamonu bráni takémuto pravdivému prejavu výpovede spoločenských neduhov, klamstiev, podvodov a ďalšieho, najmä politického marazmu, v ktorom na Slovensku v súčasnosti žijeme. Nie je to však problém iba printových, ale i elektronických médií. A tak nečudo, že Roháč si svoje miesto, bez politickej, inzertnej a distribučnej podpory, i napriek svojej opodstatnenosti na trhu, neudržal. Ak sa zamyslíme a zadívame vôkol seba, vo všeobecnosti zdravý vtip, liečivá satira, najmä politického podfarbenia, sa z našej spoločnosti doslova vytratila. Kde hľadať príčinu, vieme... Humoristický chlebík, hoci v malých dávkach, ešte existuje, nie je však ľahký, najmä ak to má byť humor inteligentný. Po revolúcii a následnej divokej privatizácii (rozkradnutím) a likvidáciou všetkého bývalého národného a štátneho majetku, sa Slovensko dostalo za pár rokov do úpadku takmer vo všetkých oblastiach spoločenského života, vrátane humoru a satiry. Pribudli bezdomovci, žobráci a satira na Slovensku poslúžila iba v čase privatizácie strategických podnikov a rozpredávania bývalého socialistického majetku najmä západným podnikateľom. Rozpredaním strategických subjektov cez Fond národného majetku profitovali najmä politici. Zrušením satiricko - humoristického časopisu sa pochopiteľne zlikvidovala aj satira, ktorej sa najmä oligarchovia a politickí rýchlo zbohatlíci stránia ako čert svätenej vody.

Aj kapitalistické trhové prostredie potrebuje intelektuálne vyzretý humor a satiru, no prinajlepšom by sa to možno dalo realizovať vtedy, ak by išlo o komerčne rýchlo predajný časopis. Predsa zisk je prvoradý, hoci vieme, že humor a satira sa nezaobídu, ako ostatná kultúra, bez finančnej podpory. A tak na osude tejto kultúrnej oblasti, ako i obsahu nikomu nezáleží, najlepšie ich predstavám - majiteľom televízie, rozhlasu, podnikateľom, prípadne politikom a viac - menej i čitateľom viac vyho-

vuje bulvár. Stará „roháčovská“ kvalita autorov humoru a satiry zanikla, čo by nebol problém, ale problémom je, že nevznikla kvalita nová. Mladí autori, humoristi sa nemajú kde „učiť“, ani kde publikovať a pomaly nevedia čo je to humoreska, epigram či aforizmus. Je tu však takpovediac, ako sa vraví, svetielko na konci tunela. Nedávno vznikol internetový Humorikon, do ktorého prispievajú a angažujú sa v ňom najmä autori z minulosti, ktorí však postupne generačne vymierajú. Je teda otázne, kedy sa na Slovensku v kapitalistickej demokracii dočkáme aj politického humoru a satiry. Možno teda konštatovať, že nejednému slovenskému čitateľovi chýba podobný kvalitný printový časopis ako bol nezabudnuteľný Roháč. Chýba najmä slovenským humoristom a satirikom, respektíve autorom, pre ktorých jeho zánikom zanikli aj ich predošlé publikačné a konkurenčné možnosti. Podľa západného vzoru sú dnes v časopisoch ako zábavný doplnok k dispozícii len erotické fotografie, staré anekdoty a veľké krížovky, v televíznych programoch trápny humor, na ktorom sa zúčastňujú viac - menej len komparzisti a malé deti. Znova konštatujeme, že nejednému slovenskému satirikovi, ktorých je pomaly ako šafránu, veľmi chýba spomínané periodikum v podobe nezabudnuteľného Roháča, ktorý prevrat v roku 1989 a následný trhový kvas kšeftovania a tunelovania – zdá sa, že nenávratne – zmietol z javiska našich kultúrnych dejín. Opakujeme, že humoristicko - satirický časopis Roháč, bohato ilustrovaný, vznikol v roku 1948 v socialistickom Československu, ako týždenník s množstvom vtipov, karikatúr a humorných poviedok pre pobavenie, ale aj kritiku nedostatkov. Medzi najsledovanejšie patrili glosy, kreslené vtipy a seriály, ktorých postavičky mali svojich stálych priaznivcov. Roháč prinášal často vysoko sofistikovanú kritiku problémov socializmu, prinášal ušľachtilý humor a cielenú satiru, všetko prvky prenikajúce do podstaty problémov.Mal vysokú literárnu i výtvarnú úroveň, svoje schopnosti si mohli v ňom brúsiť viacerí kvalitní autori. Súbežne s jeho zánikom zanikli aj publikačné možnosti slovenských humoristov a satirikov v podobe zábavných strán i dvojstrán v novinách, také bežné v čase tzv. „preklínanej“ totality. V súčasnosti nejde ani o nejakú neopodstatnenú nostalgiu, ide o úsilie prinavrátiť, alebo aspoň dovolať sa pokusov o návrat takéhoto kvalitného, vydareného časopiseckého produktu, akým bol Roháč, neskôr Nový Roháč a Extra Roháč.

MAJSTER VIKTOR KUBAL

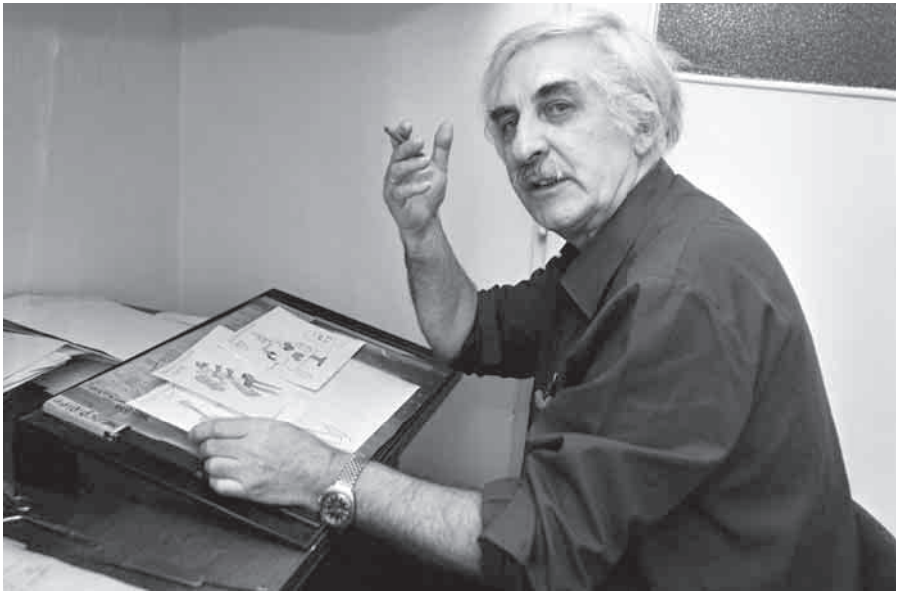

Viktor Kubal, slovenský výtvarník, karikaturista, scenárista a filmový režisér, bol zakladateľom slovenského animovaného filmu a súčasne i spoluzakladateľom známeho satiricko - humoristického týždenníka Roháč. Narodil sa 20. marca 1923 v Svätom Jure, zomrel 24. apríla 1997 v Bratislave vo veku 74 rokov. Je pochovaný na Martinskom cintoríne. Od jeho smrti uplynie tento rok 24 rokov (2021) a bol by sa dožil 98 rokov. Jeho štýl tvorby je charakteristický skratkovitou kresbou, humorom a premyslenou dramatizáciou príbehov. Je autorom mnohých animovaných filmov, ktoré získali viaceré zahraničné ocenenia. Herecky sa uplatnil vo filme Dávajte si pozor! O majstrovi Viktorovi Kubalovi vyšla vo vydavateľstva Mladé letá v roku 1964 jedna z prvých kníh. Obsahuje veľa z obdobia života a tvorby tohto ojedinelého slovenského umelca a má priliehavý názov Vaša Dita, ktorej názov niesla aj jeho dlhoročná pravidelná rubrika. Dita bola roháčovskou kmeňovou postavičkou, podobne ako Schekov Jožinko (Jozef Babušek) alebo Plocháňovej Bill a Mary. A keďže kniha bola určená deťom od 9 rokov, je to výber z kresieb a textov, ktoré sú vhodné pre túto vekovú kategóriu. Pravda, Viktor Kubal nemusel priveľmi cenzurovať sám seba, pretože jeho humor bol napájaný detským videním, bol mierne detinský v tom najlepšom zmysle slova, detsko - radostný. Štruktúra knihy je taká, že na ľavej strane sú krátke textíky s ilustračnými kresbičkami a na pravej jeden strip, väčšinou so štyrmi fázami jedného deja. Viktor Kubal čerpal zo života súčasnej ro-

diny, zo vzťahov medzi rodičmi a deťmi, ale spod jednoduchých postrehov preráža kolorit doby, napríklad z tohto zápisu: „Mamička išla kúpiť olej. Nekúpila, lebo ho mali dosť.“ Dnešnej generácii môže byť táto satira vzdialená, pretože pomenuváva dobu, keď sa nekupovalo to, čo sme potrebovali, ale to, čo bolo práve dostať. Niektoré texty si vyžadujú ilustráciu, iné obstoja ako vtipný výrok alebo bonmot: „Dostala som štyri jednotky naraz, dokonca už aj spočítané.“ Kubalovská linka, zdanlivo spontánna, nakreslená bez opravovania jedným ťahom, vošla do povedomia celých generácií čitateľov. Stala sa ornamentom vizuálnej kultúry 20. storočia, tak ako kresba Martina Benku. Vraví sa, že humor je skutočne soľou života! Tento výrok je vhodné si pripomenúť najmä v apríli, ktorý je okrem iných sviatkov aj sviatkom humoru. Zároveň si treba uctiť aj pamiatku úmrtia Viktora Kubala, ktoré každoročne pripadá na deň 24. apríla.

„Humor, podobne ako smiech sú dôležitým spojivom medzi ľuďmi.“ Aj toto je jeden z mnohých výrokov majstra Viktora Kubala, na ktorého stále nielen satiricko - humoristická obec s úctou spomína.
Majster Viktor Kubal, ako ho kultúrna verejnosť vníma, bol velikánom slovenského humoru a satiry a tiež priekopníkom slovenského animovaného filmu tej doby. Patril, okrem iného, medzi pravidelných autorov, tvorcov i spoluzakladateľov bývalého satiricko - humoristického

časopisu Roháč. Bol umelcom s veľkým „U“, po ktorom zostala hlboká autorská stopa, stopa tvorcu. Nielen ako satirika, karikaturistu, ale i človeka, ktorého navyše zdobili morálne i ľudské atribúty. Tento slovenský umelec, skutočná celebrita, bol aj ako autor animovaného filmu (najznámejší z nich Zbojník Jurko a Krvavá pani) svojou tvorbou prínosom do slovenskej klenotnice. V časopise jeho doby, v známom slovenskom Roháči bežal nepretržite, týždeň čo týždeň - 36 rokov (!) mnohým ešte aj dnes v pamäti rezonujúci kreslený seriál Vaša Dita, vhodný zápisu do Guinessovej knihy rekordov. Boli to však aj ďalšie seriály, ako - Marcipánová rozprávka, Cvik a Cvak, Janko Hraško, Puf a Muf, či Panák z križovatky, ktoré boli paralelne publikované v Roháči. Nakreslil nespočetne veľa humorných i satirických obrázkov a napísať veľa textu, ktorými týždeň čo týždeň obveseľovali čitateľov obľúbeného slovenského časopisu, ale i mnohých ďalších slovenských periodík.

Zo spomienok na majstra Kubala, z pera autora tejto knihy Milana Kupeckého

Moje spomienky ako humoristu sú na majstra Viktora Kubala stále živé. Bol som jeho vyznávačom i obdivovateľom zároveň, vrátane jeho tvorby. Spomienky na neho budú vo mne rezonovať do konca života. Som rád, že patrím medzi tých, ktorí mali možnosť aspoň občas sa s ním stretnúť. Bol to veľký, myšlienkovo a intelektuálne bohatý, hlboko veriaci človek.

Stretnutia s ním boli pre mňa nielen obohatením ale i nevšedným zážitkom. Osobne v redakcii Nového Roháča, na Teslovej ulici v Bratislave, kam pravidelne nosil obrázky - karikatúry, svoje malé umelecké

dielka. Utkvelo mi v pamäti, ako často (s jeho typickým a príslovečným úsmevom na perách a s dávkou irónie), už pri vstupe do dverí sa spýtal: - Ešte vychádzame? Podobne ako všetci humoristi, vrátane nás v redakcii, i on intenzívne prežíval problémy, ktoré vydávanie tohto periodika sprevádzali, až do jeho zániku. Majster Kubal, tak ako sa zračilo aj z jeho humorne ladených obrázkov, mal vždy dobrú náladu sprevádzanú šibalským úsmevom.

Bol tiež dobrým rozprávačom zážitkov pre vďačných poslucháčov. Pamätám si na jednu z jeho príhod... Vraj, keď raz išiel po ulici, zrazu zazrel v zrkadle skleného výkladu človeka, ktorý mu bol veľmi nesympatický. No, keď sa lepšie prizrel, zistil, že je to vlastne on sám. Nasledoval srdečný smiech. Aj taký bol majster Viktor Kubal. Táto príhoda svedčí o jeho schopnosti sebairónie, nadhľadu a duchaplnosti. Mal vrodenú skromnosť, a preto sa za žiadnu „celebritu" nepokladal, navyše bol vlastencom, človekom s národným cítením.

Po skone tohto velikána, umelca svojej doby a času, v ktorom žil a tvoril, zostalo doteraz veľké vákuum, ktoré stále v satiricko - ume-

leckom prejave a tvorbe výrazne na Slovensku cítiť. Je to absencia ducha a vtipnej myšlienky, trefnej satiry veľkého formátu, druhu umenia, ktoré prezentoval. Aj na tom našom malom Slovensku vyrástlo vždy veľa umeleckých osobností, no dovolím si tvrdiť, že majster Kubal, o ten pomyselný kúsok nad ostatnými vyčnieval.

Majster Kubal v roku 1943 ukončil Vyššiu školu staviteľskú, potom študoval na Škole umeleckých remesiel v Bratislave.

Krátke priblíženie prierezu jeho umeleckej tvorby

Kreslený humor a satiru na Slovensku po roku 1945 je možné si iba veľmi ťažko predstaviť bez karikaturistu Viktora Kubala. Už v 50. rokoch sa jeho výtvarný prejav vyhranil do pôsobivej kresbovej skratky, ktorá bola pre autora prostriedkom bezprostrednej realizácie vtipného nápadu. Ako sa vyjadrili o ňom naslovovzatí odborníci, pre Viktora Kubala bolo typické, že už v prvej predstave nachádzal obrazné riešenia v ľahkej náčrtkovitej kresbe ceruzkou. Definitívnu podobu dostávala karikatúra prekresleným perom - tušom. Za predpokladu, že obrazné riešenie vždy autora uspokojilo. Kubalova zámerne neštylizovaná kresbová linka priamo ozrejmovala satirickú myšlienku, niekedy vyjadrenú aj sprievodným textom. A svojou skratkovitosťou a zrozumiteľným jazykom vytvárala podmienky na nadviazanie okamžitého kontaktu, dialógu medzi obrazom a divákom, v roháčovskom prípade čitateľom. Viktorovi Kubalovi išlo vždy o obsah, o humornú či satiricky vyhrotenú myšlienku vypovedanú najjednoduchšími prostriedkami kresby. Za jej formovou jedno-

duchosťou, akoby „remeselnou nenáročnosťou“ a kompozičnou prehľadnosťou sa skrývalo hlboké pochopenie udalostí a ich interpretácia cez humorné obrazové nápady smerujúce niekedy ku kriticko - satirickému obsahu. Jeho humorné figúrky a výjavy, často komponované v cyklickom deji svojsky depatetizovali a zľudšťovali zlo, hlúposť a základné spoločenské nešváry. Kresba umelecky, úzko korešpondovala s myšlienkou. Sám Viktor Kubal svoje práce pokladal za publicistické, novinárske - a tak ich aj robil. Vždy nakreslil aktuálny obrázok, ako napríklad iný novinár napíše článok a zanesie, či odošle do redakcie, čím učiní zadosť svojmu novinárskemu remeslu, či povolaniu, čo má všeobecnú platnosť.

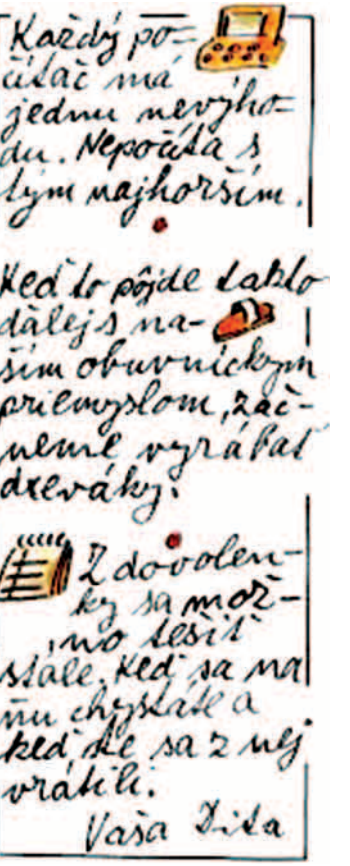

Zaujímavá a bohatá je aj jeho filmová tvorba. Viktor Kubal bol nielen zakladateľom slovenského animovaného filmu, ale aj jedným z významných predstaviteľov svetového animovaného filmu v tej dobe. Bol nielen autorom výtvarných a animovaných návrhov, ale aj autorom námetu, scenárov i režisérom. Avšak v porovnaní s vtedajšou zahraničnou technikou spracovania boli takéto realizačné aktivity v našich podmienkach priam heroické, neskutočné a obdivuhodné. Autor bol pritom zároveň aj kameramanom, ba dokonca i strihačom filmu. Boli to v porovnaní s dneškom relatívne primitívne podmienky. Ak zalistujeme v ar-

chívnych dokumentoch, dozvieme sa okrem iného, že Viktor Kubal svoje prvé pokusy kreslil tušom na filmový pás už ako dvanásťročný. Neskôr navštevoval celoročný denný kurz pre kinetickú fotografiu a kinematografiu v škole Umeleckých remesiel v Bratislave. Svoje prvé animované filmy, ako Studňa lásky, Únos, Tajomný dedo, natočil vo vtedajšej spoločnosti Školfilm, predtým ako začal pracovať v bratislavskom štúdiu animovaného filmu. Tu vyrobil niekoľko zaujímavých seriálov, ako napríklad O Jankovi Hraškovi, paralelne v Roháči uverejňovaná seriálová Dita, ďalej cyklus rozprávkových večerníčkov, ako Panák z križovatky, Puf a Muf, až sa dopracoval k tvorbe a realizácii, pamätníkom ešte dnes dobre známych celovečerných animovaným filmov Zbojník Jurko a Krvavá pani. Ako režisér a animátor vytvoril bezmála 400 krátkometrážnych animovaných filmov, z ktorých mnohé získali významné domáce i zahraničné ocenenia.

Čierny a biely kocúr Puf a Muf sa stali hviezdami čiernobieleho filmu v roku 1969. Legendárnou sa stala aj kreslená postavička zbojníka Jurka,

ktorý bol inšpirovaný Jánošíkom. Na tvorbu animovaného filmu Krvavá pani čerpal zase inšpiráciu z historickej postavy - grófky Alžbety Báthoriovej z Čachtíc. Majster Viktor Kubal svojou každodennou tvorbou vyše štyri desaťročia dokazoval, že humor a satira sú prepotrebné veci pre ľudí, podobne ako chlieb a smiech, ktoré boli podľa neho najkratšou vzdialenosťou medzi ľuďmi.

V našom „roháčovskom" archíve sme našli aj jeden z jeho posledných autentických rozhovorov, ktorý prinášame:

Čím vlastne kreslíte, majster Kubal?

- Hocičím. Perom, ceruzkou, čo príde. Raz sa ma deti opýtali, ako to vlastne kreslím. A prečo akurát takú figúrku. Tak som im dal návod a podľa neho môže kresliť každý. Predstavte si biely papier, zatvorte oči, predstavte si tam to, čo chcete nakresliť. A kým to máte ešte v pamäti, rýchlo to obtiahnite. A je to!

Prečo ste v Roháči vo vašej pravidelnej rubrike dali meno svojej postavičke práve Dita?

- Viete, kedysi dávno som čítal román Veselá pieseň o Bernadette, o francúzskom dieťati. Vtedy sa nám práve v rodine narodila dcérka a chceli sme jej dať meno Bernadetta. Ale prišiel na návštevu švagor a ten chcel Ditu.

Ako sa vám žije v týchto ťažkých časoch?

- Ťažké časy boli vždy. Nikdy nebol život ľahký. Tak to človek tragicky a pesimisticky nesmie brať. Kto si ako povie, tak sa vlastne má, podľa príslovia „Kto sa pochváli, má pochválené, kto pohaní má pohanené". Pritom nechcem nič zľahčovať. Skúste sa vždy na život pozerať z tej príjemnejšej stránky. Napríklad...ako som rád, že nemám auto, pretože tým mám menej starostí i zodpovednosti. A tak je to aj s ostatnými materiálnymi statkami. Skúste napríklad všade, kam prídete rozosievať optimizmus a dobrú náladu. Uvidíte, že sa to vyplatí. Viem, vždy to nejde, no treba sa vždy aspoň pokúsiť naladiť pozitívne.

Viete po kom ste zdedili talent?

- Ja mám všetky tetky z otcovej strany maliarky. Boli učiteľky a v tom čase učiteľ musel vedieť takmer všetko. Aj z mamičkinej strany, ktorá sa narodila v Budapešti, boli jej bratia výtvarníci aranžéri všetkých obchodov. Otcova mama bola sestra Hansa Faladu, známeho spisovateľa. Tieto gény, ktoré som zdedil, mi akosi zostali. No a čo sa týka humoru, mal som

napríklad brata advokáta, ktorý tiež bral život s humorom. Rozviedol s nadhľadom každého, kto si o to požiadal. Bral to svojim spôsobom zábavne, hoci je to vážna vec. Záleží z ktorej strany, z akého uhľa pohľadu na to hľadíte.

A čo pribúdajúce násilie, sebeckosť, brutalita...Ako to vnímate?

- Aj to záleží od pohľadu na vec. Ja som tiež prežil vojnu a nevedeli sme čo a ako bude. Vždy som sa však snažil veci brať tak, ako idú. Zdražel chlieb, maslo, nuž zdražel, nejako to prežijeme. Viete, keď človek prejde o kúsok cesty ďalej, napríklad od miesta kde sú problémy, už sa mu veci zdajú inakšie, ľahšie jednoduchejšie a možno je už aj po probléme. Prípadne časom sa zdajú až malicherné a človek sa nad nimi neraz povznesie, ba i pousmeje. Čas je najlepší lekár. Nad ničím sa netrápim, najmä nad tým nie, čo neviem ovplyvniť. A ako sa hovorí: ak nejde o život, nejde vlastne o nič...

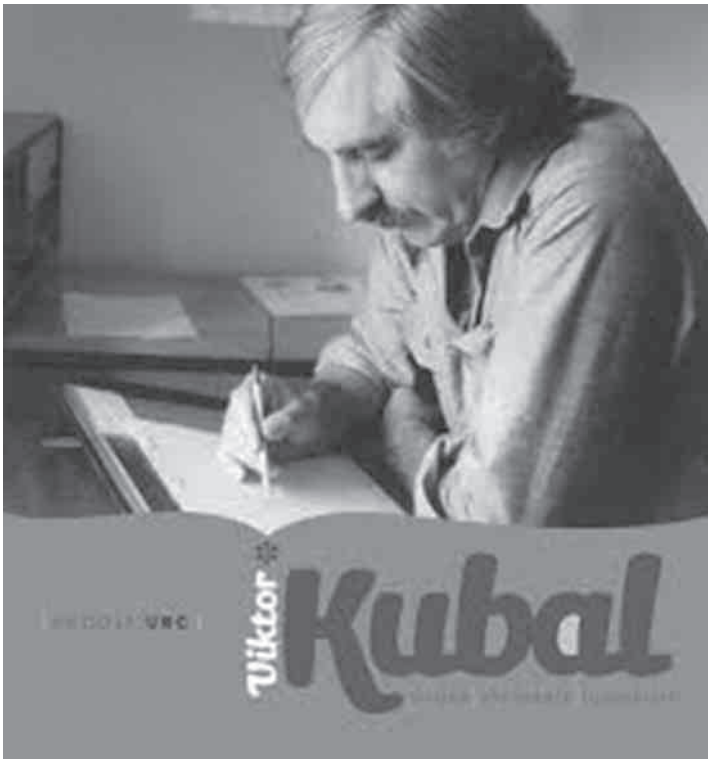

PAMÄTÁTE SA NA JOŽINKA?

JOZEF BABUŠEK

Dvadsaťtri rokov, týždeň čo týždeň, sa čitatelia časopisu Roháč tešili na svoj obľúbený komiksový seriál Jožinko, ktorého autorom bol Jozef Schek, občianskym menom , ktorý je považovaný spolu s Františkom Mrázom za otca komiksu na Slovensku. Komiks. Nazývajú ho bublinkové médium alebo obrázkové príbehy v pásikoch. Zrodil sa v Amerike. Napínavé krátke kreslené historky o Mickey Mouseovi, Tarzanovi, Batmanovi, King - Kongovi alebo Káčerovi Donaldovi si získali tisíce fanúšikov. Mnohé neskôr sfilmovali. U nás bol komiks po druhej svetovej vojne ako kapitalistický produkt a buržoázny prežitok zakázaný. Trpeli ho len v detských časopisoch a volali ho kreslený seriál. Po Jozefovi Ladovi, Ondřejovi Sěkorovi a Jánovi Fisherovi začala ďalšia generácia skvelých karikaturistov uverejňovať svoj humor v časopise Roháč. Medzi elitu našich kresliarov patria už spomínaný Fero Mráz, Božena Plocháňová, Viktor Kubal, Milan Vavro a Jozef Schek, občianskym menom Jozef Babušek, ktorý zomrel pred pár rokmi ako 83- ročný. Jeho Jožinko - dieťa svojich rodičov u nás vychádzal vyše dvadsať rokov. O tom, ako tieto komiksové príbehy vznikali, niečo o nich a autorovi prezradila jeho dlhoročná blízka spolupracovníčka, Bratislavčanka, scenáristka Stanislava Liptáková alias Kamila Stašková, ktorá s autorom urobila jeden z posledných rozhovorov.

Kedy ste sa zoznámili s pánom Babuškom?

Joži robil v piešťanskej Kovotechne priemyslového dizajnéra. Je autorom napríklad aj známeho loga chladničiek Calex. Potom vyštudoval kunsthistóriu. K nám do Roháča ho v 60-tych rokoch priviedol môj kolega Kalo Uhrík. Zoznámili sa pri volejbale. Väčšinu kreslených vtipov nám vtedy dodávali rôzni architekti a výtvarní umelci, ktorí kreslili vo voľnom čase ako svoje hobby. Joži najskôr od roku 1947 uverejňoval svoj kreslený humor v Čechách. Potom dlhé roky pôsobil ako grafik v redakcii Štart.

Joži prispieval najskôr kreslenými jednoobrázkovými vtipmi. V septembri 1965 na popud Kala Uhríka nakreslil prvý príbeh s názvom Dieťa svojich rodičov, ktorý o štyri mesiace s kolegami premenovali - možno podľa neho - na Jožinko - dieťa svojich rodičov. V tom istom čase začala kresliť Božena Plocháňová svojho Škaredého Billa a krásnu Mary. Jožinko v Roháči nebol žiadny superhrdina, ale obyčajný chlapec z obyčajnej mestskej slovenskej rodiny. Jeho seriálový otec bol úradníkom a jeho mama v domácnosti. Presne ako autorovi rodičia. Spolu s ním sa v príbehoch objavovali aj jeho kamaráti. Niekedy mal psíka alebo maličkú sestru s cumlíkom. Rodinka sa vozila na vysokom aute. Ostatné postavy mená nemali. Seriál sa humornou formou zaoberal medziľudskými vzťahmi. Nastavoval tvár spoločnosti, ako sa vtedy vravelo. Huncút Jožinko mal stále rovnaký vek. Stváral pestvá na voľné pokračovanie. Hoci hlavnou postavou bol malý chlapec, seriál čítali najmä dospelí. Sledovali ho však nielen pre textovú pointu, ale aj pre pútavé kresby. Joži Babušek vedel nakresliť hocičo - človeka, zvieratko, dokonale vyjadril pohyb, zvuk, strach alebo radosť. Zo začiatku bol seriál dvojfarebný, od januára 1969 už farebný. Najskôr vychádzal vodorovne, od apríla 1971 boli obrázky v stĺpčeku pod sebou. Od roku 1973 býval na poslednej strane, ale čitatelia si ho aj tak

Seriálom Jožinko - dieťa svojich rodičov bavil národ dvadsaťtri rokov.

vždy prečítali ako prvý. Jožinko sa zmenil len raz - najskôr mal iba jeden vlas a potom mu pribudla strapatá štica. Odpočinul si len v roku 1975, kedy seriál nevychádzal. Po ročnej pauze si však svoju obľúbenú postavičku čitatelia vyžiadali späť. Vytrvalo, týždeň čo týždeň sa objavoval na stránkach Roháča, v každom diele väčšinou štyri obrázky, čo je za tie roky vyše 4 000 kresieb! Joži si sám k nemu písal scenár. Mal množstvo nápadov. Seriál skončil v januári 1988. Joži okrem toho uverejňoval po celý čas aj samostatné vtipy, ilustrácie a pre Roháč kreslil i titulné strany.

Ako vzniká komiksový príbeh?

Joži bol veľmi príjemný kolega. Kreslil doma v Piešťanoch a do redakcie v Bratislave nám to každý týždeň nosil osobne. Väčšinou až na poslednú chvíľu. Najlepšie sa mu kreslilo tesne pred uzávierkou, vtedy pracoval aj v noci. Kreslil tvrdým oceľovým perom alebo labutím brkom a čiernym tušom. Potom obrázky vymaľoval štetcom a farbami. Kresby v časopise merali 6 x 6 centimetrov, ale on ich kreslil minimálne na formát A3. Niekedy pri kresbe detailov používal aj lupu. Je vynikajúci pozorovateľ a majster pera. Postavy jeho seriálu komunikovali nielen medzi sebou, ale i s čitateľmi a dokonca aj so svojím autorom. Občas sa v seriáli objavili aj jeho skutočné ruky, prípadne topánka.

Aké ste mali skúsenosti s cenzúrou?

Cenzúra za bývalého režimu karikaturistov dosť obmedzovala. Do roku 1968 sa

muselo ísť pred odchodom do tlačiarne na tlačový dozor. Niektoré obrázky hneď vyradili, pri iných zmenili text. Pri niektorých materiáloch sme to naschvál prehá-ňali, aby tam po vyškrtaní aspoň niečo zostalo. Keďže Roháč bol u nás jediný humoristický časopis, a kritizovali sme pomery doby, tolerovali nám viac, ale v Jožinkovi sa ani v najväčšej cenzúre neobjavili pionierske šatky, oslovenie „súdružka učiteľka“ a podobne. Ale tiež sa nesmeli zobrazovať s krížmi Mikulášske čiapky alebo kostolné veže.

Ako sa vám s Jozefom Babuškom spolupracovalo?

Spolupracovali sme 31 rokov. Joži bol aj vynikajúci realistický kresliar. V časopise Elektrón v sedemdesiatych rokoch začal uverejňovať náročnejšie napínavé vedecko - fantastické seriály ako Cesta slepých vtákov, Slnečné jazero a Runa Rider, ktoré sa považujú za vrchol jeho tvorby. Ja som mu písala scenár. Je to už dávno. Spravili sme toho dosť.

Prečítate si dnešné humoristické časopisy?

Súčasný humor je podľa mňa slabý a pomerne vulgárny. Moderné komiksy sú vysoko akčné. Sú určené pre inú skupinu čitateľov. No verím, že aj v čase videa a televízie tu má kreslený humor stále svoje miesto.

KARIKATÚRA

Obľúbenou zónou humoru a komunálnej satiry v medziach (viac či menej) možného bola za socializmu karikatúra. Zvlášť tá publikovaná v obľúbenom humoristickom týždenníku Roháč či v českom Dikobraze. Krátko po revolúcii, so zánikom Roháča sa na pultoch novinových stánkov objavil Nový Roháč a najmä Kocúrkovo, ktoré rediguje známy slovenský karikaturista Milan Stano, ktorý tiež patrí medzi posledných mohykánov slovenského humoru. Takpovediac ďalší „roháčovec“ veterán Milan Kupecký znovu vtiahol do hry staršiu generáciu karikaturistov a vytvoril priestor a dal možnosť publikovať v internetovom Humorikone. Nový Roháč, ktorý vznikol krátko po prevrate a redigoval ho Viktror Kubal mladší mal stále okrem kvality veľkú čítanosť i svojich fanúšikov najmä medzi intelektuálmi. Avšak zmenou režimu a nástupu tzv. vlčej vidiny obohatenia sa, trhového hospodárenia, sprevádzané prevracaním kabátov atď., humor a najmä satira bola postavená mimo hru, keďže nebola tak hojne podporovaná inzerciou ako napríklad politické denníky a časopisy. A tak podvyživená tvorba karikatúry, ako aj ich tvorcov viedla a naďalej vedie iba k ich sporadickej tvorbe. Inými slovami tento druh kultúry je stále v závese, a ako povedal satirik Milan Kenda zaznamenal úpadok tak ako všetky sféry spoločenského života v tomto baskervillskom ponímaní kapitalizmu.

Vlado Pavlík

Ľubo Kotrha

SPOMIENKA NA HUMORISTOV POVAŽSKÉHO ŠTVORLÍSTKA

ŽIJÚ UŽ IBA DVAJA PROTAGONISTI

Považský štvorlístok tvorili štyria humoristi – Vojtech Haring, Vladimír Pavlík, Miroslav Ďurža a František Bojničan. V tomto zložení fungovali vyše dvadsať rokov. Keďže dvaja z nich – Vojtech Haring a Miroslav Ďurža už nie sú medzi nami, tak sa pochopiteľne „rozpadli". Avšak počas svojej činnosti mali veľa aktivít. Napríklad hneď po založení, mali viacero spoločných výstav, niektoré aj putovné. Okrem toho, každý rok pravidelne naživo kreslili okoloidúcich záujemcov v Piešťanoch na sklenenom moste kúpeľného ostrova, pred piešťanským kinom Fontána, v areáli Balnea Splendid a Balnea Esplanade palace.

Všetci štyria sa zároveň zúčastňovali na spoločných výstavách a súťažiach doma i v zahraničí a dosiahli viacero významných úspechov i ocenení. Niektorí z nich sa okrem kreslenia portrétov a karikatúr venovali aj maľbe.

VOJTO HARING

Jeden z nich, VOJTO HARING, okrem toho, že kreslil karikatúry a písal humor bol vždy aj kurátorom pravidelných výstav Frašťacký trň a Novomestský osteň. Bol pôvodným povolaním klinický psychológ a táto jeho profesia psychológa sa odrážala v celej jeho tvorbe, literárnej i výtvarnej. Bol známy aj ako publicista, dramatik rozhlasových hier i epigramatik. Knižne mu vyšlo viacero zbierok epigramov. Jeho výtvarná tvorba, najmä kreslený humor bola nevtieravá pre každého čitateľa. Mal rád život, mal rád ľudí a svoje vedomosti odovzdával študentom na univerzite, kde pôsobil ako vysokoškolský profesor. Žil a tvoril v Piešťanoch. Vojtech Haring patril medzi autorov viacerých alternatív, ktorých nazývame obojživelníkmi. Pretože myšlienku, nápad, vedel vyjadriť kresbou i dať na papier ako písané slovo. Obdivuhodná bola najmä jeho všestrannosť a aktivity nielen ako autora a komisára satiricko-humoristických podujatí, ale aj ako odborníka na túto problematiku.

Pamätníci Mladej tvorby zo začiatku šesťdesiatich rokov si ho môžu pamätať aj ako básnika dramaticky preciťujúceho svoju nespútanú mladosť. Niektorí čitatelia odborných periodík zasa ako autora vedeckých statí, prešpikovaných cudzími slovami s natoľko „šroubovaným“ prejavom, že sa to pohybovalo na hrane zrozumiteľnosti. V ostatnom čase písal rozsiahle články postrehov a polemík do Slovenských národných novín. No aj v mnohých ďalších printových médiách sa sporadicky objavovali jeho karikatúry, humoresky ale i besednice a fejtóny. Písanie i kreslenie bolo pre neho takpovediac psychoterapiou. Na svoju adresu často opakoval slogan: „Vojto Haring je malá ryba, ale „ryba“. Priná-

šame malú ukážku z tvorby – z pozostalosti autora v písomnej i kreslenej podobe. Humorista Vojtech Haring z Piešťan patril medzi autorov, ktorí myšlienku, nápad vedeli vyjadriť kresbou i dať na papier ako písané slovo. Obdivuhodná bola všestrannosť jeho aktivít – aj ako komisára rôznych satiricko-humoristických podujatí, aj ako odborníka na túto problematiku.
V poslednom období svojho života písal obsiahle články, vrátane rôznych polemík. Čitatelia, pamätníci bývalého Roháča, Nového Roháča a Extra Roháča si ho pamätajú najmä ako autora krátkych literárnych útvarov a karikatúr.

AKO NA TO

Prišla prvá v gala
a nič nedostala.
Druhá hala, bala
a dostala. Dala.

STRACHOGRAM

Kde kto sa už veľmi plaší,
cudzí pijú viac než naši.

PREHLÁSENIE BYROKRATA

Úplatkár je na nás krátky,
v novej dobe sa už žije.
Nedávajte nám úplatky!
(Berieme len – provízie).

POSLANEC

Čo na tom, že
zástup pení?
On je v rade
zastúpený!

CVIČENIE CHRBTICE

Predklon, záklon, cvičte s nami
ohybnosť je našim snom...
Predklony cvič poklonami.
No a záklon? Prípitkom!

BOROVIČKA

Len tak čo si jazyk hýčka,
vie aká je - borovička.
Ladná chuť a vôňa lesná,
či je leto a či vesna,
či je jeseň a či zima
vždy ma láka vezmi si ma!
A ja z hĺbky duše volám:
„Buď si istá, nedolám!“

ĎALŠÍ Z ČLENOV POVAŽKÉHO ŠTVORLÍSTKA, UŽ NEŽIJÚCI

MIROSLAV ĎURŽA

Slovenský humorista Miroslav Ďurža, rodák z Nového Mesta nad Váhom, patril medzi veľmi nadaných slovenských umelcov, čo sa prejavovalo aj rozsiahlosťou, bohatstvom i kvalitou jeho tvorby. Hovoríme v čase minulom, pretože autor pred niekoľkými rokmi zomrel, keď podľahol zákernej chorobe. Rozhodli sme sa zaradiť ho do tejto našej seriálovej galérie medzi ostatných slovenských karikaturistov, pretože tam výsostne patrí. Popri karikatúre a kreslenom humore sa Miroslav Ďurža venoval aj úžitkovej grafike, grafickému dizajnu, ilustrácii, kresbe a maľbe. V roku 1966 úspešne absolvoval grafické oddelenie na škole umeleckého priemyslu (ŠUP) v Bratislave. Učil sa od takých umeleckých osobností ako profesori Lupták, Fikari, Čisárik a Králik. Miro Ďurža uzrel svetlo sveta v roku 1944 v Zemianskom Podhradí, pričom kus zo svojho detstva prežil aj v Trenčíne a v Hornej Strede. Zomrel ako vyše 60-ročný, v čase, keď mohol ešte popri dôchodku tvorivo pracovať. V oblasti humoristickej tvorby bol (vlastne i naďalej je) nositeľom šiestich zahraničných ocenení a vyše päťdesiat ich získal v domácich humoristických salónoch. Bol členom Únie slovenských karikaturistov pri Slovenskej výtvarnej únii. Mal viacero samostatných výstav doma i v zahraničí (Bonn, Praha, Varšava, Hannover, Budapešť, Mníchov,

Pescia, Istanbul, Atény, Moskva, Belehrad, Sofia, Bukurešť a tiež Tokio, Montreal, Vilnius, Cuneo, Havana, ale i Žilina, Hlohovec, Bratislava...), osobitne a pravidelne to bola účasť na Novomestskom ostni, ktorého tradičným dejiskom je Mestské kultúrne stredisko v Novom Meste nad Váhom. Miro bol dlhší čas zamestnaný v susednom podjavorinskom múzeu ako výtvarník.

Ocenenia získal Miroslav Ďurža tiež za grafické kolekcie, napríklad za drevoryty v cykle Slovenské rozprávky, pričom prvú cenu získal za umeleckú tvorbu (ASUT) v Trenčíne, Žiline a v Bratislave; s jeho krajinárskou tvorbou sa mohli stretnúť návštevníci medzinárodných salónov v Taliansku, Belgicku, Rusku, na Ukrajine, v Lotyšsku, Maďarsku, Turecku, Nemecku, Poľsku, v Kanade, Brazílii, na Kube, v bývalej Juhoslávii, v Bulharsku, Grécku a vo Francúzsku.

Miro Ďurža, okrem toho, že bol vynikajúcim umelcom, bol aj osobnosťou (celebritou) a najmä: bol to dobrý, priateľský človek, kamarát. Nie náhodou sa s Vojtom Haringom prezývali a prekárali ako Castor a Pollux – slávni to starogrécki hviezdni bratia. Miroslavovi Ďuržovi záležalo na postavení satiricko-humoristickej tvorby u nás. Podporoval aj aktivity iných autorov i vydávanie časopisov s takýmto zameraním (Extra Roháč).

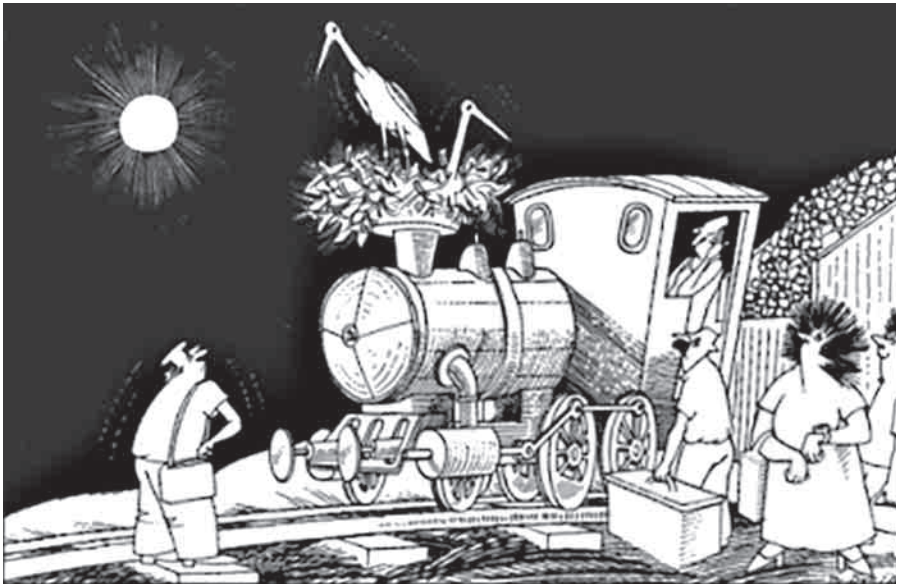

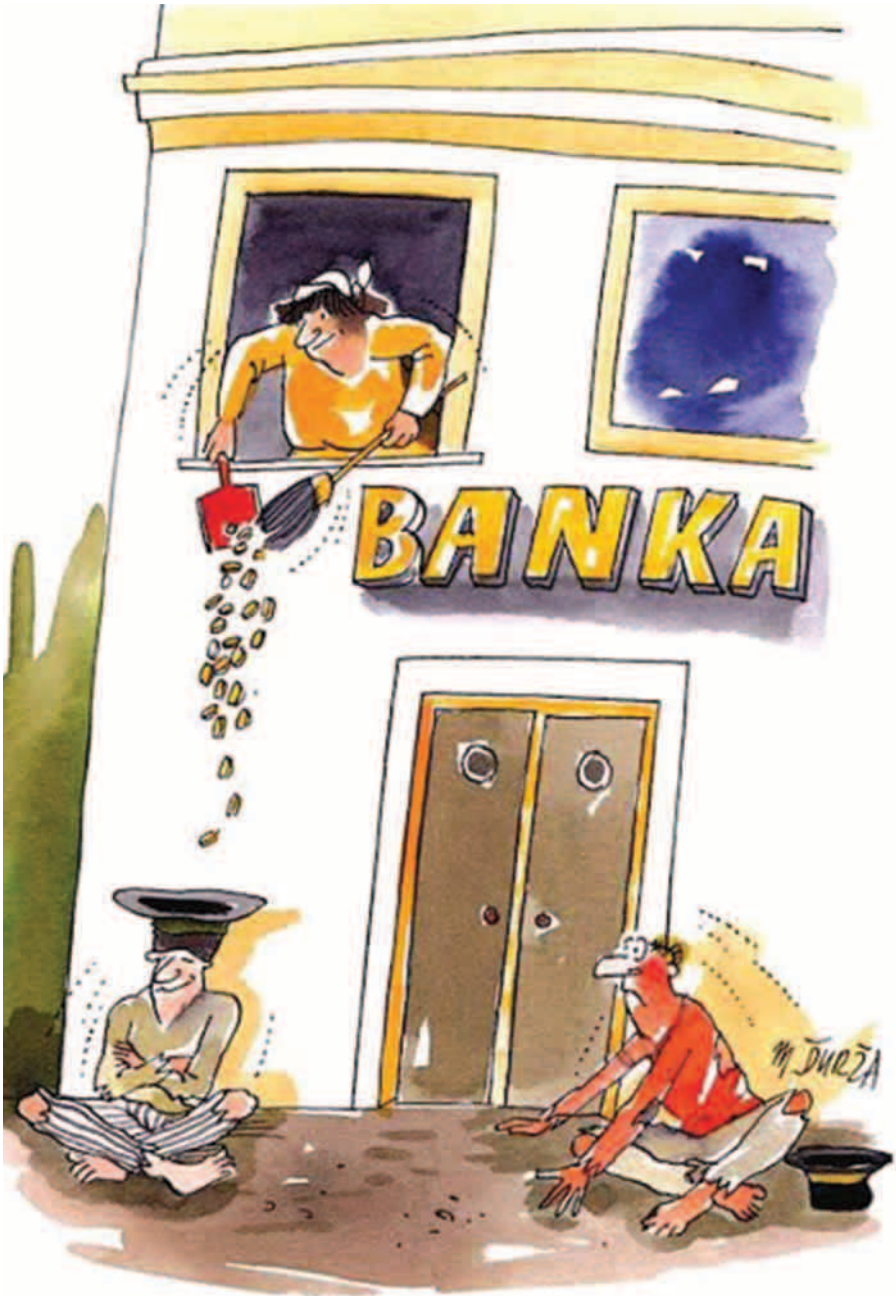
BANKA
M. ĎURČA

TRETÍ Z ČLENOV POVAŽSKÉHO ŠTVORLÍSTKA

FRANTIŠEK BOJNIČAN

Narodil sa v roku 1960 v Hlohovci. Pôvodným povolaním je fotograf. Žije v Hlohovci, kde aj tvorí. Pracoval postupne ako fotograf, výtvarník, robotník a napokon ako štátny zamestnanec. Popri zamestnaní sa spočiatku snažil podnikať a popri tom súčasne robil aj reklamného manažéra. Kresleniu sa začal venovať už na základnej škole (aj počas vyučovania pod lavicou). Prvú kresbu mu uverejnili v roku 1976 v podnikovom časopise. Bola to pre neho veľká motivácia, povzbudenie. Postupne, od roku 1979 sa jeho dielka i diela (obrázky) dostali aj na vážnejšie a významnejšie súťaže a výstavy. Následnej prezentácii karikatúr v renomovaných časopisoch a novinách predchádzalo prispievanie do rôznych regionálnych novín. Samozrejme, sporadicky, ak zvýšil čas...František Bojničan mal doteraz bezmála dvadsať samostatných výstav a okrem toho sa ako spoluautor zúčastňoval aj na kolektívnych výstavách, konkrétne v Brne, Trnave, Hlohovci, Pezinku a v Banskej Štiavnici.V roku 1992 mal prvú väčšiu výstavu spojenú s vernisážou. V tom istom roku sa stal jeho „krstným otcom“ medzi humoristami známy, dnes už nežijúci karikaturista z Nového mesta nad Váhom Miro Ďurža, s ktorým o rok neskôr zorganizoval spoločnú výstavu. K tomuto termínu sa viaže aj vznik „Považského štvorlístka.” Istý čas bol členom Združenia karikaturistov na Slovensku - „FORMÁT“, od jeho založenia v roku 1990 až do jeho zániku, v roku 1994. V súčasnosti je členom združenia karikaturistov “UZOL” a patril už k spomínanému a humoristickej obci i časti verejnosti známemu „Považskému štvorlístku“ karikaturistov. Všetci spolu až donedávna pravidelne kreslili a predvádzali tak svoje umenie okoloidúcim na Kolonád-

nom moste v Piešťanoch, vždy na Silvestra, v deň 1. apríla a počas veľkonočných sviatkov, kedy popri kresleniu rozdávali aj autogramy. František Bojničan je aj členom Združenia výtvarných umelcov Západného Slovenska a zakladateľom ako i hlavným organizátorom pravidelného a tradičného bienále kresleného humoru „Fraštacký tŕň“, ktorý organizujú pravidelne v Hlohovci. Mimochodom, komisárom tohto podujatia od jeho vzniku bol v minulosti známy slovenský humorista, jeho kolega karikaturista, epigramatik a psychológ už nežijúci Vojto Haring. Zaujímavé, že bohatšia je jeho účasť na výstavách v zahraničí, ako doma. Od roku 1987 vystavoval svoje obrázky v Belgicku, Brazílii, Bulharsku, Česku, Francúzsku, Japonsku, Juhoslávii, Kórei, Mongolsku, Mexiku, Poľsku, Rumunsku, Rusku, Slovensku, Taliansku, Turecku, Ukrajine, USA a v bývalom ZSSR. Samozrejme, takáto účasť na výstavách sa nezobíde ani bez ocenení. Získal ich v Prahe, v Turecku, ale aj doma, v rodnom Slovensku. František Bojničan patril medzi aktívnych, kmeňových prispievateľov do Roháča, Nového Roháča a Extra Roháča. V roku 2001 ukončil František Bojničan Pedagogickú fakultu Univerzity Komenského v Bratislave – odbor vychovávateľstvo a špeciálna pedagogika a niekoľko rokov robil väzenského dozorcu v Leopoldove. Je jedným zo zakladajúcich členov „KNP“ (Klub nespravodlivo plešatých). Po skončení aktívnej pretekárskej činnosti na atletických dráhach si udržuje kondíciu jazdou na bicykli, plávaním a hrou v kolky. Rád jazdí na motocykli, fotografuje a samozrejme kreslí. Najnovšie sa dal na chatárčenie. Kúpil si chatku s priľahlou záhradkou. Za svoje výtvarné diela (aj fotografie) dostal viacero ocenení, z toho za karikatúry viac ako tri desiatky. Fero Bojničan vydal v roku 2002 prvé CD-čko kresleného humoru

na Slovensku s vyše dvesto obrázkami (karikatúrami), čiže je priekopníkom tohto druhu umenia. Vlastní kolekciu svojich erotických karikatúr, ktorými sa prezentoval nedávno na sympóziu sexuológov v kúpeľnom meste Patince. A aj k počítačovej a polygrafickej technike má blízko. František Bojničan patrí medzi tých ľudí - autorov, ktorí ak ich niekto požiada o napísanie obsiahlejšieho životopisu uvedú iba strohé nacionálie. Vyčítať z nich možno napríklad to, že s manželkou má dve deti, dcéra Jana vyštudovala psychológiu a syn Erik vyštudoval politológiu.

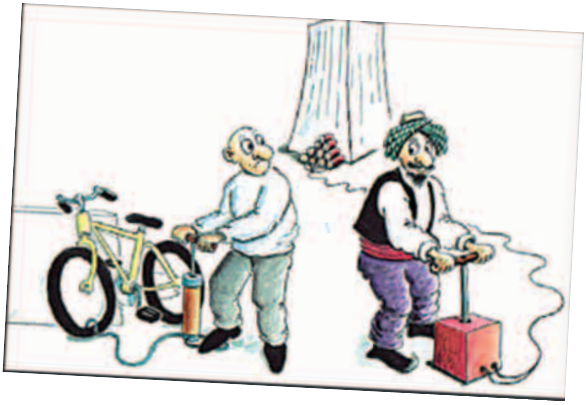

ŠTVRTÝ A POSLEDNÝ ČLEN SÁGY POVAŽSKÉHO ŠTVORLÍSTKA JE

VLADIMÍR PAVLÍK

Vladimír Pavlík karikaturista, výtvarník, je pôvodným povolaním designér. Od roku 1982 až doteraz, je riaditeľom pravidelného bienále humoru Novomestský osteň. Mimochodom, Vladimír Pavlík je aj držiteľom dvoch slovenských rekordov v rýchlokreslení karikatúr a autorom najväčšieho kresleného farebného vtipu, ktorého prezentácia sa uskutočnila v roku 2011 v rodnom Novom Meste nad Váhom, kde žije a pracuje. Teraz je na dôchodku a okrem kreslenia sa venuje rodine a najmä svojej vnučke. Je ilustrátorom i vydavateľom niekoľkých kníh kresleného humoru. Prvé kresby mal uverejnené v roku 1972 v bývalej Smene na nedeľu, Pravde, denníku Šport i v televízii. Zároveň je pravidelným predsedom poroty podobnej pravidelnej súťaže ktorá sa koná v Hlohovci a má názov Fraštacký trň. Doteraz získal viac ako 40 ocenení na medzinárodných festivaloch kresleného humoru, v roku 2020 ich bolo desať. Autor má rád svet farebných, veselých i vtipných príbehov, ktoré vymýšľa a starost-

livo ukladá na maliarske plátno. Tieto obrázky majú stále nové a nové pokračovania. Niekedy sa sústredí vo svojej umeleckej tvorbe na obrázky úsmevno – smutné alebo tak trochu aj milo sarkastické. Predovšetkým však maľuje s láskavým pohľadom na svet okolo nás, komponuje s veľkou obrazotvornosťou a fantáziou. Pavlíkov maliarsky svet je v dnešnom, tak odpudivo materiálnom prostredí, neskutočne plný dobra, poetických, neuveriteľných príbehov fantázie a hier, sveta výmyslov a šibalstiev, radosti a vtipnej pointy. Kresliarsku a maliarsku tvorbu Vlada Pavlíka však nemožno od seba oddeliť, nakoľko sa navzájom ovplyvňujú. Nielen námetmi, poetikou, myšlienkou ale i samotnou kresliarskou technikou. Doteraz ich nakreslil okolo stotisíc. Veľa z nich prezentuje aj v zahraničí, na medzinárodných súťažiach a festivaloch kresleného humoru za ktoré získal množstvo ocenení, konkrétne v Iraku, Holandsku, Nemecku, New Yorku, ale aj v Južnej Kórei, Japonsku, Číne, Turecku a v mnohých ďalších svetových metropolách a krajinách. Je spoluzakladateľom a zároveň aj spoluorganizátorom súťaže Novomestský osteň, ktorý sa dátuje od roku 1982.

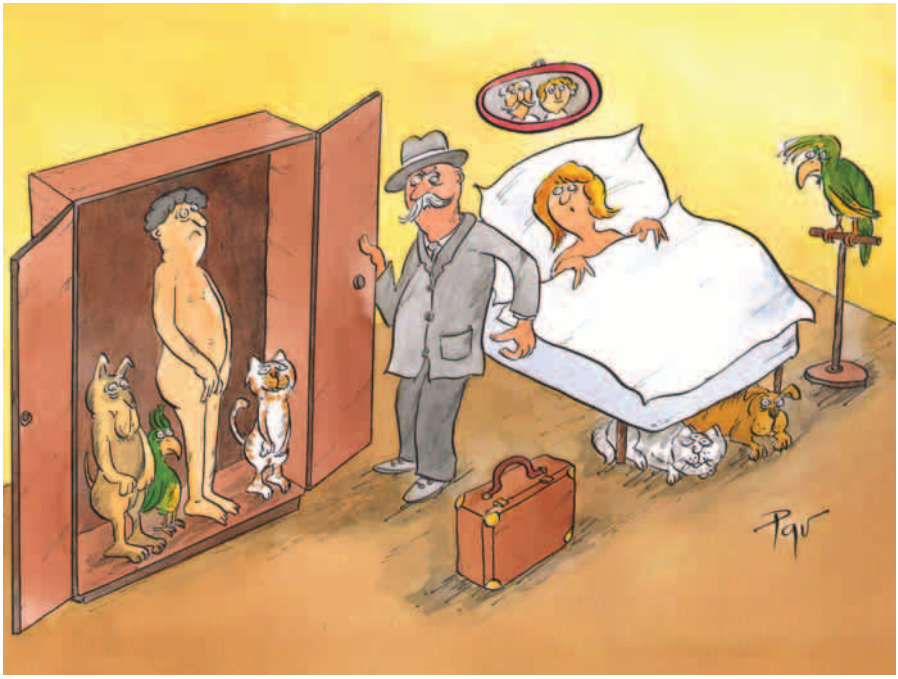

Nechajme hovoriť autora:

„Mám rád svet farebných veselých i vtipných príbehov, ktoré vymýšľam a starostlivo ukladám na maliarske plátno. Tieto obrázky majú stále nové a nové pokračovania. Niekedy sa sústredím vo svojej umeleckej tvorbe na obrázky úsmevno – smutné alebo tak trochu aj milo sarkastické. Predovšetkým však maľujem s láskavým pohľadom na svet okolo nás, komponujem s veľkou obrazotvornosťou a fantáziou. Môj maliarsky svet je v dnešnom, tak odpudivo materiálnom prostredí, neskutočne plný dobra, poetických, neuveriteľných príbehov fantázie a hier, svet výmyslov a šibalstiev, radosti a vtipnej pointy. Kresliarsku a maliarsku tvorbu však nemožno od seba oddeliť, nakoľko sa navzájom ovplyvňujú. Nielen námetmi, poetikou, myšlienkou ale i samotnou kresliarskou technikou. Doteraz som ich nakreslil okolo stotisíc. Veľa z nich prezentujem aj v zahraničí na medzinárodných súťažiach a festivaloch kresleného humoru, za ktoré som získal veľa ocenení. Nedávno som spolu s aforistom Milanom Kupeckým vydal knihu s názvom Sme nielen za priateľské ovzdušie, v ktorej obrázkami a myšlienkami kopírujeme súčasnú devastáciu životného prostredia.“

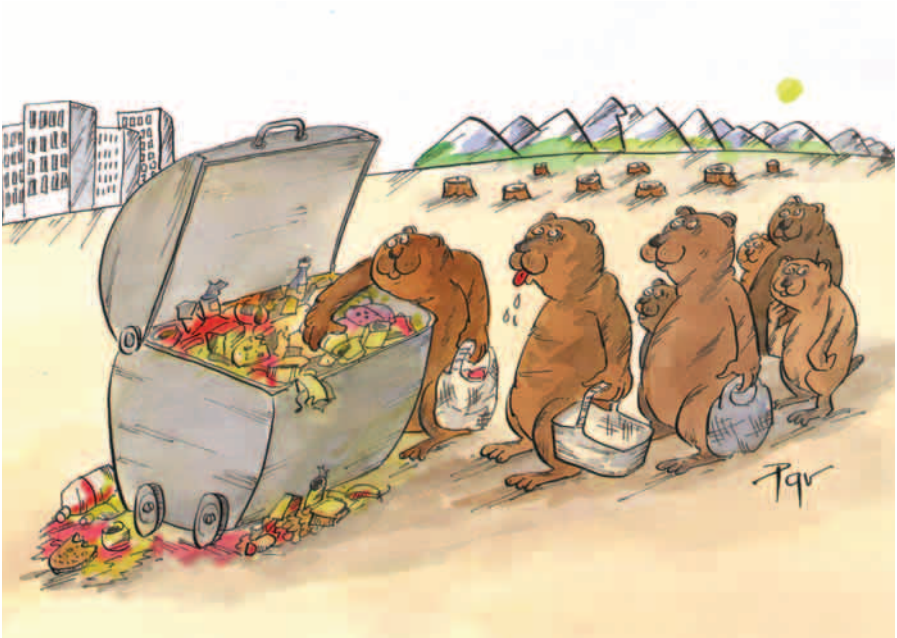
Pau

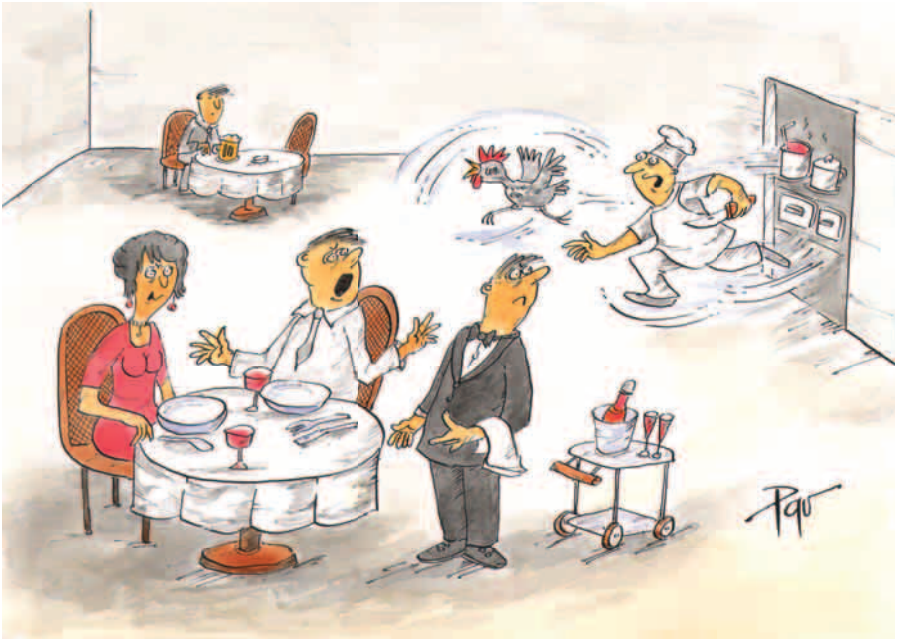
Pau

Pavr

Pavel

Pavel

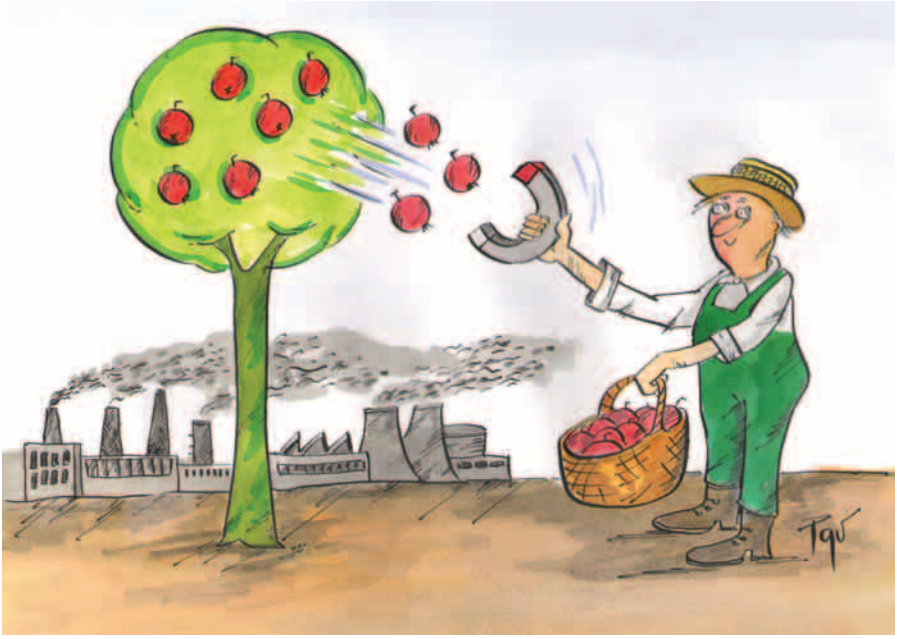

Pau

Pau

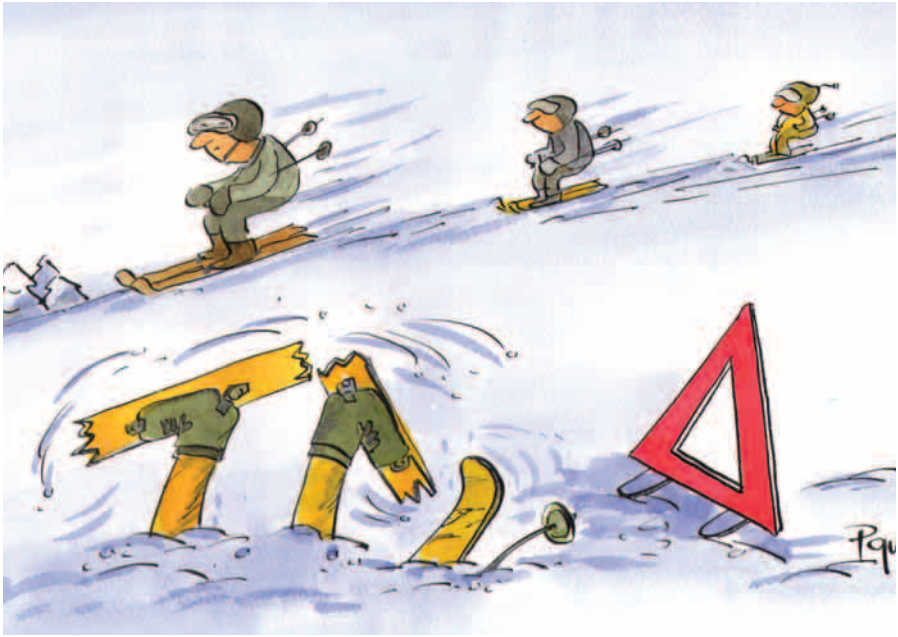

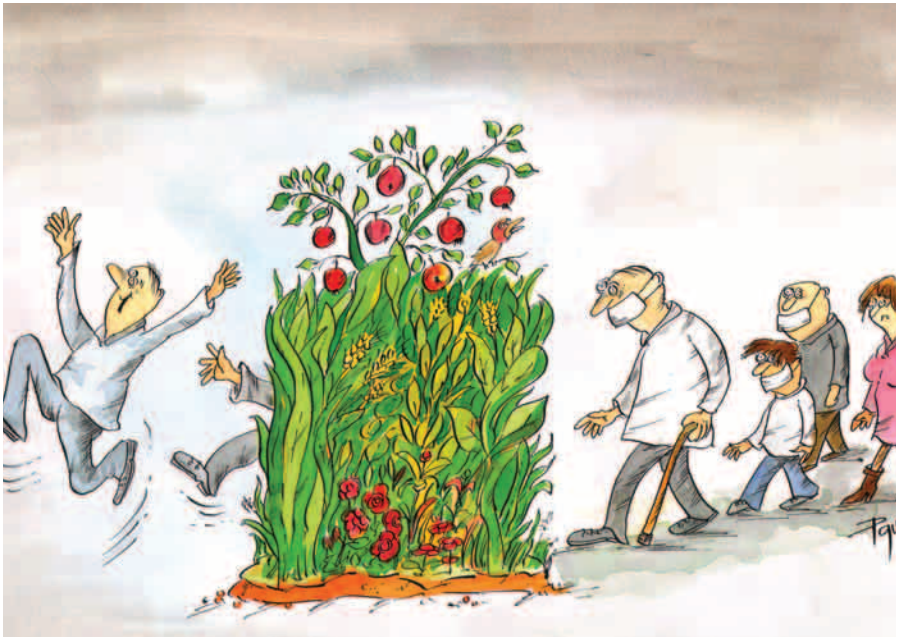

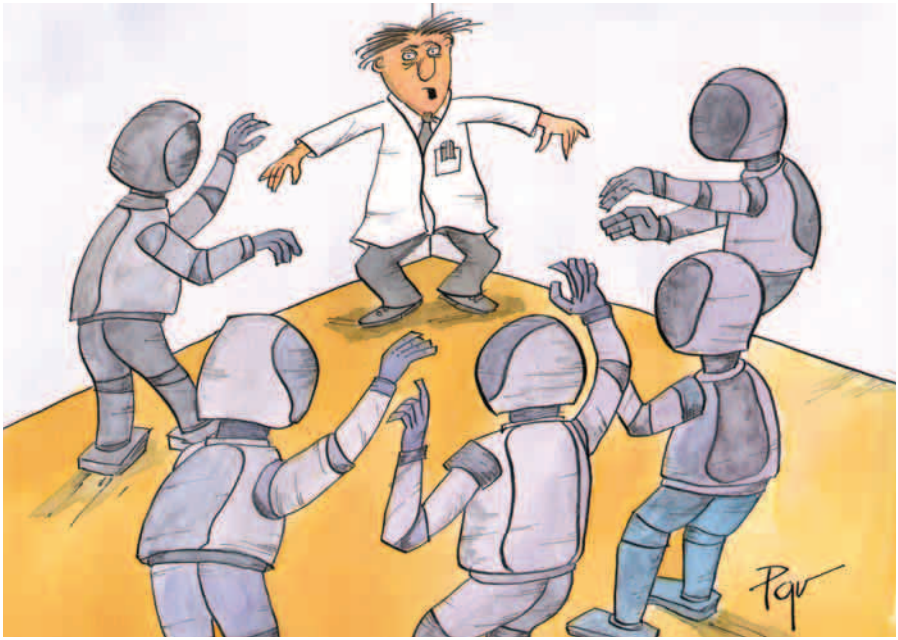
Pavr

Pavr

Pavel

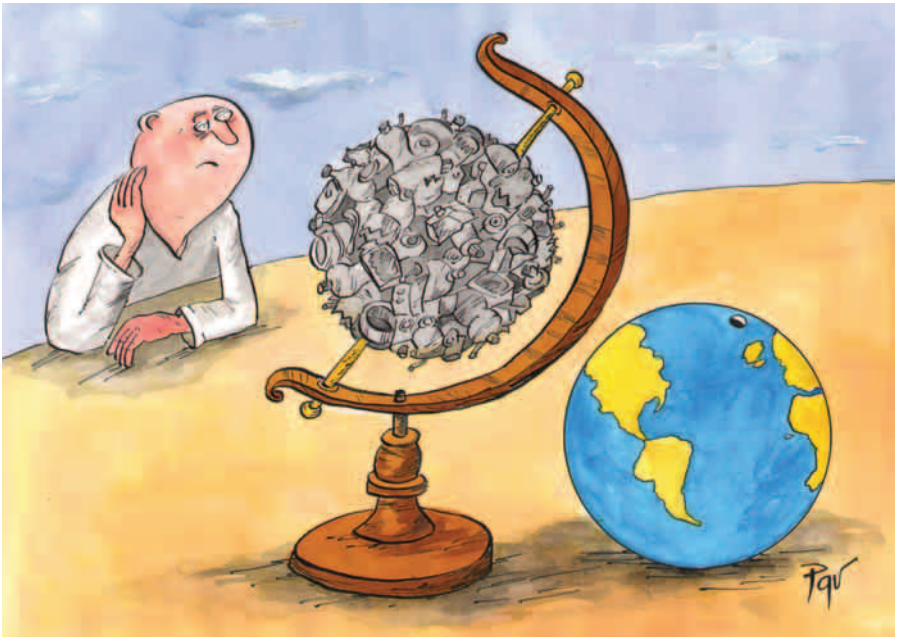
Pavel

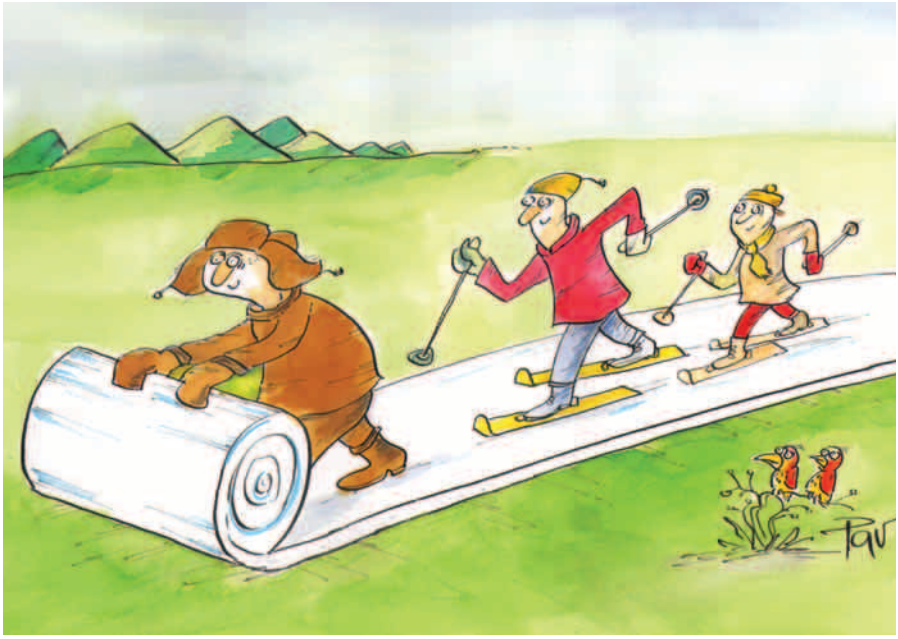

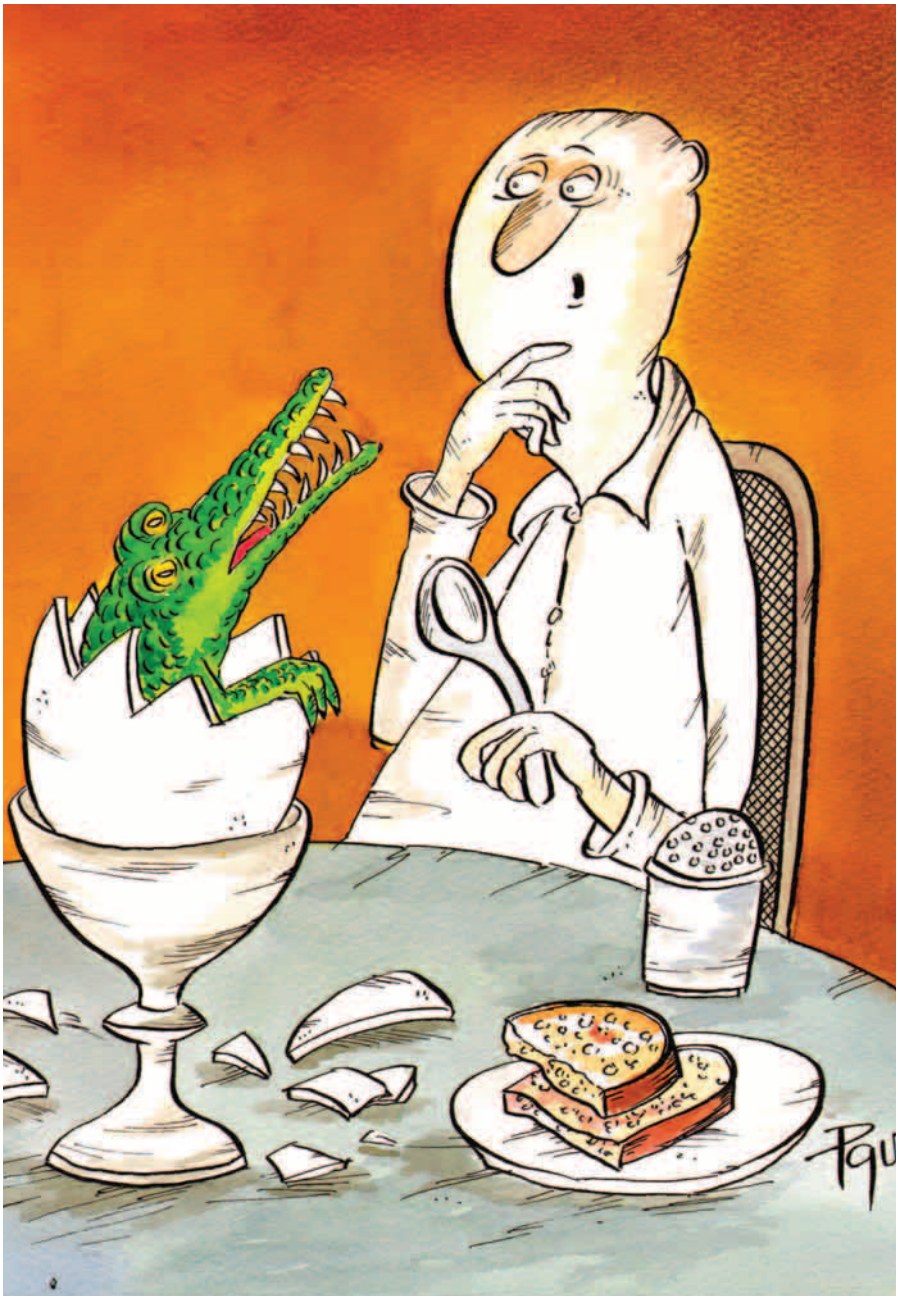
Pau

Pau

Pau

SLOVENSKÝ SPISOVATEĽ, HUMORISTA, PUBLICISTA A RECENZISTA

MILAN KENDA

Milan Kenda v rokoch 1952 až 1955 študoval na strednej škole v Ružomberku, v rokoch 1955 až 1960 biológiu a zoológiu na Prírodovedeckej fakulte UK v Bratislave. V rokoch 1960 až 1962 pôsobil ako asistent na Lekárskej fakulte Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach, v rokoch 1962 až 1965 bol redaktorom vo Vydavateľstve Osveta. Ďalej, v rokoch 1965 až 1968 pôsobil ako redaktor denníka Smena, v rokoch 1968 až 1977 ako redaktor dvojtýždenníka Príroda a spoločnosť a v rokoch 1977 a 1984 pracoval ako novinár v slobodnom povolaní. Potom nasledovali roky 1984 a 1987, keď sa zamestnal ako redaktor v Podniku zahraničného obchodu INCHEBA a v rokoch 1987 až 1989 bol vedúcim redaktorom denníka Ľud. V rokoch 1989 až 1991 bol šéfredaktorom mesačníka Ekopanoráma, v roku 1991 pracoval vo vydavateľstve Zdravie v rokoch 1992 až 1993 vo vydavateľstve Príroda. V rokoch 1993 až 1997 pôsobil ako novinár a publicista opäť v slobodnom povolaní v Bratislave. Od roku 1997 je na dôchodku. Zo začiatku písal poéziu, neskôr sa preorientoval na krátku satirickú prózu až napokon vynikol v tvorbe aforizmov, epigramov a fejtónov. Je autorom aforistických zbierok Myšlienky učesané na ježka (1963), Kúsok rebra z Jánošíka (1997), Epidrámy a Epidraky (2009) a Výlet do Satirónie (2009). Jeho aforizmy sa objavili v domácich i zahraničných antológiách aforizmov, Len nech sme zdraví (1982), Veselý aforistikon, Rozmarný svět citátů a aforismů, Rój żartów (všetky 1992), Domová pokladnica (1993), Moudří stále mezi námi (1996). Ako popularizátor vedy, osobitne biológie, medicíny a ekológie, v oblasti populárno - náučnej literatúry popri časopiseckých príspevkoch napísal knihu Žiarenie – hrozba i nádej (s J. Tolgyessym, 1976), Neviditeľný svet vírusov (s V. Mayerom, 1978), pre dovolenkárov príručku, Tiene slnečných dní (1983). Bol a stále je plodným publicistom v slovenských, českých a poľských novinách a časopisoch, kde doteraz uverejnil množstvo príspevkov rozličného tematického zamerania. Detskému čitateľovi adresoval zbierku veršov Klamná fauna zooklauna alebo Päťka z prírodopisu (1999). Teraz, na sklonku svojho života napísal a vydal knihy s názvami Epidrámy a epidraky (2009), Usmievavý jeleň (2015), Krtko ryje vrtko (2004), Výlet do Satirónie (2009), Rok nakúka spod klobúka, Meluzína Jozefína (2016), Neviditeľný svet vírusov (1978), Žiarenie - hrozba i nádej (1976). Ostatná jeho kniha AFOROAFÉRY je vo svete takpovediac unikát. Obsahuje viac ako 3000 selektívnych aforizmov (!) Milan Kenda, je okrem humoristu a publicistu aj spisova-

teľom a recenzentom. Možno povedať, je snáď najlepším slovenským aforistom a to nielen od čias vzniku samostatného Slovenska. Jeho myšlieny v podobe aforizmov sa objavujú, prípadne objavovali už takmer v každom printovom médiu a prenikli aj do zahraničia, čím sa najmä svojou klasikou zaradil medzi svetových autorov tohto žánru. Vydal už viacero kníh a je aj recenzentom. Už z tohto výpočtu možno usudzovať, že hoci nie je prozápadný umelec, patrí medzi našich najúspešnejších humoristov v tomto druhu humoru a satiry. Na jeseň 1956 debutoval v satiricko - humoristickom časopise Roháč, nie však s aforizmami, ale s veršovanými satirickými útvarmi typu alegórie a bájky. Koncom 50. a začiatkom 60. rokov minulého storočia vypukla v Československu, najmä medzi mladými literátmi, aforistická hyperaktivita, pričom – z časti pod vplyvom hier z pražského divadielka malých foriem s názvom SEMAFOR – dominovali v týchto mini útvaroch najmä slovné hračky. Časom aforistický boom prerástol do filozofujúcich, nadčasových a do cudzích jazykov ľahšie preložiteľných aforizmov, nezriedka maskovaných inotajom na obranu pred komunistickou cenzúrou. Je paradoxom, že pre aforizmy boli totalitné časy periódou publikačného rozmachu na stránkach vtedajších periodík, kým dnešné, tzv. demokratické časy sú periódou publikačného útlmu. Hlavný motív tohto negatívneho javu vystihol svojím aforizmom geniálny slovenský satirik, majster Berco Trnavec (1934 – 2016), keď povedal: „Demokracia je slobodne si myslieť, no nepovedať čo“. Pravda, existujú aj iné, hoci menej principiálne motívy tohto útlmu. Myšlienky Milana Kendu v podobe aforizmov prenikli aj do zahraničia, čím sa najmä svojou klasikou zaradil medzi svetových autorov tohoto žánru.

SENTENCIE

- Reč, ktorej každý rozumie je chválореč.
- V núdzi nepoznáte priateľa. Spoznáte ďalších nepriateľov, ktorí dlho váhali!
- Namiesto uhlia vás obstojne zahreje láska, keď spálite všetky svoje naivné ľúbostné listy!
- Za mladi je svet pre nás gombička. Neskôr zaseknutý zips.
- Nijaká snehová kalamita nedokáže zasypať cestičku do krčmy.
- Medzi automechanikmi je najobľúbenejšie pravidlo otrčenej ruky.

Spomienky Milana Kendu na nezabudnuteľný Roháč

„Často čítam alebo počúvam úvahy a spomienky na adresu satiricko - humoristického časopisu Roháč, ktorý u nás vychádzal po dlhé roky počas extrémne deformovaného socializmu moskovského typu. Napriek vtedajšej tvrdej cenzúre prinášal tento časopis nezriedka aj vysoko sofistikovanú kritiku podstatných chýb a deformácií režimu, napriek tvrdej cenzúre. No vedel milo prekvapiť čitateľa zábleskami ozdravného, ušľachtilého humoru a jasnozrivej, zmysluplnej, do podstaty problémov zacielenej satiry. Mal nesporne vysokú literárnu i výtvarnú úroveň a spolupodieľal sa na formovaní i prezentovaní nejednej už nežijúcej, ale aj podnes pôsobiacej satiricko - humoristickej literárnej osobnosti. Entomológovi zameranému na chrobáky nesmie v zbierke chýbať roháč, tento elegantný, relatívne veľký, priam impozantný panciernik. Preto si zájde do dubového lesa a hľadá a hľadá, až kým nenájde tohto chrobačieho goliáša...Nejednému slovenskému satirikovi veľmi chýba periodikum v podobe nezabudnuteľného Roháča, no nepomôže mu výprava do novinových stánkov, lebo puč v roku 1989 a následný trhový kvas kšeftovania a tunelovania – zdá sa, že nenávratne – ho zmietol z javiska našich kultúrnych dejín. A súbežne s jeho zánikom zanikli aj publikačné možnosti našich humoristov a satirikov v podobe zábavných strán i dvojstrán v novinách, také bežné v čase preklínanej totality. Podľa západného vzoru sú dnes v novinách ako zábavný segment k dispozícii len obrovské krížovky a donekonečna omieľané anekdoty. Ide tu o smiešnu predstavu o tvorbe smiešneho! Spomínané dnešné spomienky na Roháč sú napospol ľútostivé, nikdy nebývajú znevažujúce. Nejde o nejakú neopodstatnenú nostalgiu, ide o úsilie prinavrátiť, alebo aspoň dovolať sa pokusov o návrat takéhoto kvalitného, vydareného časopiseckého produktu. Ale napriek oprávnenému volaniu po návrate fenoménu s názvom Roháč sú tieto reinkarnačné výzvy prijímané s nedôverou, ba až s upodozrievaním, že ide o presadzovanie receptu na zbohatnutie a extrémne prestížne vyniknutie. Nuž, na Slovensku je to tak! Zdravý inštinkt je na vymretie, preto takmer každý dôveruje hochštaplerovi (pozri bohatú históriu škandálov, napríklad v športe), ale skoro nik nedôveruje človeku s dobrou vôľou a tvorivými zámermi, ktorý chce niečo rozumné, zmysluplné založiť. Povestný „šiesty zmysel“ pre konštruk-

Spisovateľ Milan Kenda

tívne projekty sa u nás nerozvinul, hoci nezmysly majú hocikde zelenú! Aj preto ako keby doteraz boli všetky pokusy o reinkarnáciu Roháča vopred odsúdené na neúspech. Na vine tejto nemožnosti, nemohúcnosti je aj blúdivý kruh. Reinkarnát Roháča by chcel čo najskôr vidieť svojich sponzorov, ale sponzori by chceli okamžite vidieť úspešný časopis. Jeden sa nemôže dočkať druhého! Netrpezlivosť je zákerná prekážka. Preto prvé čísla takéhoto odvážneho novorodenca by museli vzniknúť pravdepodobne za peniaze nebohatého zakladateľa, iniciátora, za peniaze zvyčajne „odcudzené“ vlastnej rodine. Veď tí bohatí iniciátori idú do onakvejších kšeftov, napríklad do bulváru! Takže je tu oprávnené riziko: Ak takýto kvalitný časopis včas nezíska sponzorov, beznádejne zahynie. Je vzkriesenie takéhoto časopisu reálne? Dozaista by bolo veľmi prospešné, ale je to vôbec možné? Proslovensky orientovaný, čitateľom našich novín dôverne známy karikaturista a satirik Andrej Mišanek vtipne a výstižne tvrdí, že na Slovensku pri nekonečnej politickej polarizácii občanov by sme potrebovali Roháče dva – jeden pre svetoobčanov, druhý pre národovcov. Táto rozštiepenosť je ďalšou vážnou prekážkou pre resuscitáciu, znovuoživenie Roháča. A videl som aj pokus o uvedenie striktne apolitického humoristického časopisu na obežnú dráhu. Akože inak – stroskotal. Čitateľ zrejme nechce čítať opačný politický názor, než má on sám, no neznáša ani absenciu politického názoru! A čo je azda najhoršie? Nový časopis s intelektuálnymi parametrami dávneho Roháča by predovšetkým ocenila postupne vymierajúca garnitúra dôchodcov, ktorým by takýto inovovaný produkt pripomínal „staré zlaté časy“, ak nie priam mladosť. Nevedno, ako by zareagovala stredná generácia. Ale čo by znamenal pre dnešnú mladú generáciu? Oslovil by týchto konzumentov súčasného paškvilného „humoru“ (satiru radšej ani nespomínam), ktorý spočíva v chronickom preobliekaní sa chlapov do ženských šiat s hompáľajúcimi sa vypchávkami pod blúzkou a v nepretržitom vzájomnom kopaní sa do zadku? Budú títo recipienti schopní rozpoznať a oceniť plnohodnotný humor a majstrovskú satiru? Nepremeškalo sa už priveľa? Neodtrhli sme sa už nenávratne od týchto naozajstných hodnôt?“

Morality a iné hity

- Každý človek vo svojom živote narazí na nejaké Kartágo, ktoré dokonale zničí.
- Keď sa vieš kvôli pohodenej kosti plaziť, tak nekňuč!
- Kocúrkovo je vždy a všade susedná obec.

Vízie bez provízie

- Kto donedávna suverénne vládol na Slovensku? Veľkomožný pán Kočner!
- Súčasný baskervillský kapitalizmus je vývinová dráha od činného podnikateľa k zločinnému podnikateľovi.
- Kandidáti a kandidátky, pozor: Veriteľ je vždy v pozícii veliteľa a v príhodnej chvíli požaduje splatenie dlhu!
-

Aforizmy

- V niektorých štátnych inštitúciách a podnikoch počuť stále búrlivé vrenie – vody na kávu.
- Dobre, že ešte stále existujú hradby. Je čo búrať.
- Do dejín sa vstupuje bez rezervovanej miestenky.
- Najviac objavov urobia muži na pláži.

Triptych

Životný outsider
Dorazí do cieľa?
Radšej nevravte!
Vždy ho dorazia
rovno na štarte.

Nevinný čas

Chlapčenský vek, to bol čas!
Vzrušovali vtedy nás,
nárazníky len na rušni...
No a z prachov? Iba pušný.

Milan Kenda
Aforoaféry
DAXE

Prognóza

Vraj celý svet sa bude búrať,
zrútia ho a – zriadia úrad.

Politology

AKO SA KEDY HODÍ
Za totality tvrdil, že jeho otec bol agronóm, teraz sa chvastá, že bol agrárnik.

ŠTÁTNI ÚRADNÍCI
Žaby na prameni sa vždy tvária ako nenahraditeľná súčasť fontány.

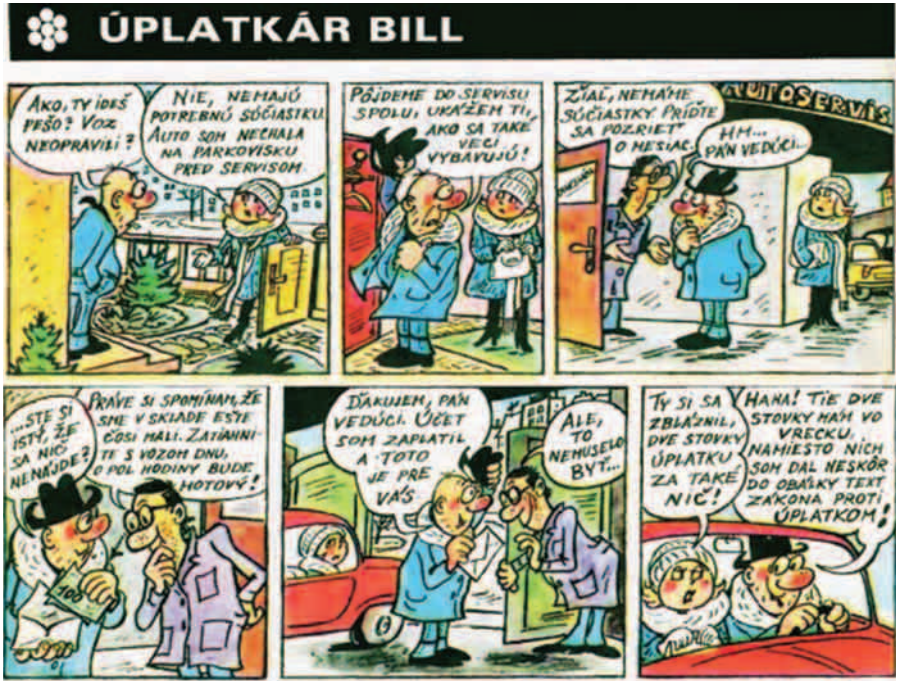

SLOVENSKÝ SPISOVATEĽ, PUBLICISTA A RECENZISTA

JÁN MARŠÁLEK

MÉDIÁ, REKLAMA A PROPAGANDA

Novinár Ľubomír Huďo napísal knihu Mediálne krysy, v ktorej sa zameriava na tematiku masmédií, novinárskej práce i mediálnej manipulácie. Zvolený názov knihy sa môže zdať niekomu pritvrdý, ale autor vysvetľuje: „Krysa symbolizuje to, čo je skryté, utajené, škodlivé. V prípade paralely s človekom predstavuje nečestné konanie, takže prenesene je to zákerný a bezcharakterný človek... Nepochybne možno nájsť takýto ľudský druh v akomkoľvek odbore a sfére činnosti, no mediálne krysy útočia na myseľ a zdravý rozum ostatných ľudí v takom masovom rozsahu, že výsledky ich pôsobenia sú podobné moru..." A dodáva, že väčšina novinárov dnes stojí na pozíciách kozmopolitizmu a ovplyvňuje ľudí prostredníctvom polopravd a zakrývanej jednostrannosti.

Významným faktorom manipulatívneho ovplyvňovania je odvádzanie pozornosti od dôležitých otázok a tém a zahlcovanie verejného priestoru nepretržitým tokom bezvýznamných informácií. K tomu sa pridáva arogantné, povýšenecké delenie ľudí na rozumných a nerozumných, pokrokových a zaostalých, prijateľných a neprijateľných. Čím viac sa hovorí o tolerancii, tým menej sa tolerujú názory, ktoré sú v očiach samozvaných strážcov liberálnej demokracie nevhodné.

Atmosféra súčasnosti je poznačená zmätenosťou, tápaním a dezorientáciou. Ľahostajnosť niektorých sa premiešava s fanatizmom iných. Je ťažké orientovať sa v tej spleti propagandy a masírovania vedomia. Človek je v konečnom dôsledku odkázaný sám na seba, sám sa musí rozhodnúť, čomu a komu bude dôverovať, na ktorú stranu sa postaví, akú vieru bude vyznávať. Je teda dôležité chrániť si schopnosť zdravého úsudku a informácie si pokiaľ možno overovať, hľadať aj alternatívne možnosti či vysvetlenia toho, čo sa deje. V tomto kontexte pôsobí znepokojivo koncentrácia masmédií do veľkých nadnárodných trustov. Táto monopolizácia predstavuje „veľkého manipulátora", ktorý pracuje v prospech takzvaných elít, respektíve vyvolených: „Všetky mainstreamové zdroje sa zliali do jedného názorového prúdu a ponúkajú iba jednostranný výklad s podsúvanými komentármi na usmerňovanie myslenia" (Ľubo Huďo: Mediálne krysy).

Či už vidíme za súčasnými spoločenskými pohybmi a procesmi koordinované úsilie istej skupiny či skupín, alebo ich vnímame ako zákonité dôsledky odpadnutia od tradičných hodnôt, sme svedkami krízy

zasahujúcej všetky sféry života – globalizácia narúša tradičné väzby, prehlbujú sa sociálne rozdiely, kultúra upadá a pod zámienkou ochrany demokracie sa páchajú neprávosti i zločiny.

Masmédiá, za ktorými spravidla stoja silné finančné skupiny, získali dosiaľ nevídaný vplyv – manipulujú s verejnou mienkou, osobujú si práva, ktoré im nepatria, obviňujú, rozdeľujú ľudí, informujú selektívne a presadzujú ideologicky podfarbenú politickú korektnosť, čo v podstate znamená potieranie neželaných názorov. Alexander Solženicyn vyjadril svojho času vďaku novinárom, respektíve masmédiám vo vtedajšom kapitalistickom svete, mediálna podpora mu pomohla dostať sa na slobodu, no zároveň neváhal povedať celú pravdu o práci časti novinárov: „Ich metódou je prenasledovanie, špehovanie, domnienky – v tom medzi sebou súperia. Prípad od prípadu som sa vzápätí po svojom príchode na Západ stále viac presviedčal o tunajšej desivej mediálnej hystérii, ktorá ma skľučovala a odpudzovala. Lacná interpretácia ľudských tragédií ma doslova šokovala“ (Alexander Solženicyn: Zrno medzi žarnovmi). Tieto slová boli napísané pred niekoľkými desaťročiami, avšak dnešný stav nie je o nič lepší, v niektorých ohľadoch je ešte horší. Vyhľadávanie senzácií, lebo tie si vraj žiada publikum, prechádza neraz do hrubého cynizmu.

Masmédiá dneška sa stali hlásnou trúbou pseudoliberalizmu. Otázka morálky bola zatlačená do úzadia, v popredí je nízka kultúra pôžitku. Všetko má byť zábavné – a výsledkom je ohlupovanie. Pod maskou zábavy, prípadne pod zámienkou práva na informácie sa často skrýva propaganda a rôzne formy ideologického alebo marketingového manipulovania: zamlčiavanie nepríjemných faktov, zverejňovanie neoverených a poplašných správ, nepodložené obvinenia, invektívy a takzvané nálepkovanie, čiže označovanie ľudí s inými názormi za extrémistov a nepriateľov demokracie.

Spôsoby manipulatívneho ovplyvňovania sú rôznorodé a v mediálnom a reklamnom prostredí dôkladne prepracované. Patrí k nim aj narábanie so strachom a emóciami, simulovanie objektivity a neutrality, alebo metóda prekrytia, pri ktorej dochádza k zámernému prekrytiu neželanej témy inou – senzačnou – témou. Načrtnuté nečestné spôsoby sa nedajú absolutizovať, ale nepochybne sú rozšírené: „Nie všetky masmédiá, a tým viac nie všetci novinári majú sklon podliehať nátlaku a uplatňovať manipuláciu v rovnakej miere, ba niektorí proti tomu bojujú a demaskujú takéto úsilie. Zároveň však existujú masmédiá i novinári,

ktorých možno obviniť z vedomého a veľmi častého uplatňovania manipulácie na základe analýzy ich práce“ (Maciej Iłowiecki, Tadeusz Zasępa: Moc a nemoc médií). Mediokracia sa všemožnými spôsobmi pokúša rozdrviť starý svet, považujúc ho za nemoderný a bigotný. Bojuje za premenu človeka. A vskutku, človek sa mení – na konzumenta a otroka módy. Kardinál Sarah konštatuje, že moc médií spočíva v schopnosti zaujať, ovplyvniť, vyvíjať psychický tlak a presvedčiť. Zvlášť mladí ľudia sa stávajú obeťou ilúzie, že práve to je svet slobody, v skutočnosti sa dávajú spútať a okrádať o čas i súdnosť: „Mediálne a finančné sily na Západe aktívne podporujú nové zákony. Ovplyvňujú populáciu a vyvolávajú v nej pocit viny...Neúnavne šíria správy, ktoré majú rozvrátiť povestnú verejnú mienku. Keď informačné prostriedky urobia svoju prácu, vyroja sa prieskumné agentúry a prinesú zaručené správy, že väčšina zmenila názor...Dozrel čas. Vitajte vo svete nehanebných lží, interpretácií a manipulácie. Vo svete otrokov. Psychická manipulácia využíva neobyčajne nenápadné a účinné techniky. Zlo sa mávnutím čarovnou paličkou stáva dobrom“ (Robert Sarah: Pane, zostaň s nami). Trochu dlhší citát, ale bolo potrebné ho uviesť, pretože výstižne pomenúva stav vecí.

Žijeme v spoločnosti, ktorá sa nazýva otvorenou. Domnievame sa, že sme dostatočne a správne informovaní, lenže v skutočnosti sa na prvé miesto dostali dezinformácie a slovný balast. Utópia transparentnosti plodí paradoxy – vieme skoro všetko o nepodstatnom a skoro nič o tom, čo je podstatné, čo určuje alebo má určovať smerovanie nášho života.

HUMOR JE VALUTA

Oslovili sme humoristu Milana Kupeckého, ktorému vyšla v poradí druhá humoristická kniha s drobnými literárnymi útvarmi. Prezentoval ju v Hlohovci na 11. ročníku bienále kresleného humoru Fraštacký tŕň. Využili sme jeho prítomnosť a položili mu niekoľko otázok.

Mohli by ste nám v krátkosti povedať, čo je obsahom vašej druhej, tentoraz športovo ladenej knihy?

M. Kupecký: Humor je jediná valuta, ktorá platí nielen v EÚ, ale na celom svete. Táto myšlienka uvádza moju knihu myšlienok, humoresiek a vtipov so športovou tematikou, pod spoločným názvom Spoza čiary.

Témou 11. ročníka Fraštackého tŕňa bola „voda", nie šport. Iba pre zaujímavosť, máte v novej knihe aj myšlienky, ktoré súvisia s touto kvapalinou bez chuti a bez zápachu?

M. Kupecký: Hoci témou tejto knihy je šport, sú v nej aj myšlienky súvisiace s vodou. Napríklad: Jedine s výkonom kanoistu to môže ísť dolu vodou. Alebo: Rieka je najväčší športovec. Stále preteká. A ďalšie: Ak sa prehrá, aj pohár vody má horkú príchuť. / Po futbalovom zápase mal mokrý dres, nie od pohybu, ale na rozmoknutom teréne padol do kaluže.

Výborne! Poznáme vás ako publicistu a humoristu, neúnavného propagátora všetkého, čo s humorom súvisí. Organizátorov nášho podujatia teší, že ste aj propagátorom súťaže Fraštacký tŕň. No takmer legendárny je váš boj o zachovanie časopisu Roháč.

M. Kupecký: Žiaľ, Roháč bol už vopred odsúdený na zánik. Pre satiru, ktorá smeruje do výšin, čiže smerom hore, a kritizuje úsmevným slovom i obrazom nekalé veci, ktoré sa dejú najmä v politike. Zlodejčina sa reálne prirovnáva a viaže k divokej privatizácii, ďalej sú to rôzne kauzy a nekalé špinavosti mocných tohto sveta, ktoré by sa mali cestou satiry pranierovať. Za tzv. totality Roháč musel čeliť cenzúre a uverejňovať iba tzv. komunálnu satiru. Dnes nie je takmer žiadna satira, lebo printové a elektronické médiá sú v rukách oligarchov, najmä zahraničných, ktorí predsa nedovolia uverejniť príspevky, ktoré kritizujú a zosmiešňujú ich samotných. Nepripustia, ako sa vraví, vpustiť si blchu do kožucha. Uverejňujú iba ak humor, napríklad vtipy, čo je niečo iné než satira. A nikomu sa tým „neublíži". Mohol by som o tom hovoriť viac, pretože pozorne a so záujmom, tak ako mnohí ľudia, sledujem dianie okolo seba a vidím, že je čo kritizovať, je komu a čomu nastaviť krivé zrkadlo. Tomuto žánru, čiže humoru a najmä satire, sa venujem od čias, keď som v sebe objavil zmysel pre humor.

Predpokladám, že ako humorista ste aj fanúšikom športu, vďaka čomu vznikla aj vaša kniha Spoza čiary....

M. Kupecký: Samozrejme. Od mlada som aktívne i rekreačne hral futbal. Ako dlhoročný publicista som sa venoval predovšetkým humoru. Najmä písaniu aforizmov. Čiže som človek, ktorý vymýšľa a píše najmä krátke literárne útvary. Aj dnes, hoci iba sem-tam, sa nájde priestor na ich uverejnenie. Uvediem zopár čerstvo vymyslených: Veľa ľudí počas Nežnej vyšlo do ulíc. No mnohí na nej aj zostali. / Komunisti nám

nedovolili ani len žobrať. Žobreme vďaka demokracii. / Chcel by som vstúpiť do nejakej zaostávajúcej politickej strany. Vo vedúcej som už bol. / Oveľa ľahšie je sociálnu podporu odsúhlasiť, ako z nej vyžiť. / V rámci sebestačnosti v potravinách musíme dbať na to, aby počet volov v parlamente neprevýšil počet tých v živočíšnej výrobe. / Najviac prekladané sú diela Václava Havla. Z kúta do kúta.

Stále však odbočujeme od témy. Hovorili sme o knihách...

M. Kupecký: Nielen táto kniha, ale aj tá predchádzajúca obsahuje aforizmy, myšlienky, ktoré počas žurnalistického pôsobenia som si zapisoval a publikoval ich vyše päťdesiat rokov v rôznych printových i elektronických médiách. Čo je zárukou, že sú kvalitné.

Dovoľte mi však nehovoriť iba o sebe, ale spomenúť tých, bez ktorých by žiadna moja kniha neuzrela svetlo sveta. Obe knihy sú vlastne dvojknihami, pretože sú netradične ilustrované samostatnými karikatúrami a spomínaní humoristi sú vlastne spoluautormi. Okrem Františka Mráza Vlada Pavlíka sú to ďalší poprední slovenskí karikaturisti, napríklad už nežijúci Pavol Švancár zo Svrčinovca.

V tejto súvislosti treba spomenúť aj sponzorov, bez ktorých by moje knihy neuzreli svetlo sveta. Nazval by som ich mojich vzdelanejších, schopnejších i úspešnejších priateľov so silným sociálnym cítením. Sú to podnikatelia, predovšetkým Zoltán Černák, ktorého firma Remark sa zaoberá exportom a importom. Ako poľnohospodár podniká v Palárikove. Ďalej je to Tibor Cvik, vlastník šurianskej firmy Lokotrans, ktorá sa zaoberá opravou rušňov a lokomotív, spoločnosti Loko Trans, ktorá sídli v Šuranoch. A v neposlednom rade je to Ján Šimunek, špičkový slovenský poľnohospodár, vlastník spoločnosti Agrorent v Nesvadoch a Kraj Orémus majiteľ pekárne so sídlom v Nových Zámkoch. Avšak spomenúť by som mohol aj ďalších. Všetkým za podporu tohto vydavateľského počinu ďakujem!

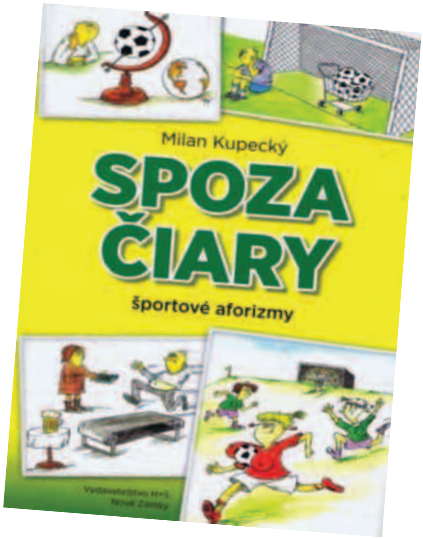

Na politickú nôtu

- Predvolebná kampaň: tragédia obsadená komikmi a komédia v réžii tragédov.
- Povedz mi, koľko peňazí máš na kampaň, a ja ti poviem, či uspeješ.
- Degresívni progresívci a liberáli tolerujúci iba seba – vitajte na Slovensku!
- Politická scéna dnes: plný ring a zápas bez rozhodcu.
- Kedysi novinári opisovali realitu, dnes ju vytvárajú.
- Politické ambície: volanie divočiny.
- Popieranie zdravého rozumu by nemalo byť trestné, najmä v politike.
- Aj na Slovensku máme džungľu – politickú.
- Odpočúvam, teda som.
- Kto ešte nekomunikoval s Mariánom K., nech sa hlási u súdruha Žinčicu.
- Migračná kríza môže aj prospieť – výrobcom ostnatého drôtu.
- V záujme politickej korektnosti: králi a šašovia si vymenili miesta.
- Liberálna dialektika: Dvakrát obrátená lož sa stáva pravdou.
- Reformy zmenili krajšie zajtrajšky na krajšie včerajšky.
- Dlh premenovaný na deficit vraj menej bolí.
- Pre niektorých je aj vlastný názor otázkou ceny.
- Perspektívny politik – o čo menej dáva, o to viac chce brať.
- Politika bola dlho panským huncútstvom, zdá sa, že teraz je aj huncútstvom špekulantov.
- Nazýva sa hodnotovo orientovaným politikom – ctí si hodnotu peňazí.
- Politici by aj počúvali hlas ľudu, lenže po voľbách majú iné starosti a pred voľbami je neskoro.
- Štandardný politik presadzuje štandardnú politiku. Aby dobre živila celú jeho rodinu.
- Televízny program ešte nikdy nebol taký bohatý a vyvážený: relácie o varení sa striedajú s reláciami o chudnutí.
- Politické strany: čím smiešnejší názov, tým smutnejší program.
- Kedysi sme mali prorokov, dnes máme analytikov.
- Stal sa štandardným politikom. Potykal si s ostatnými.
- Liberál: chce byť veľmi moderný, a je len dnešný.
- Hovoria o ňom, že je originálny – pri napodobňovaní robí chyby.

- Čo je nestálejšie ako ženský vrtoch? Právny názor.
- Pokrok nezastavíš! Dnes deti vychovávajú rodičov.
- Názory sú dnes lacné, môže si ich dovoliť každý.
- Móda? Najdrahšia cesta k uniformite.
- V ústrety svetlým zajtrajškom! Na požičanom stacionárnom bicykli.
- Pokrokár ide vždy dopredu – po kruhovej dráhe.
- Dnes už ani zlaté teľa nie je kryté zlatom.
- Nová viera: Na počiatku bol smartfón...
- Reklamný klam: Požičajte si – zbohatnete!
- Človek má dve ruky. Jednu potrebuje na prežitie, druhú na nosenie mobilu.
- Čo na tom, že idú dozadu? Hlavne, že to nazývajú pokrokom.
- Všetko je financované zo zdrojov Európskej únie, okrem Únie samotnej.
- Reformy zmenili krajšie zajtrajšky na krajšie včerajšky.
- Ako uspokojiť všetkých ambicióznych? Zvýšením počtu poslancov parlamentu na milión.
- Dlh premenovaný na deficit vraj menej bolí.
- Mnoho si nahonobil, až mu to zavadzia.
- Rozleptáva nás kyselina dlhová.
- Inovované príslovie: Modrejší ustúpi.
- Pravým pokrokom je návrat zo zlej cesty.
- Skúsenosť z úradu: Vošiel ako človek, vyšiel ako stránka.
- Najviac nás ovplyvňujú tí, o ktorých nechceme ani počuť.
- Symboly pokroku: telefón – smartfón – modlafón.
- Opitý túžbou po moci – nepamätá si svoje včerajšie názory.
- Z otca konzervatívca a matky liberálky vyrástol obracač kabáta.
- Trvalý deficit – raj na zemi?
- Politici by aj počúvali hlas ľudu, lenže po voľbách majú iné starosti a pred voľbami je neskoro.
- Štandardný politik presadzuje štandardnú politiku. Aby dobre živila celú jeho rodinu.
- Politické strany: čím smiešnejší názov, tým smutnejší program.

POPREDNÝ SLOVENSKÝ KARIKATURISTA ĽUBOMÍR KOTRHA

Ak by sa úspešnosť tvorby slovenských karikaturistov dala zmerať získanými oceneniami, Ľubomír Kotrha z Trenčína by patril medzi tých najúspešnejších. Pôvodne mal byť stavbárom. Do pätnástich rokov býval vedľa zlatovského futbalového ihriska (otec bol správcom a zároveň i aktívnym futbalistom až do štyridsiatky) odkiaľ je i bol prekrásny výhľad na skvost mesta - historický Trenčiansky hrad, nečudo, že ako chlapec spolu s ďalšími rovesníkmi hral takmer denne do zotmenia futbal na malé aj veľké bránky. Časté zápaly priedušiek a pľúc prekazili dráhu talentovaného futbalistu! Keď mal čo len chvíľu času, bral papier, ceruzku a púšťal sa do kreslenia, najmä hradu. Neskôr ho vedel nakresliť aj spamäti. Okrem kreslenia a športu sa rád venoval čítaniu múdrych kníh, čo neskôr prerástlo k písaniu poviedok a básničiek. Ak by ich bol v tom čase niekto zaslal do nejakej redakcie, možno by mu dodnes zostala aj nejaká písomná pamiatka na toto pre neho veľmi dôležité detské tvorivé obdobie. Ľubomír Kotrha počas štúdia na stavebnej priemyslovke v rokoch 1965-1969 pričuchol trochu aj náhodou ku kreslenému humoru a v roku 1967 začal svoje kresby posielať do československých denníkov a týždenníkov (Smena, Pravda, Práca, Roľnícke noviny, Mladá fronta, MY 67, Mladý svět...). stále väčší počet uverejnených kreslených vtipov a narastajúci príjem z honorárov ho presvedčil, že sa kreslením dá uživiť a tak po krátkom vysokoškolskom pôsobení v Bratislave na SVŠT fakulta architektúry zavesil štúdium na klinec a dal sa v roku 1970 na cestu slobodného povolania, pričom na nej vydržal až do dôchodku. Už počas štúdií v Bratislave nosil osobne kresby do bratislavských redakcií a tiež aj do známeho Roháča do rúk Milana Vavru, ktorý tam bol výtvarným redaktorom a vedel si začiatočníkov riadne podať. Už v roku 1969 sa jeho kresby objavovali aj v západonemeckom Pardone. Postupne i v českom Dikobraze a v ďalších a ďalších periodikách. Okrem kresleného humoru písal/píše (dnes veľmi zriedka) aj epigramy, aforizmy, poviedky, scenáre a pesničky, z ktorých viaceré získali na amatérskych festivaloch v sedemdesiatych rokoch rôzne ocenenia (Istebné, Detva, Banská Bystrica). Súčasne sa venoval aj intenzívnemu hľadaniu vlastnej charakteristickej postavičky, čo sa mu vraj, ako povedal, doteraz úplne nepodarilo a hľadanie pokračuje. Od roku 1967, nakreslil Ľubomír Kotrha niekoľko desiatok tisíc cartoons, absolvoval stovky výstav a súťaží po celom svete. Okrem Antarktídy sa jeho obrázky (kresby) objavili na všetkých ostatných kontinentoch sveta. Iba útržkovite, na oživenie

pamäti, spomeňme jeho detský televízny večerníčkový seriál Dada a Dodo, ktorý zakúpili aj niektoré televízie v zahraničí. Okrem námetu je aj výtvarníkom. Ľubomír Kotrha píše aj básničky a básne pre deti i dospelých, je ilustrátorom kníh a kalendárov, vyhotovoval plagáty, logá pre firmy a všeličo iné. Proste, profesionál. Za tieto aktivity, okrem finančného ohodnotenia, získal viac ako stovku medzinárodných ocenení. V jeho prípade, keďže nie je nežným pohlavím, môžeme hovoriť aj o veku - má 70 rokov, je ženatý, otec dvoch detí a jedného vnuka. Pri všetkých už spomínaných aktivitách by sa dalo konštatovať, že Ľubomír Kotrha je veľmi pracovitý človek. Ako sám povedal, presný opak je pravdou. Je lenivý, pohodlný a najmä s pribúdajúcimi rokmi, čím viac robí, tým pociťuje viac únavy a bolesti. -...kde sú tie časy, keď som denne nakreslil sedemdesiat vtipov?! - nostalgicky si s povzdychom zaspomínal. Napokon, dnes ani nie je dostatočný priestor na publikovanie pôvodnej satirickej tvorby. A vraj, humor lieči. Ktovie či iba konzumenta, alebo aj tvorcu...I napriek niektorým už spomínaným negatívam, zostáva Ľubomír Kotrha naďalej verný slovenskej satire a humoru, respektíve ich kresleniu. Napokon, ako sa vyjadril, iné už robiť ani poriadne nevie... V rámci slobodného povolania - free lance cartoonist, od roku 1967 publikovaných doposiaľ cca 50 000 kreslených vtipov. Samostatných výstav mal približne päťdesiat. Prvá samostatná kniha kreslených vtipov: DIAGNÓZA XY mu vyšla v roku 1980, posledná v 2020 – SLOVENSKO – 30 rokov slobody!? Ilustroval ďalších približne tridsať kníh a kalendárov, nespočetné množstvo plagátov... Spomenúť treba aj animovaný seriál detských večerníčkov pre Slovenskú televíziu - DADA A DODO (1983-1991), ktoré majú 14 častí, pričom ďalšie rukopisné námety a scenáre neboli pre nedostatok financií realizované. Ľubomír Kotrha žije a pracuje trvale v meste Trenčín. V súčasnosti spolupracuje so všetkými slovenskými periodikami, ktoré ešte uverejňujú kreslený humor. Občas sa čosi objavuje z jeho tvorby aj v Čechách, Nemecku, Rakúsku, Švajčiarsku...Zopár obrázkov, v rámci charity venoval grátis aj kedysi slovenskému satiricko-humoristickému časopisu Extra Roháč. Každoročne sa jeho kresby sporadicky objavujú v mnohých mestách sveta v rámci kolektívnych výstav.

LUGAR

Ľubomír Kotrha doposiaľ získal 150 ocenení v medzinárodných súťažiach kresleného humoru. Naposledy sa prezentoval spoločne s Andrejom Mišanekom, Ferom Bojničanom a Pavlíkom v Nových Zámkoch na výstave, ktorú zorganizoval a inštaloval známy slovenský humorista Milan Kupecký. Dnes sa jeho kresby pravidelne objavujú v denníku Hospodárske noviny, Literárnom týždenníku, či v Slovenských národných novinách...a najmä na internetovom Novom Slove a v Humorikone. S jeho karikatúrnou tvorbou sa máte možnosť stretnúť aj na najlepšom kreslenom webe na celom svete so sídlom v Iráne.

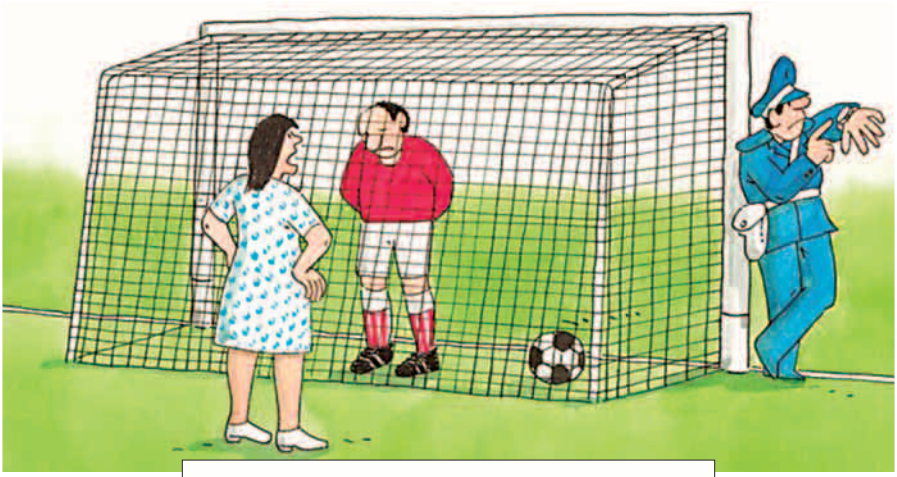

A OD ZAJTRA BUDETE CHODIŤ NA PANSKÉ
IBA S NEGATÍVNYM COVID TESTOM!

SLOVENSKÝ SPISOVATEĽ, HUMORISTA A POÉT

JÁN GREŠÁK

Humorista, autor, myšlienkár, súčasný aktívny prispievateľ do Humorikonu Ján Grešák sa narodil v Nesluši, okres Kysucké Nové Mesto. Po absolvovaní Strednej všeobecnovzdelávacej školy (SVŠ) v Kysuckom Novom Meste, ktorú ukončil maturitou, študoval na Vysokej škole poľnohospodárskej v Nitre. Po jej ukončení pracoval v Pôdohospodárskom projektovom ústave v Žiline ako projektant až do roku 1996, kedy nastúpil do štátnej správy na Okresný úrad v Kysuckom Novom Meste, resp. v Čadci, kde pracoval až do odchodu do dôchodku. V súčasnosti žije a tvorí v Žiline. Literárnej tvorbe a publicistike sa venuje už od mladosti. Popri poézii a próze píše aforizmy, sentencie, epigramy, úvahy a fejtóny. Okrem regionálnych novín (Kysuce, Žilinské noviny a i.) publikoval v periodikách Slovenské pohľady, Literárny týždenník, Kultúra, TELE plus, Kocúrkovo i v Slovenskom rozhlase. Doposiaľ vydal knižne zbierku krátkych poviedok Ozveny hôr (2009), knižky o rodnej obci Nesluša Neslušské osady kedysi a dnes (2012) a Dedinka pod Žiarom (2014), knižku príbehov zo života V kvapke rosy (2013), zbierku básní Dýchanie duše (2015), ako aj humoristickú knižku Potvorstvá koruny tvorstva alebo smiechom proti hriechom (2017).

V súčasnosti sa s jeho tvorbou možno stretnúť na stránkach časopisov Literárny týždenník, Bumerang, Kultúra, Nové slovo a samozrejme v Humorikone. Je jedným z mála autorov, ktorý píše politickú satiru.

TESTOVINY

Testovná horúčka
Cestovanie na testovanie.

Testovná ekonomika
Má dať – dal – peniaze sú na teste.

Testilát
Destilát po negatívnom teste.

O ŠPECIÁLNOM PROKURÁTOROVI

Nepriestrelnosť dôkazov mu zabezpečujú nepriestrelné vesty.

ZÁDRAPKY

Poznámka
Slovensko vraj nie je banánová republika.
A čo to stádo opíc na najvyšších miestach?

O reforme súdnictva
Očista súdnictva politikmi je taký istý nezmysel
ako očista nevestincov od sexu.

O garancii
Hoci je Slovensko krajinou, kde sa nedá pokojne žiť,
dá sa tu pokojne zomierať.

POLITICKÁ SATIRA

Minister zdravotníctva
Zdravý telom, chorý duchom.

Minister školstva
Človek s bohatou plagiátorskou praxou.

Minister obrany
Sám špión šampión.

COVIDIZMY

Z opatrení proti covidu
Aj mozgy mnohých politikov by mali zostať v karanténe.

Východisko
Keď nepodá demisiu vláda, mal by podať demisiu národ?

Voda, čo nás drží nad vodou
Mnohí z nás nie sú až takí hlúpi, ako by si to želala vláda.

PO OČISTE

Orgány činné v trestnom konaní sa zmenili na orgány trestné
v činnom konaní.

ZAPLETENÝM JAZYKOM

Demokrut
Krutý demokrat.

Aklamatizácia
Aklimatizácia klamárov.

Špicialista
Špiceľ špecialista.

BANALITKY

O zručnosti
Robota mu vždy išla čo najďalej od ruky.

Nákazová
Najväčšiu nákazu šíria zdraví ľudia.

Potratová
Najprv potratila rozum, potom potratila.

Jedinečné vládne dielo
Obušok a vodné delo.

Z opatrení proti covidu
Aj mozgy mnohých politikov by mali zostať v karanténe.

SLOVENSKÝ LOCKDOWN

Log, log, lockdown.

PANDEMICKÁ RELATIVITA

Pre biznis je pandémia Božím darom.

IDEA IDIOTA

Bez hanby a studu
chcel by vládnuť ľudu.

SLOVENSKÝ HUMORISTA

ĽUDOVÍT MAJER

Ľudovít Majer sa písaniu venuje približne od roku 1988, kedy začal uverejňovať svoje aforizmy a epigramy na stránkach dnes už neexistu júceho tlačeného satiricko - humoristického časopisu Roháč a neskôr aj v ďalších vtedajších periodikách, dokonca aj v zábavných reláciách Slovenského rozhlasu. Príležitostne sa venuje aj poézii, ktorá je taká ako on, svojská. V súčasnosti sa môžete s jeho tvorbou stretnúť na strán kach Literárneho (dvoj) týždenníka a v HUMORIKONE. Inšpiráciu čerpá zo života, pričom využíva svoj pozorovací talent, svoju záľubu v hraní sa so slovami našej krásnej, ľubozvučnej a bohatej slovenčiny a schopnosť vyjadriť myšlienku stručne a jasne. Veď stále sa čosi pozoruhodného, humorného, či absurdného deje. V tvorbe mu pomáha značnou mie rou i jeho schopnosť zachytávať malé „kométky“ nápadov, ktoré lietajú medzi nebom a zemou. Okamžite si ich zapisuje, lebo inak nápad uletí a ako to už s kométami býva, ich návratu sa už len ťažko dožijete. Vydal už niekoľko kníh, napríklad Spod čapice a najnovšia má názov Ľudove Slovesnosti (Nie „Ľudové“). Vidieť, že ako aforista s autorským menom Ľudo Majer Jakubovský (mimochodom obec Jakub, kedysi Svätý Jakub kde žije a pracuje je súčasťou Banskej Bystrice) sa vie hrať dvojzmyselne so slovnými hračkami.

Ľudovít Majer je pôvodne inžinier elektrotechniky v odbore technická kybernetika. Pracoval na Pedagogickej fakulte UMB v Banskej Bystrici, potom na Povodí Hrona a napokon ako inštruktor a majiteľ autoškoly. Od roku 2011 je na invalidnom dôchodku. Príležitostne sa venuje aj poézii či epigramom. V roku 2013 mu vyšla ďalšia kniha aforizmov a epigramov Ľudove slovesnosti. Svoju tvorbu zverejňuje vo viacerých periodikách. Momentálne publikuje v Literárnom týždenníku, Bumerangu a v Humorikone. Prečítajte si zaujímavý rozhovor s autorom.

TVRDÁ PRAVDA

Táto tvrdá pravda
žije bezo zmeny.
Najmenej vždy pohoria
najviac namočení.

LOGIKA

Kydajúci na tých druhých
kopy špiny, hnoja,
uznáte, len vtedy môžu,
keď v ňom sami stoja.

SKÚSENOSŤ

Lepšie ako
teplé spodky
proti zime
fľaška vodky.

SPOD ČAPICE

Rástli ako huby v parlamente.
Koleso dejín sa nedá zastaviť,
ale dá sa vychýliť z priameho
smeru.
Aj rameno spravodlivosti máva
občas reumu.

Rozhovor...

Ľudovít Majer, motto: Aforizmy nevymýšľam, prichádzajú ku mne...

Úsmev aj smiech sú dôležitou ingredienciou spokojného života. Jednou z možností, ako sa dobre zasmiať, a možno sa pritom aj zamyslieť, sú aforizmy Ľuda Majera. Žije a pôsobí v Banskej Bystrici a stáva sa vzorom aj pre mladých tvorcov aforizmov. Aj samotné ročné obdobie máva vplyv na literátov. Niekomu sa lepšie tvorí vyslovene na jeseň, iný čaká na koniec zimy, ďalšiemu je to jedno. V čom bývajú tvoje slnečné dni iné ako tie zimnejšie?

- Je možné, že na niektorých literátov ročné obdobia majú vplyv, ale ja som ich vplyv na moju tvorbu zatiaľ nepostrehol. Písanie aforizmov je niečo iné ako písanie poézie či prózy. Taký románopisec si povie, že každý deň napíše istý počet strán textu, a ten usilovnejší a zodpovedný to aj dodrží. Niektorí poeti si zase povedia, že dnes napíšu báseň, tak si sadnú a píšu. Ale aforista si nemôže povedať len tak z ničoho nič, že napíše dnes napríklad dvadsať aforizmov. Dokonca si nemôže len tak

povedať, že napíše čo i len jeden. Aforizmus buď príde, alebo nepríde. Neviem odkiaľ, ale aforizmus sa nevymýšľa, aspoň ja som ešte ani jeden nevymyslel. Aforizmus príde sám. Pokiaľ ide o ročné obdobia, mám najradšej jar a jeseň, neznášam letné horúčavy. Mám na to aj aforizmus. S ročnými obdobiami je to ako s ľudským životom. Najkrajšia je jar a jeseň života...V lete v tom hice sa musí makať.

Keď už teda dostane zelenú tvoja inšpirácia, tvoj radar tvorivosti, ide vždy o originál?

- Niektoré sú také bežné, ktoré už napadli mnohým aforistom, aj keď boli zaznamenané inými slovami. Potom sú ozajstné originály a nakoniec perly, tých zvyčajne veľa nebýva, ale tie najviac autora reprezentujú a ľudia si ich najskôr zapamätajú.

Ak by sme sa na tvoju tvorbu pozreli predsa len cez ročné obdobia, vieme vyselektovať nejaké slnečné-svetlé aforizmy?

Zopár sa ich nájde:

• Figu svieti Slnko na všetkých rovnako, keď jedni žijú na výslní a druhí v ich tieni!

• Zatmenie Slnka?! Nič zaujímavé... Odkedy viem, ako to funguje.

• Niekto potrebuje svetlo na to, aby lepšie videl, niekto na to, aby bol lepšie videný.

• Ak je raz niečo nad Slnko jasnejšie, slnečné okuliare nám to vyvrátiť nepomôžu.

• Keď človeka pri vedení vozidla oslní slnko, ľahko môže spôsobiť dopravnú nehodu. Keď ho v živote oslní iný človek, ľahko môže urobiť nejakú hlúposť.

Tento rok sa zrejme aj do tvojho života zapíše ako špecifický oproti ostatným, keďže za vyše 60 rokov, ako si si našiel svoje miesto na svete, si sa s koronavírusom nestretol. Ako to vnímaš?

- Nuž ako?! Je to vraj pandémia, a sú tu iné hlavy, čo by mali vedieť, čo robiť. Hlavy rozhodli, tak som sa prispôsobil. Isto ma prijaté opatrenia obmedzili, ale, ako som povedal, sú na to iné hlavy.

Všetko zlé je na niečo fajn, to sa potvrdilo aj v súvislosti s pandémiou. Aj si si nejako pomenoval tento smer tvorby – teda aforizmy, ktoré lizla korona?

- Hej. Pandenizmy a rúškoizmy...

Nože prihraj nejaký!

• Heslo pandémie: Veľa testovať, málo cestovať!

- Povedal mu to priamo... A rúško si pritom pred ústa nedával!
- Človek je corona tvorstva.
- Banku vylúpili dvaja maskovaní lupiči. Nemali rúška!
- Hruškovica je vynikajúca! Bohvie, aká by bola taká rúškovica?!
- Nosiť rúško je dnes vraj nutnosť. Ale bojím sa, aby to časom neprišlo do módy.
- Ako zaručene schudneš? Neskladaj si rúško ani pri jedení!
- Na hrubé rúško hrubá záplata.
- K rúšku rúško, bude bruško.
- Kedy už po corone nebude covidu ani slychu

A ešte jedna aktuálna ponáška na ľudovú pesničku

RÚŠKO

Sedemdesiat rúšok mala
a predsa sa nevydala.
Ja som iba v jednom bola
s mojím Janom na káve
dovtedy si ma nevšímal
dnes je ruka v rukáve.

Ale nezostalo to len pri aforizmoch, podaril sa ti aj nejaký ten vtip...

Jeden mi odniekiaľ prišiel:
– Ahoj, videla si dnes tú Anču?
– Hej, videla. Tá ti bola dohabaná! V takom rúšku by som ja nešla ani len smeti vyniesť!

V živote si si už čo-to preskákal, čiže dobre vieš, že nie vždy je len ružovo, o to viac sa mi na jazyk tlačí otázka, ako to, že tvoj životný optimizmus, resp. akýsi trvalý sklon k humoru, zostáva pevný ako skala. Veď napríklad aj tvorbu aforizmov či epigramov už počítaš v desaťročiach.

-Jáj, to ti je ťažká otázka. Ľahšiu nemáš? Na túto poznám len jednu odpoveď: To by som ti aj ja rád vedel. Asi som sa už taký narodil. Ono mám na to aj aforizmus: Rozplakať ľudí, na to pre väčšinu stačí umrieť. Vedieť ich rozosmiať, na to sa treba narodiť.

Tí, ktorí pozorujú tvoju tvorbu, vedia, že si začínal v období, keď bola doba ohraničená iným spoločensko-politickým rámom. Vnímaš rozdiel v tom, ako vtedy vnímali ľudia tvoje aforizmy, a ako ich prijímajú teraz? A vôbec, dával si vo svojich začiatkoch zo seba von všetko na plnú hubu tak, ako to viac-menej môžeš teraz?

- Uverejňovať svoje minidielka som začal až od roku 1988 a to už prišla aj k nám Gorbačovova perestrojka a glasnosť. Trúfam si povedať, že vtedajšia demokracia by tú súčasnú strčila do vrecka. Je pravda, že stále bola v ústave zakotvená vedúca úloha komunistickej strany, ale už sa z národných podnikov stávali štátne a v nich si ich osadenstvo demokraticky volilo riaditeľa, a bolo úplne jedno, či bol komunista alebo nie. To je dnes nepredstaviteľné. Takže vtedy som mohol ešte viac ako teraz. Nehovorím o dobe pred perestrojkou. Ale vtedy som písal vlastne len pre seba.

Na podujatiach Generácie Nula si už mal možnosť počuť svoje veci v podaní mladého šikovného herca Mareka Brxu. Ten ich uchopil špecificky a publikum strhol k úsmevu, smiechu aj potlesku. Ako sa ti vnímalo samého seba podaného niekým iným?

- Je to zrejmá zmena. Ja zvyknem občas zle artikulovať, preto tí, čo ešte neovládajú tú moju, pre nich ešte cudziu reč, nemusia vždy rozumieť, aj keď sa viac snažím. Mareka rozumieť perfektne a poznať, že má za sebou množstvo hodín javiskovej reči. Správny prednes aforizmu pomôže, naopak zlý ho dokáže absolútne zabiť. Konieckoncov, je to ako s vtipmi. Niekto aj zo slabého svojím podaním urobí skvelý a niekto aj inak výborný dokáže pokaziť.

Vzdialme sa napokon od tvojej tvorby, ale pri slovenskom umení zostaňme. Čo dobré zo slovenskej kultúry ťa v poslednom období zaujalo?

- Otvorenie tretieho televízneho programu tzv. trojky RTVS. Je určený pre vysielanie pôvodnej slovenskej ale aj českej tvorby, ktorá bola v minulosti aj napriek totalitnému systému, trúfam si povedať, oveľa kvalitnejšia ako tá dnešná.

Keďže aforizmy sú neraz ako nádych do románu či bodka za ním, rozlúčme sa aforisticky...

- Pozor, ak chceš niekoho vyškrtnúť zo svojho života, je možno len u teba škaredo zapísaný, a preto ho nemusíš mať ešte až tak dobre prečítaného.

SPOD ČAPICE

- Nič z toho, čo vytvoril človek, nie je dokonalé...
- Veď ani Bohu sa človek bohvieako nepodaril.
- Z naozaj slušného človeka ani mimoriadna príležitosť zlodeja neurobí.
- Šťastím je mať smäd, a mať ho čím uhasiť, mať hlad, a mať ho čím zahnať, byť uzimený, a mať sa čím zahriať, byť sám, a mať na koho čakať.
- Kto necháva všetko na poslednú chvíľu, bude mať pred smrťou veľa roboty.
- Nič nie je také čierne ani také biele, aby to časom na svetle nevyšedivelo.
- Opiť sa, je hriech...Ale nekresťanské je nevypiť si!
- To, čo robíš zle, dostatočne pomaly urobíš najlepšie...Urobíš to síce zle, ale, chvalabohu, neskoro.
- Sú takí, ktorí nechýbajú na žiadnom podujatí...Nikomu tam ozaj nechýbajú.
- Vyzerá to tak, že dnes bude krásne...Vážne uvažujem o tom, že si urobím malú vychádzku... do chladničky.
- Keď je žena na lopatkách, muž je porazený.
- Aj zlá rada je lepšia ako žiadna...Po každej môžeš jednu možnosť vylúčiť.
- Keď ťa už má niekto v hrsti, ťažko ti je radiť...Ale možno je to lepšie, ako spadnúť zo strechy.
- Ľudia mi neveria...Načo by mi inak bolo toľko preukazov?!
- Niet takej poľahčujúcej okolnosti, ktorou by sa dala znížiť nadváha.
- Jedni sa po šikmej ploche dostali do vysokých kruhov, druhí z vysokých kruhoch na šikmú plochu.
- Človek je tvor rozumný...Ale hlúpejšieho nieto!
- Každý si myslí, že ten jeho uhol pohľadu je pravý.
- Kto chce mať aj dnes k ľuďom blízko, nech je od nich čo najďalej!
- Pravdu netreba mať, stačí ju poznať.
- Tak veľmi pribral, že sa odvážiť neodvážil.
- Parafráza na známu pesničku: Ak nie si moja, potom neviem čia si.
- Máš pekné rúško a strašne dobré vlasy.

SLOVENSKÝ KARIKATURISTA, AUTOR KOMIKSOV

FRANTIŠEK MRÁZ

Slovenský karikaturista František Mráz sa narodil v Žiline a po skončení štúdia na Pedagogickej fakulte v Banskej Bystrici, mimochodom aprobáciu slovenský jazyk a výtvarná výchova, následne počas štyridsiatich rokoch pôsobil najskôr ako pedagóg na základnej škole v Sihelnom na Orave a potom na Základnej umeleckej škole vo Fiľakove, kde ostatných bol pätnásť rokov, až do odchodu na dôchodok, riaditeľom. Je známym a popredným slovenským humoristom a v súčasnosti aj aktívnym členom Redakčnej rady internetového HUMORIKONU. Tu treba zdôrazniť, že aj jeho zásluhou si novovzniknutý časopis drží svoj „výkonnostný“ trend. Fero Mráz, okrem karikatúry, ktorá je u neho dominujúcou, venuje aj voľnej grafike, maľbe a komiksu, ktorý je jeho takpovediac srdcovou záležitosťou. Je autorom vyše štyritisíc obrázkov (!) Vďaka bývalému „socialistickému“ Roháču, sa karikatúre a humoru venoval dlhé roky cieľavedome a profesionálne a zaradil sa medzi kmeňových kresliarov. V tom čase publikoval aj v mnohých renomovaných denníkoch, ako boli Smena na nedeľu, Nedeľná Pravda, Televízia...Bolo to skvelé obdobie (70-te roky), keď sa nešetrilo priestorom pre pôvodnú slovenskú tvorbu a úplne samozrejme, za uverejnené kresby sa platili honoráre. V dnešných dňoch jeho tvorba zaujala významné miesto v knihe autorov Tomáša Prokůpka, Pavla Kořínka, Martina Foreta a Michala Jareša , ktorá vyšla pod názvom „Dejiny československého komiksu 20. století”. Umelec, František Mráz je príkladom aj pre mladú generáciu. No jedným dychom dodáva, že žiaľ náš trh (a nielen ten knižný) je zaplavený západným tovarom, mnohokrát po záruke či neaktuálnymi a nášmu čitateľovi ničnehovoriacimi starobinami, v lepšom prípade sa police kníhkupectiev prehýbajú pod „skvelými” kuchárkami či memoármi „celebrít” a „tiežcelebrít” až „necelebrít” mafiánskeho typu. i napriek tomu drží palce všetkým mladým nádejným talentovaným slovenským humoristom, vrátane píšucich autorov. Dúfajúc, že si raz nájdu úplne nový priestor, kde budú môcť svoje diela prezentovať verejnosti respektíve slovenskému čitateľovi.

Rozhovor s Františkom Mrázom

Už vyše tridsať rokov žije vo Fiľakove slovenský komiksový čarodejník, ako ho nazval jeho priateľ v internetovom magazíne Bublinky, ktorý svoje povolanie spojil so svojou vášňou, záľubou, či akýmsi osudovým predurčením. Autor množstva komiksov, karikaturista a výtvarník Fero Mráz, bývalý riaditeľ ZUŠ Fiľakovo - Mgr. František Mráz, oslávil v roku 2013 šesťdesiatku, súčasne s rovnakým výročím svojej školy... zvláštna to zhoda náhod! Pôvodom „ze Žiliny", celý život v učiteľskej profesii a popri práci človek neustále brázdiaci výtvarným umením, najmä takého žánru, pri ktorom sa dajú vyjadriť vlastné pocity a vnútorná sloboda. aké vetry a prečo zaviali kedysi Fera Mráza na juh Slovenska?

- Na „vetry" používam momentálne skvelý prípravok Degasin. Ale „vetry" roku 1987 boli určite oveľa rozhodujúcejšie v ďalšom smerovaní životnej plavby mojej rodiny. Rodičia manželky žili v Lučenci, uvoľnilo sa miesto učiteľa výtvarného odboru na vtedajšej ĽŠU a dostali sme aj byt vo Fiľakove (čo dnes väčšine ľudí musí pripadať ako hotové sci-fi) a tak sme opustili krásy severnej Oravy, zasnežené zimy, rodinné lyžovačky a turistiku, temer rodinný kolektív učiteľskej bytovky v Sihelnom a stali sme sa „južanmi".

Kto ovplyvnil tvoju životnú cestu najviac, prečo si sa rozhodol byť učiteľom, veď je to naozaj náročné poslanie a ako si ho dokázal prepojiť so svojim výtvarníckym životom?

- Paradoxne - učiteľom som nikdy nechcel byť! Kopec spolužiakov na fakulte úspešne vyštudovali, ale nikdy do škôl nenastúpili. Už vtedy som kreslil do novín, asi by som sa nejako životom ako výtvarník popretĺkal. Našťastie prišla rodina, na Orave núkali učiteľské byty a príplatky... a už som bol lapený. Nakoniec to tak nejako zbehlo - ani som si nevšimol - a už som „bývalý učiteľ, dôchodca." Po jedenástich rokoch pôsobenia na „normálnej" základnej škole som zakotvil na umeleckej práve preto, aby sa navzájom mohli ovplyvňovať - tá výtvarná časť s pedagogickou... Na umeleckej škole mi to pripadá absolútne prioritné - aby učiteľ bol aspoň trošku aj umelcom, tvorcom.

servác
sept. 2020 / 126
NÁVRH ZÁKONA, KTORÝ ODSUDZUJE BÝVALÝ...
...NEMORÁLNY ZLOČINECKÝ REŽIM,...
...V SNAHE VYGUMOVAŤ HO Z PAMÄTE NÁRODA,...
... MÁ HLBOKÚ VÝPOVEDNÚ HODNOTU O SÚČASNEJ DOBE A JEJ ZÁKONODARCOCH! VEĎ O ČO KRAJŠIM...
PARTIZÁNSKA ULICA
ULICA ANDREJA BAGAR
MIEROVE NÁM.
ŠPORÁROVA
...KULISU BY UNIESLI DO NAŠICH ULÍC AUTENTICKÉ NÁZVY V SÚLADE S MORÁLKOU NOVÝCH NASLEDOVANIAHODNÝCH HRDINOV...
TRIEDA FARIZEJOV
ZLODEJSKÁ ULICA
NÁBREŽIE KLAMÁROV
MAFIÁNSKE SÍDLISKO
NÁMESTIE PLAGIÁTOROV
ULICA DAŇOVÝCH PODVODNÍKOV
NEUSVEDČENÝ DEFRAUDANT

Mnohí Fiľakovčania dobre poznajú tvoju umeleckú stránku, nielen z viacerých výstav, ktoré si tu mal (pozn.red. – napríklad veľká trojvýstava k 60. výročiu ZUŠ a 60-tkám jej riaditeľa i jeho zástupcu), ale aj z tvojej tvorby v humoristických časopisoch, či vydávania komiksového časopisu Bublinky. ktoré roky, či obdobia Ferom Mrázom rezonovali najviac?

- Všetky! Bez výnimky. Už ako žiak a študent v Žiline som bol pri vydávaní školských časopisov ako „výtvarný redaktor" a karikaturista, začal som publikovať, získaval som skúsenosti. Oravské roky - to boli tisíce karikatúr uverejnených v mnohých periodikách, hľadanie výtvarného výrazu, vybudovanie si istej pozície v Roháči a pospolitosti karikaturistov na Slovensku, účasť na množstve súťaží po celom svete, prvé ocenenia. Po príchode do Fiľakova som sa po 89-tom a v novej spoločenskej situácii zahryzol (ešte som bol „zubatý") do tvorby komiksu, ktorému to vtedy prialo. Nekonečná niekoľkoročná drina!!! Galeje! Ale aj isté uspokojenie, že som v rámci Slovenska budoval, tvoril niečo nové. Zhodnotenie tohoto môjho komiksovania v tisícstránkovej reprezentatívnej publikácii „Dejiny československého komiksu 20. storočia" je istým zadosťučinením za prebdené noci a prefajčené pľúca. K týmto nosným výtvarným aktivitám sa priplietla vlastná voľná tvorba, kde som si overoval isté postupy maliarskych a grafických techník, užitá grafika, scénografia... a tak. Podľa spoločenskej potreby. Každá etapa bola posunom niekam ďalej a na každú dnes spomínam rád.

Zaujímala by ma ešte spätná väzba s tvojimi bývalými žiakmi. Mnohí sa ti vraj často ozývajú aj po desiatkach rokov, pochvália sa svojimi úspechmi, rodinkou, životnými etapami... sú medzi nimi takí, čo blúdia podobnými vodami ako ty?

- Keby som nevychoval žiadnych výtvarníkov za tie roky, asi by som musel teraz vracať výplatu za 29 rokov... hrôza pomyslieť! Ale je ich

PRALES
LES
NÁLEZ

dosť: viacerí vyštudovali umelecké či pedagické školy, venujú sa vlastnej výtvarnej tvorbe ako výtvarníci profesionáli. Stavajú na základoch, ktoré som im ponúkal a oni ich chceli prijať. Každý podľa miery talentu, podľa ochoty načúvať a následnej ochoty pretaviť dobre mienené usmernenia vo svoj umelecký, osobný posun. A na každého som patrične hrdý!

Vieme o tebe, že okrem komiksov, karikatúr, či tvorby v rôznych technikách maľby a grafiky, máš pasiu v drobných farebných figúrkach a diorámach, vytvorených z nich. Ako si sa dostal k zhotovovaniu týchto mikroscenérií, čo zobrazuješ v nich najčastejšie?

- Netuším, ale spomínam si, že už ako minidieťa som miloval „hlinené figúrky", ktoré sa vtedy ako jediné dali zohnať. Zbieral som ich a neskôr som sa ich zahanbený zbavoval...Internet mi po rokoch pochybovania potvrdil, že maľovať a milovať tých minipimrlíkov nie je úchylka a som iba jeden z milióna postihnutých... Podobne ako komiks, aj toto je hobby komplexné: treba poznať a študovať históriu, mať božskú trpezlivosť pri maľovaní tých 2,5 centimetrových „krpcov" (o dobrých očiach a pevnej ruke nehovoriac) a napokon výtvarné a technické cítenie pri vytváraní definitívnych diorám. Tématika: Indiáni, Divoký západ...ale i Rímania, husiti, Pán prsteňov... všetky malé svety, kde dobro víťazí nad zlom... Na rozdiel od skutočného sveta našej súčasnosti, kde nemalé množstvo „voličov" toleruje klamstvá, plagiátorstvá, podvody, ohýbanie zákonov a papalášstvo súčasnej vládnej garnitúry... a tak sa potom tento náš kúsok dedovizne uprostred Európy mení na niečo, čo s demokraciou nemá nič spoločné...!!!

S tvojím menom je hlavne v komiksovo založenej umeleckej brandži spojené meno stoRM. Prezraď čitateľom neznalým veci, čo je to za postavičku a aký veľký význam mala, či má v tvojom živote?

- Čarodejníka STORMA vymyslel spisovateľ Ďuro Takáč z Košíc a temer 100 komiksových strán som nakreslil pre časopis BUBLINKY, ktorému som šéfoval a neuveriteľne: túto komiksovú klasiku na slovenskom trhu vydávali vo Fiľakove!!! Po dvadsiatich rokoch skompletizovaný príbeh na internetových stránkach ponúka v „listovateľnej" podobe kamoš Rado „Upír" Rybovič z Brezna a som rád, že má aj dnes čo povedať novej generácii komiksiakov... že stále vďaka tomu žije. Azda večne, ako povestný Vladimír Iljič... V roku 2019 vďaka nadšencom z Košíc (Pavol Bratský a Richard Kitta) sa uskutočnila veľkolepá výstava pri príležitosti 30-výročia vzniku Bubliniek v priestoroch košickej Kasárne - dojem-

ný návrat do minulosti. Veď: kliknite si na net a prelistujte si Storma i komletné vydanie všetkých čísiel Bubliniek! A keď tam už budete, prelistujte si aj Draculovo oko - 120 strán komiksov, na ktoré som fakt hrdý. Bol by som krkavčí otec, keby som tu teraz nespomenul bezdomovca a somráka SERVÁCA, ktorého jednostránkové príbehy kreslím od roku 1993 dodnes a miesto do bútľavej vŕby môžem vytrubovať „naše" spoločné názory na tento čudesne pokrivený svet a „budovanie kapitalizmu, či čoho..." verejne na stránkach tlače... (po Smene na nedeľu, Šibalovi, Žobráčikoch a Žobrákoch mu dnes poskytujú azyl stránky mesačnej humoristickej prílohy denníka Šport vďaka bratom Vicovcom.)

O tvojej tvorbe, záľubách a názoroch by sa dala napísať nejedna kniha... Je jasné, že do tohto rozhovoru sa všetko pospomínať nedá, ale posledná otázka bude naozaj záludná. Čo Ťa v týchto ťažkých „corunovaných"časoch dokáže potešiť?

- Odpoveď je absolútne nečakaná, priam šokujúca: každoročne valorizovaný dôchodok (vďaka našim dobrodincom vo vláde), vďaka čomu sme sa už dostali na úroveň západných dôchodcov spred tridsiatich rokov...! Po operácii hrubého čreva v lete 2020 sa však prioritou stalo ZDRAVIE! Každé ráno, keď sa zobudím a môžem sa vytešovať so svojou rodinou, keď sa ešte dokážem dostať na hory a obdivovať jej neustále sa meniace krásy, každý večer, keď si môžem povedať, že som dokázal niečo vytvoriť, nakresliť, výtvarne sa realizovať... ŽE SOM ŽIL!!!

SLOVENSKÝ HUMORISTA, AFORISTA

ŠTEFAN ŠVEC

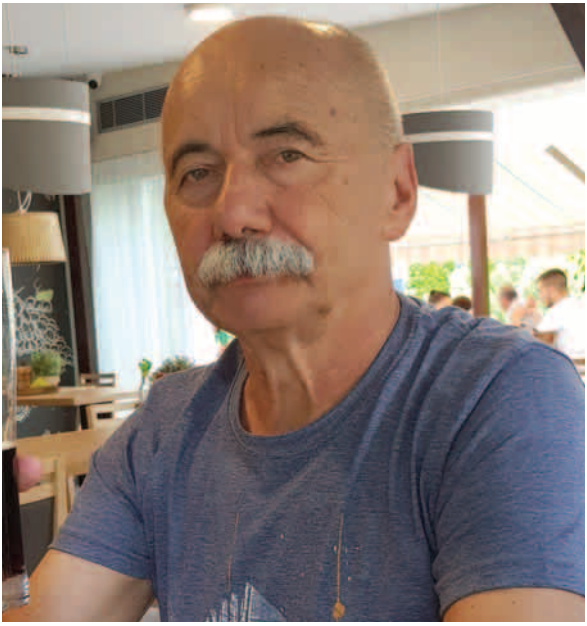

Slovenský humorista Štefan Švec vyrastal v dedinke Malá Maňa v okrese Nové Zámky v údolí rieky Žitavy. Od roku 1969 žije v metropole severozápadného Slovenska v Žiline. Tu pracoval ako pedagóg a popri pedagogickej činnosti zasvätil svoj život športu. V mladosti bol aktívnym športovcom nielen vo futbale, ale i v rôznych športových disciplínach. Ako 20-ročný prestúpil do ZVL Žilina, kde hneď po prestupe odohral niekoľko zápasov v prvej celoštátnej lige. Najslávnejší gól svojej kariéry strelil v drese Považskej Bystrice v druholigovom stretnutí proti Sparte Praha. Po skončení účinkovania na Slovensku ešte dva roky hrával v Nemecku. Neskôr popri zamestnaní trénoval niekoľko klubov v nižších súťažiach. A aj teraz ako dôchodca zaúča do tajov futbalu dve skupiny chlapcov vo futbalovej prípravke MŠK Žilina. V profesnom živote vyše tridsaťpäť rokov pracoval v školstve, z toho 11 rokov ako učiteľ, dva roky ako zástupca riaditeľa, 18 rokov ako riaditeľ školy a 5 rokov bol školským inšpektorom. Úspešným magisterským štúdiom získal titul Mgr. a o niekoľko rokov neskôr po absolvovaní rigoróznej skúšky titul doktora pedagogiky – PaedDr. Popri futbale a školstve, prispieval ako dopisovateľ do rôznych periodík. Spolupracoval so 16 novinami a časopismi, v ktorých publikoval vyše 800 aforizmov, rozprávok, fejtónov a bájok. Najviac príspevkov mal v bývalom Roháči. Teraz prispieva do viacerých printových a internetových novín, vrátane Humorikonu. Z koníčkov okrem písania aforizmov má najradšej pobyt na chalupe vo Vysokej nad Kysucou, spojený najmä so zbieraním hríbov. Voľný čas trávi v kruhu svojej rodiny, s manželkou, dcérou, synom a s dvomi vnučkami a dvomi vnukmi.

POLITICKÁ (NE) KULTÚRA

- Sú aj takí politici, ktorí sa dokážu uraziť aj pre maličkosť. Napríklad pre malý úplatok.
- Ak držíme palce svojim obľúbeným politikom, zabránime im v kradnutí.
- Politická kultúra u nás nemôže klesnúť až na samé dno iba preto, lebo nemá dno.

MIXFÓRIZMY

- Mlčaním sa dá pravda najlepšie utajiť tak, keď umlčíme svedkov.
- Ľudia, ktorým prihára, zvyčajne skončia v chládku.
- Mala taký nebezpečný dekolt, že musela mať kvôli nemu vystavený zbrojný preukaz.

ŠPORTFÓRIZMY

- Keďže mali v klube špičkového mentálneho kouča, hráči sa dokázali tešiť aj z prehry.
- Podali obdivuhodný kolektívny výkon. Po zápase vypili sud piva.
- Pretože hrával dlhé roky falošné krídlo, prestali mu už dôverovať aj vlastní spoluhráči.
- Zábavné je, keď sa futbalista nehrá s loptou, ale ona s ním.
- Počas sezóny podával v bránke vyrovnané výkony. V každom zápase inkasoval priemerne päť gólov.
- Bol to flexibilný futbalista. Za dva roky dokázal prestúpiť aj do troch klubov.
- Často bol mimo hry najmä preto, pretože väčšinou sedával na lavičke náhradníkov.
- Na ihrisku udivoval svojou ľahkosťou. S akou dokázal zahadzovať šance.
- Ten, kto má športového ducha, sa vraj nemusí obávať veľkého brucha.
- Po celý zápas mali vysoký tlak. Od alkoholu, ktorý vypili pred ním.
- V hre domácich nastali svetlé momenty vždy iba vtedy, keď diváci odpálili svetlice.

POLITICKÉ TURBULENCIE

- Vláda má vraj iba jedno pravidlo. A to je, že pre ňu neplatia žiadne pravidlá.
- Najhoršou pandémiou pre ľudstvo je pandémia ľudskej hlúposti.
- Ovce idú vždy tým smerom, ktorým ich vedie štekajúci pes.
- Celoplošné testovanie ako atómová bomba na vírus je vraj bomba kšeft.
- Ak budú mať policajti príliš rozviazané ruky, potom sa môže stať, že si prídu aj po toho, kto im ich rozviazal.
- Na Troch kráľov budú mať Baltazár a Melichar riadnu fušku, pretože budú musieť makať aj za kolegu.
- Diktátor sa začne báť až vtedy, keď sa národ začne z neho smiať.
- Aj politik s modrou knižkou, môže skončiť ako sám vojak v poli.
- Paradoxom je, keď má koalícia najsilnejšiu opozíciu v samotnej koalícii.
- Súčasná situácia najviac prekáža záškolákom. Nemôžu totiž blicovať.
- Ak niekto tvrdí, že premiér stratil rešpekt, mýli sa. Nemohol predsa stratiť niečo, čo nikdy nemal.
- Kedysi mali mocipáni právo prvej noci a teraz majú právo plne v moci.
- Hlúposť sa u mnohých politikov testovať nemusí. Prejaví sa aj sama.
- V minulosti bola populárna hudobná relácia: Spieva celá rodina. Teraz je v kurze: Spievajúci kajúcnici.
- Lakmusovým papierom politickej kultúry krajiny, je aj vzájomný vzťah ústavných činiteľov.
- Post špeciálneho prokurátora sa má údajne premenovať na post špeciálneho advokáta.
- Keby sa výška poslaneckého platu odvíjala od prínosu pre spoločnosť, mnohí poslanci by vyšli na psí tridsiatok.
- Niektorí zodpovední politici sa vraj budú musieť neskôr zodpovedať za svoje činy.
- Vlády, ktoré si pod zámienkou krízy a boja proti korupcii urobia z ústavy trhací kalendár, si nezaslúžia vládnuť.
- Ak niekto tvrdí, že premiér stratil rešpekt, mýli sa. Nemohol predsa stratiť niečo, čo nikdy nemal.

SPISOVATEĽ, SCÉNARISTA, ILUSTRÁTOR, HUMORISTA, KARIKATURISTA

VLADIMÍR JAVORSKÝ

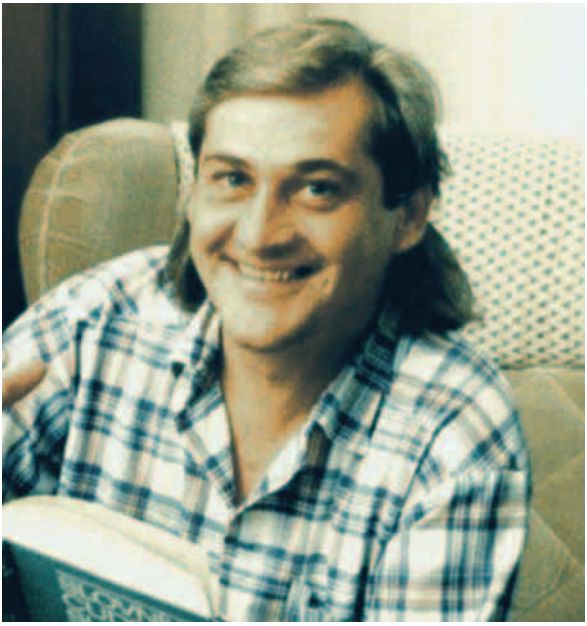

Jeden z ďalších posledných mohykánov slovenského humoru, dramaturg, scénarista a publicista je Vladimír Javorský zo Žiliny. Narodil sa v roku 1952. Po skončení štúdií na Katedre filmovej a televíznej dramaturgie a scénaristiky Vysokej školy múzických umení v Bratislave pracoval dva roky ako dramaturg a režisér v Bábkovom divadle v Žiline, potom prešiel do slobodného povolania. Je autorom viacerých bábkových a rozhlasových hier a televíznych scenárov, okrem toho napísal množstvo humoristických poviedok, fejtónov a aforizmov, známy je aj ako karikaturista a nedávno sa po dlhšom čase vrátil k poézii...Žije a tvorí v Žiline.

Rozhovor s Vladom Javorským: o umeleckej tvorbe, o kráse prírody aj o nepoučiteľnosti ľudstva...

Vojny, to je rýchlejšie starnutie sveta

Ján Maršálek: ***Pán Javorský, viem, že stále tvoríte, kreslíte, píšete – prejavujete sa v niekoľkých oblastiach umenia. Čomu sa venujete v týchto dňoch?***

Vlado Javorský: V súčasnosti sa aktívne venujem dokončeniu svojej štvrtej knižky aforizmov Za hrsť drobných IV. Je to mravčia práca, vybrať z tisícok viet „najmúdrejšie a najvtipnejšie“. Ponechávam na čitateľovi, aby to posúdil. Knižka by mala mať okolo 500 aforizmov. Pravdepodobne si ju budem aj sám ilustrovať, také bývajú neraz požiadavky vydavateľov. Venujem sa aktívne kreslenému humoru, každý deň prinesie nové a inšpiratívne témy. Osobne to za prácu nepovažujem, je to relax. Dokončil som poznámky na divadelnú hru, ktorú píšem pre Komorné divadlo v Martine. Čakám na jesenné daždivé počasie a monodrámu hádam konečne dám dohromady. S umením to je ako s ovocím. V autorovi téma i príbeh musí dozrieť. Očakávam vyjadrenie z istého renomovaného vydavateľstva k môjmu románu Noah. Búrlivé reakcie okolia

na rukopis mám šťastlivo za sebou. A poézia? Niečo dokážem vyjadriť kresbou, niečo pár slovami, ale humoristi nie sú len plodnicami srandy. Sú to vnímaví a citliví ľudia. Preto tá poézia, ale tá potrebuje viac inšpirácie, viac intímnych prežitkov a duchovných zážitkov. A tie nebývajú chlebom každodenným, i keď ako by sme po nich túžili. Sú nám podávané po kvapkách...

J. Maršálek: ***Tvorivý človek vytvára krásu, ale ju i vyhľadáva, inšpiruje sa ňou. Nevyčerpateľným zdrojom podnetov je príroda. Súhlasíte? Nachádzate si čas na prechádzky či vychádzky, výlety či túry, túlanie sa krajinou? A kde všade nachádzate krásu?***

V. Javorský: Múdry považuje čas za najcennejšie, čo máme grátis. Využívam ho rovnomerne na tvorbu i na oddych. S manželkou Marcelou trávime veľa spoločného času prechádzkami, nákupmi, a ak počasie dovolí, veľa cestujeme. Zatiaľ vyhľadávame čarovné zákutia našich miest, vychutnávame si tamojšie gurmánske špeciality a v neposlednom rade trávime dosť času na túrach. Slovensko je nádherná krajina. Istú časť detstva som strávil v srdci Nízkych Tatier, spolu s istým českým fotografom som prebrúsil Veľkú Fatru, hrebeňovky majú svoje čaro a srdcu blízka mi je Malá Fatra. Tam sa vraciame, vyberáme si náročné terény, až nám je niekedy do zúfania, ako nás bolia nohy. S úsmevom...Pri nakrúcaní seriálu Encyklopédia Slovenska, ktorý som písal rok a nemenej toľko i nakrúcal, spoznal som skoro každý kút našej vlasti. Hory, kultúrne pamiatky, hrady...S filmárskym „náčiním“ obťažkaní sme so štábom liezli neraz tam, kam sa iní nedostali. Paradoxne necítim únavu, na akú sa sťažuje moja generácia.

J. Maršálek: ***Popri kráse prírody nemôžeme nevidieť tiež jej silu, niekedy ničivú, ako aj klimatické zmeny, respektíve vplyv ľudskej činnosti na životné prostredie. Ako vnímate tieto problémy?***

V. Javorský: Príroda je mocná, hovorieval chirurg, ktorému som pri operáciách asistoval. Príroda žije svojím životom. Hanobíme ju odpadkami a zlými zásahmi, akoby sme nevedeli, že nám to raz vráti! Dali sme ornú pôdu chamtivcom a nie roľníkom. Tí sa o pôdu starať nevedia, len ju žmýkajú vo výnosoch. Prvý lejak zaplaví najbližšiu dedinu ornicou... Príkladov sú stovky. Prestali sme regulovať potoky, starať sa o lesy. Rúbeme ako po nebohom, nejeden si namýšľa, že rubáš má vrecká. To sú tie klimatické zmeny. Znečistený vzduch a voda. Kráčajú s nami dejinami. Nehovorí sa v Biblii o potope sveta? Zem odkryla dôkazy, poto-

pa musela byť naozaj veľká. Prírodná katastrofa zmietla z planéty obrie zvieratá, vo veľmi krátkom čase vyhynuli neandertálci. Najväčší dobyvateľ území Džingischán nešiel po zlate. Klimatické zmeny, najmä sucho, spôsobili, že jeho ľud a stáda nemali potravu. Migroval, ako aj celé národy...Prirodzený jav. Túžba prežiť je rečou matky prírody. A už sami vnímame dopad tých negatívnych zmien. Ľudia z oblastí subtropickej Afriky, Etiópie či Eritrei odchádzajú prežiť. Otázkou je, či prežijú tí, ktorí im teraz podávajú pomocnú ruku. Obávam sa, že nie...

J. Maršálek: ***Súčasnosť – to už hádam nikto nespochybňuje – sa nesie v znamení krízy, ktorá dostáva rozličné prívlastky: ekonomická, politická, kultúrna, hodnotová, celospoločenská... kríza migračná. Popritom sa stále vo svete rozhárajú menšie či väčšie vojnové konflikty. Nepoučili sme sa? Je ľudstvo vôbec schopné poučiť sa?***

V. Javorský: Žiadna migračná kríza nejestvuje. Ide o vopred pripravenú a sofistikovanú inváziu. Dokonale logisticky a finančne zabezpečenú. Za všetkým hľadajme peniaze, myslím na zisky. Imigrácia, najmä z Afriky, priniesla pár jedincom miliardové zisky bez ohľadu na dôsledky. Finančný kapitalizmus nabral druhý dych. V Afrike vojna nie je. Kmene sa medzi sebou klbčia tisíce rokov. So stratami, tak to v boji o prežitie funguje. K prameňu prichádzajú ako prví nie tí najsmädnejší, ale najmocnejší. Taká je hierarchia v prírode. Iným príkladom je Sýria. Vie vôbec niekto, že v podstate občiansku vojnu rozpútali klimatické zmeny? Farmári ubíjaní suchom a nedostatkom vlahy zúfalo prosili vládu o pomoc. Nedočkali sa, a tak začali migrovať do miest opúšťajúc vyprahnuté polia a pastviny. Tam medzi domácimi a novousadlíkmi vznikali trenice...Svoju polievočku si prihriala i nenávisť medzi sunnitmi a šiitmi. Základ každej vojny. K tomu sa prilepia mocenské záujmy nadnárodných spoločností a veľmocí. Každá vojna sa raz skončí a ľudia sa inštinktívne navrátia do svojich rodísk a domovov. Je úžasné, čo človek dokáže postaviť medzi dvoma vojnami, aby to potom mohol opäť zničiť! Bývalé koloniálne štáty, akými sú Británia, Francúzsko, Holandsko či Belgicko majú s multikultúrou už nejaké skúsenosti. Zvláštne, že nič nepodnikajú v tom, aby sa zachovala ich vlastná kultúra. Doplácajú na najväčšiu udalosť dvadsiateho storočia. Pád kolonializmu! Oslobodila sa miliarda ľudí. V prvopočiatkoch ich sloboda zaskočila i dezorientovala. Ako tomu bolo u nás po roku 1989... Zistili sme, že sloboda je v podstate najväčšia nesloboda! Tak to vidím ja. Ľudstvo je nepoučiteľné! Tie konflikty na rôznych častiach planéty sú

ako ventil. Vypúšťajú paru – a stojí za zmienku, že každá vojna či vojnové konflikty posúvajú svet dopredu. Vo vývoji technológií, v inováciách, vo vnímaní zmien, ktoré nutne prichádzajú. Vojny, to je rýchlejšie starnutie sveta. Zdôrazňujem, že ľudstvo nemá pamäť, preto robí stále tie isté chyby. A samozrejme na to dopláca.

J. Maršálek: ***So spomenutými problémami (klimatické zmeny, politická nestabilita, vojnové konflikty) súvisí už tiež spomenutý migračný pohyb. Nelegálna migrácia si zrejme vyžaduje iný prístup kompetentných ľudí a inštitúcií, než aký sme videli doteraz. Nemáte pocit, že migrácia sa namiesto vecného riešenia ideologizuje a zneužíva na politické ciele?***

V. Javorský: Otázkou je, kto sú tí kompetentní... Kde sú, kde sídlia, akú majú informovanosť a moc? Brusel a jeho úradníci sú brzdou vývoja. Po prečítaní knižky Patricka Buchanana Smrť Západu mi bolo jasné, že vývoj Európy vedie ku skaze. Čo sme storočia budovali, je preč. A to všetko kvôli falošnej pseudohumanite. Prestali fungovať pravidlá a morálne kódexy. O tom to je...Mocenské ciele sú evidentné, ale nepochádzajú z vôle Európy. Ani z Východu...!Vieme presne, kto organizuje vraždenie politikov, kto rozdúchava plamene konfliktov. Napriek tomu sa zabávame veľkosťou uhoriek či tvarom banánov. O tom je Brusel. Najskôr k nám imigrovali myšlienky o zjednotení noriem, potom prišli príkazy, zákazy, a napokon nám hrozia sankcie a pokuty. Prečo? Že chceme žiť v mieri v krásnej a čistej krajine s kresťanskými hodnotami? To nám chcú vziať, mali by sme si to uvedomiť a zaujať nekompromisné stanovisko. A to sú aj politické ciele, nielen záujmy finančných skupín. Nejaký čas som pobudol v Nemecku a chápem, ak tí, čo prví podali pomocnú ruku imigrantom, sú aj prví, čo dvíhajú varovný prst. Nie, nie sú to iba médiami proklamovaní pravicoví radikáli! Je to názor súčasného nemeckého občana. Kvôli imigrantom odchádzajú z Nemecka českí lekári a zdravotné sestry. Za nižšie mzdy, ale do bezpečia...! Signál! Na zbrojenie vydáva svet miliardy. Proti komu sa arzenál zbraní použije? Vojenská doktrína hovorí, že územie sa považuje za dobyté, až keď po ňom kráča vojenská čižma dobyvateľa! Teda pešiaci, nie stíhačky za miliardy...! A nohy pešiakov s inými zámermi a inými cieľmi, ako sú tie naše, sú už tu! Už pochodujú po uliciach a námestiach, vysmievajú sa našim hodnotám a vnucujú nám svoje pseudonáboženské politikum. Zatiaľ je imigrácia pre isté skupiny iba obchod. Potom to už bude nenapraviteľná realita. Rozpadol sa Caesarov sen o Veľkej rímskej ríši...Čím väčšie územie,

čím viac národov na ňom žije, tým ťažšie sa spravuje. Príkladom je sen o veľkej zjednotenej Európe, ktorú začal budovať cisár Napoleon Bonaparte. Jednotný jazyk, jednotná mena, voľný pohyb osôb a tovaru... Pod jednou vládou. Nič vám to nehovorí? Kde je Rímska ríša? Kde sú Napoleonove sny...? Kde budú naše sny...?!

J. Maršálek: ***Hovorí sa, že žijeme v informačnej dobe. Paradoxne, popri informáciách, ktorých je azda až priveľa, sa akosi voľne, nekontrolovane šíria aj dezinformácie a rôzne propagandistické bludy. V takej spleti sa je ťažko vyznať. A možno nám niečo dôležité uniká...***

V. Javorský: Žijeme v informačnom smogu. Gniavia nás miliardy nepotrebných informácií. Na ochranu duševného zdravia je len jeden liek. Vyžaduje si to dostatok inteligencie a kvalitné vzdelanie. Oddeliť zrno od pliev. Pravdu od „hoaxov"! Naozaj ťažké, lebo vo vnímaní má naša duša slabiny. Dokážeme veriť všetkému, čo čítame. Veríme i tomu, čo vidíme, hoci na čo sa dívame, možno vôbec nejestvuje...Príkladom je holografia či kinematografia. Musíme sa naučiť ignorovať informácie, ktoré našu myseľ neposúvajú vpred. To je podstatou viery. Známa je okrídlená veta: „Nie je to také, ako to vyzerá...!" Ja tvrdím, že všetko je také, ako to vyzerá! Iba tomu nechceme uveriť...Sme na ceste budovania a udržiavania sveta podľa našich predstáv a hodnôt, ktoré nám vštepovali a ktoré sme obohacovali vlastnými skúsenosťami. Sme pritom na šachovnici sveta – na rade ťahom pešiaka. Pešiakov je veľa, tých sa treba z historického pohľadu zbaviť najskôr. Ale to už vieme...aspoň dúfam! Ale história nás tiež poučila, že pešiaci zostávajú, sú veční!

J. Maršálek: ***Bolo by hádam vhodné zakončiť náš rozhovor v pozitívnom duchu. Máte nejakú dobrú správu? Alebo aspoň veselú?***

V. Javorský: Mysľou stále niekam lietam. Iba manželka vie, kedy som „doma", teda vo svojej duši a pri nej. Vtedy sa často smeje, až jej tečú slzy... Život s humoristom nie je ľahký, od smiechu sa vraj priberá...!

Fejtón

OBLUDÁRIUM...

Netuším, kam mám napísať, že titul Homo sapiens sme dostali omylom...Poradíte kam? Poradiť nemožno, kto by sa takým paškvilom zaoberal? Ide totiž o to, že sa nedokážeme zorientovať ani v čase, ani v priestore! Lastovičky i holuby to dokážu. Uvediem príklad. Globalizácia je pojem, ktorý bol pre nás až doteraz iba akýmsi vzdialeným fenoménom. Príliš vzdialený most, po ktorom raz musíme prejsť. Vláda peňazí, o ktorej nemáme tušenie, lebo vlastne ani netušíme, čo to peniaze sú. To čo nám chodí mesačne na účet asi nebude to pravé orechové. Globalizácia je totiž moc peňazí. Peniaze sú povýšené nad všetkým čo je z mäsa a kostí. Je to modla, hydra, čo pohltí všetku krásu sveta i života. Dospel som k uzáveru, že táto svetová umelo vyvolaná pseudopandémia je iba skúškou ľudskej odolnosti. Ako ovládnuť stádo, lebo inak ako o stáde sa o ľudstve nehovorí. Kašlem na podobenstvá, oponentom prízvukujem, že Biblia hovorí pravdu. Sme ovce, čo občas zaštekajú... naučili sa to od zatúlaných psov. Stádo ovládané v strachu pred zubami vlkov. Aj keď ich priamo nevidieť, každý baran o vlkoch počul. Globalizácia je súhrn znalostí o svete. Ako sa zmocniť všetkého, čo má cenu. Každý kúsok zeme sa pre vyvolených pastierov stane dojnou ovcou. Kam poputuje „zlaté rúno...?“ Kam? Samozrejme do rúk pár rodín... Ako bolo tomu doteraz. Totiž chamtivosť je odjakživa neukojené dieťa. Pýta stále viac. Nie bilióny, ale miliardy biliónov...Z hodnôt nášho umu a našich dlaní. A to je tá pravá epidémia, proti ktorej nás chcú poznamenať a naočkovať strachom. Strachom zo strachu...! A preto verím, že sa nájde niekto, kto nám titul Homo sapiens odoberie. A verím aj v to, že raz nám ho vráti, až sa zbavíme okov a komplexov stáda...a začneme konečne myslieť...!

ZA HRSŤ DROBNÝCH...

- Obludárium je forma deštrukcie času, ktorú dokáže urobiť aj podpriemerný človek bez inteligencie.
- Vlajkou revolúcie býva zvyčajne tá najviac došliapaná.
- Prešvihol som Deň bez podprsenky. Verím, že bude repríza...
- Ak sa privinieš k cudzej žene, dávaj pozor, aby sa ona neprivinula bližšie k tvojej peňaženke.
- Vlci sú plaché tvory, ale oviec sa na to nepýtaj

TO JE OPRAVÁR PRAČIEK! V BYTE SA EŠTE NEVYZNÁ!

Vlado JAVORSKÝ
ŽENA SA CHCE ROZVIESŤ, ŽE STE IMPOTENT ? MNE BY TO NEVADILO...

Vlado JAVORSKÝ
NA ČO TI JE KALENDÁR ? VIANOCE IDÚ...

Vlado JAVORSKÝ
„DÚRI, TVOJA ZBOJNÍCKA DRUŽINA BUDE OTCOM !“

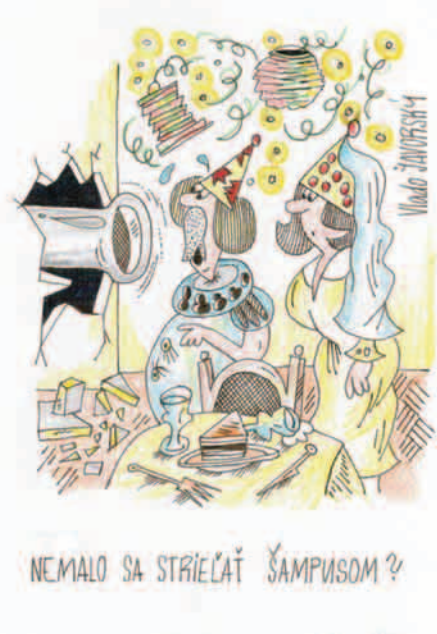
Vlado JAVORSKÝ
NEMALO SA STRIEĽAŤ ŠAMPUSOM ?

NABUDÚCE PÔJDEŠ NA PLES ŠACHISTOV!

HUMORISTA

JAROSLAV LIPTAY

Hovorí o sebe...Nenarodil som sa. Ani to som nedokázal. Porodila ma vlastná matka. Iná toho nebola schopná. Stalo sa tak v najkrajšom kúte pozemského sveta. V Malohonte, ktorý už neexistuje. Aspoň nie politicky. Historicky a geograficky však áno. A tak aj ja (možno) jestvujem tiež.

Najprv som nič nechápal. Bál som sa, aj som plakal, ale zvykol som si. Pomohli mi hlavne rodičia. Boli svetoví, pritom ani nevstúpili do Európy. Vtedy na to neboli peniaze. Aspoň vzdelanie (za) mnoho nestálo. Najprv som začal chodiť poza školu. Tadiaľ, po lávke ponad Rimavu, som to mal najbližšie. Rovno na školský dvor. Potom som sa dostal aj do tried. Vo vyšších ročníkoch som však, vďaka výučbe, s triednym životom skoncoval. Nakoniec som skoncoval aj s architektonickou tvorbou, ktorú som vyštudoval. Aj keď to na našej architektúre nie je vidieť. Mnohí neskoncovali, čo, žiaľ, je vidieť.

V praxi sa profesionálne venujem obnove pamiatok, amatérsky obnove myslenia. Výsledky sú podobné. Stačí si všimnúť niektoré naše pamiatky. Myslím prevažne vo voľnom čase, no niekedy aj na pracovisku, aj keď viem, že by som to robiť nemal. Viackrát mi na to prišli a mal som s tým problémy, najmä za bývalého režimu. Nuž, ale až nedávno sa mi to nevyplatilo. Po dlhej parlamentnej noci ma zamestnávateľ odložil do „depozitu“. Nemyslím totiž podľa pravidiel. Myslím často a dlho, až kým nie som namyslený. Takýmto spôsobom som v úrade vymyslel množstvo koncepčných, teda byrokratických materiálov. Našťastie sú zväčša anonymné. Po „fajrontoch“ som vymyslel dve publikácie: o rekonštrukcii chalúp, aj o rekonštrukcii historických miest. O ich kvalite však nemôžem nič povedať, lebo obidve sa už dávno nepredávajú.

Najvýznamnejšie dielo sa mi podarilo vytvoriť začiatkom roku 1990. Realizácia trvala deväť mesiacov a zrodilo sa bez kolaudačných nedostatkov. Tí, čo ho doteraz videli, sa vyjadrovali s obdivom. Manželka je tiež v poriadku. Ostatní príbuzní žijú trvale doma a nikoho nemám ani vonku, ani zavretého. Vo Viedni nenakupujeme, no všetkých nás potešil vstup do Európy. Jej stred, údajne, je neďaleko môjho rodiska. Časom si možno našetríme toľko, že sa na tú Európu pôjdeme aj zblízka pozrieť...

- Človek nemusí vždy robiť veľa. Niekedy stačí zostať človekom.
- Často túžime po tom, aby niekto pozorne načúval tomu, o čom nehovoríme.

Otec je kmeň

Aké úžasné šťastie každej rodiny
kde matka je korunou a otec kmeňom,
koruna bez kmeňa sú iba kroviny,
nech zatne do stromu ten kto je bez viny
alebo nech prvý hodí doň kameňom.
Ak košatý je rodinný strom,
každý má radosť prebývať v ňom,
koruna poddáva sa vánku,
vo víchri kvíli, no kmeň mlčí,
otec ľúbi, mnohí to vedia,
jeho ústa sa však nepohnú,
o citoch nám nič nepovedia,
jeho srdce sa láskou mučí.
Ale kmeň sa rozhodne ozve,
ak votrelec do neho búši,
vtedy silno drží korunu,
ešte viac sa zakotví v zemi,
ďalej pevne a ticho stojí
v nepohode, v búrke, aj v súši,
keď v korune tvorstvo zaplače,
ku koreňom nechá tiecť slzy
ako kvapky jarného dažďa,
mlčky dáva odkazy nemé,
inak nevie, hoc ho to mrzí.
Bože, ochraňuj všetky kmene!

Pra-mienky

Citius, altius, fortius
Skutočne bojovať začíname vtedy,
keď sme presvedčení,
že už ďalej nevládzeme.

Reforma
(podľa Murphyho)
Aj úspora administratívy
sa rieši byrokratickými metódami.

Zlyhanie
Úlohu hrdinu nezvládol.
Spadol z podstavca.

Macocha múdrosti
Opakovanie v neskorších rokoch
už býva spravidla matkou
sklerózy.

Smer
Bludiskom môže byť
aj množstvo smerových tabúľ.

Pôrod
Dieťa sa rodí ťažko,
ešte ťažšie sa rodí človek.

Vymáhanie práva
Došlo k najhoršiemu.
Už ani platné zákony neplatia..
„Ekologické“ porekadlo
Strom nepadá ďaleko od sekery.

Účet
Za príchod na svet platíme celý
život.

Ký to pôvod?
Pokus o národný výklad Písma
Veky skúmame odkiaľ pochádza
náš rod,
mnoho teórií sme vyhlásili za
podvod.
Aj v Turci netvrdia už dávno,
že to bolo Slovenské Pra(dá)vno.
V Hlohovci však potvrdia vám
zdarma,
vraj to tiež nebola (?)
Slovakofarma.
Len niektorí, údajne mali „kliku“,
tvrdia, že pochádzajú zo Slovliku.
Pravda je však úplne iná,
čo netušil ani Pribina.
Z Písma je jasné ako to bolo:
Na počiatku všetkého je Slovo.
Hľa, náš pôvod, rodáci:
Slovo – slová – Slováci !

SLOVENSKÝ KARIKATURISTA, ILUSTRÁTOR, PEDAGÓG, ŠÉFREDAKTOR A ZOSTAVOVATEĽ ZÁBAVNÉHO MESAČNÍKA FĽAK

BRUNO HORECKÝ

Slovenský karikaturista, ilustrátor, pedagóg, šéfredaktor a zostavovateľ zábavného mesačníka Fľak Bruno Horecký sa narodil v októbri 1966 v Martine. Prvú kreslenú karikatúru mal uverejnenú ako 11 – ročný v časopise Život. Od svojich 15 rokov sa zúčastňoval na výstavách kresleného humoru a satiry a na mnohých získal aj ocenenia. Prvá výstava, ktorej sa zúčastnil, bola v roku 1982 v Novom Meste nad Váhom – Novomestský osteň. Samostatných výstav mal niekoľko desiatok, najväčšiu v roku 2016 v Turčianskej galérii v Martine na Oslave karikatúry pri príležitosti jeho životného jubilea a jubilea jeho karikatúrnej tvorby.

V minulom roku 2020 aj napriek pandémii absolvoval tri výstavy - dve z nich s humorom pod rúškom v Martine (Millenium) a Kremnici (Kremnické gagy). Tretia výstava bola v Novom Meste po 38 rokoch! V Galérii kresleného humoru vystavoval spolu s Jožkom Fľakom – super žiakom jeho kreslené vtipy a komiksy.

Po nežnej revolúcii po roku 1989 tisícky jeho kresieb a komiksových stripov bolo uverejnených v slovenských aj zahraničných médiách (Roháč, Pravda, Sme, Smena, Národná Obroda, Šport, Lišiak, Bumerang, Tabu, Žilinský Večerník, Turčianske noviny, Stop, Život, Woloviny, Kocúrkovo, Nový Roháč...).

Bruno Horecký ilustroval a karikoval 22 kníh pre deti, satirikov, politikov, Bulharov, atlétov, lekárov, lekárnikov, humoristov, záchranárov, atlétov, hádzanárov, učiteľov, školákov, flákačov, fľakáčov...

V spolupráci s mestom Martin Bruno Horecký zostavuje a ilustruje už 13 rokov záchranársky časopis Martinský Fľak a záchranár, zameraný na prevenciu úrazovosti detí a na dopravnú výchovu.

Naostatok vystavoval a kreslil naživo spolu s karikaturistami z Nového Mesta nad Váhom, Vladom Pavlíkom a Romanom Sikom, na medzinárodnom festivale humoru a satiry Kremnické gagy.

Karikaturistu Bruna Horeckého najviac preslávil jeho prvorodený syn – kreslený komiksový hrdina s veľkým nosom so siedmimi pehami a siedmimi vlasmi na hlave. Prvého apríla 1992 sa narodil v týždenníku Nedeľná Pravda JOŽKO FĽAK – super žiak. Počas 8 rokov bolo uverejnených jeho 400 krátkych komiksových stripov. Na základe popularity vznikol v decembri 1998 celoslovenský zábavný mesačník pre deti od 0 do 99 rokov – FĽAK.

Odvtedy vychádza Fľak nepretržite 22 rokov a baví a rozosmieva malých aj veľkých fľakáčov po celom Slovensku. Tvorcami časopisu sú

aj kreslení Jožkovi kamaráti: Dežko, Hanka Tučnianka, Bendžo a Lupa v obľúbených rubrikách Fľakoviny, Dežolamohlavy, Lupohľadačky, Recepty Hanky Tučnianky, Bendžotest...

Vo Fľaku sú veľmi dôležití aj jeho prispievatelia – čitatelia, ktorí sú súčasne aj jeho spolutvorcami ďalších stabilných rubrík: Fľakočítanie, Blondínkopolicajtofľakoviny, Zvieratkoviny, Krížoviny...

Dôležitou súčasťou Fľaka sú aj súťaže o rôzne originálne fľakovecičky.

Vo Fľaku nájdete okrem najpopulárnejšieho celostránkového komiksu Jožko Fľak – super žiak aj ďalšie obľúbené komiksy od Bruna Horeckého: Jožko Fľak- superzáchranár, Jožove fľakoviny, Detektív Fľakaču a Fľakopsiny. Bruno Horecký sa okrem kreslenia venuje doteraz aj pedagogickej práci a učí fľakáčov na základnej škole v Martine, kde sa narodil pred takmer 30 rokmi Jožko Fľak. Okrem toho Bruno rád športuje – hráva volejbal, lyžuje, pestuje fitnes a cykloturistiku. Má manželku Lenku a tri deti – Bruna mladšieho, dcéru Leu a samozrejme Jožka Fľaka. Jeho mottom je: Smejme sa dnes, lebo zajtra môže byť neskoro !

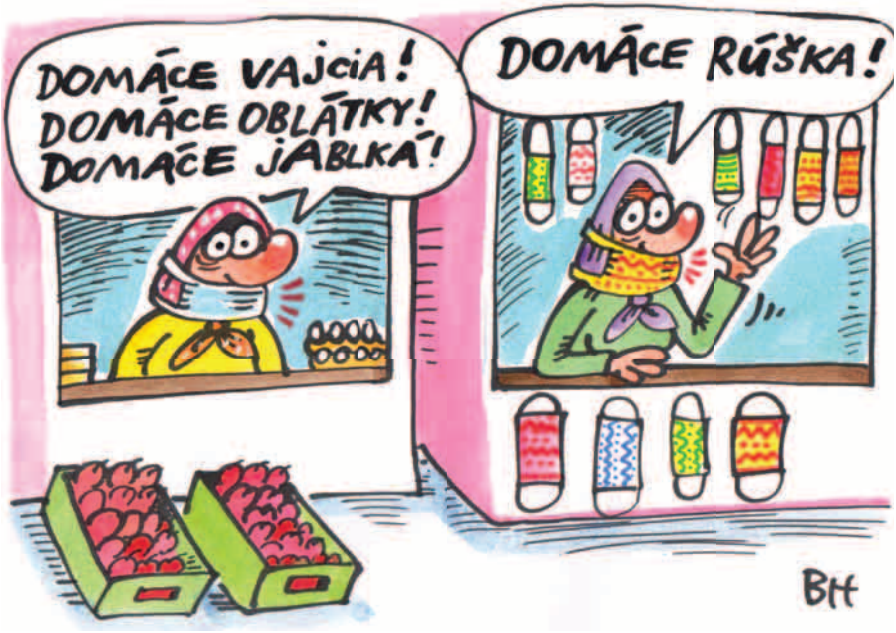
DOMÁCE VAJCIA! DOMÁCE OBLÁTKY! DOMÁCE JABLKÁ!
DOMÁCE RÚŠKA!
BH

LOCKDOWN? TEN MI NEVADÍ, AJ TAK SPÍM AŽ DO APRÍLA...
BH

JOŽKO FĽAK
SUPER ŽIAK
Fľakostar 2020
© BRUNO HORECKÝ pre VEEM, s. r. o. 2020
DO SÚŤAŽE FĽAKOSTAR PRICHÁDZA SUPER ŽIAK...
...JOŽKO FĽAK!
JA SOM JOŽKO FĽAK, SUPER BOMBA ŽIAK...
...PORAZÍM JA VÍRUS, JE TO VERU TAK...
SI ŠOUMEN-ZÁCHRANÁR!
I ♥ JOŽKO!
JOŽKO, SI KORONASTAR!
SI FĽAKOSTAR!
SPEVOM PROTI VÍRUSOM!
BH

SLEČNA, MÁTE KRÁSNE RÚŠKO!
BH

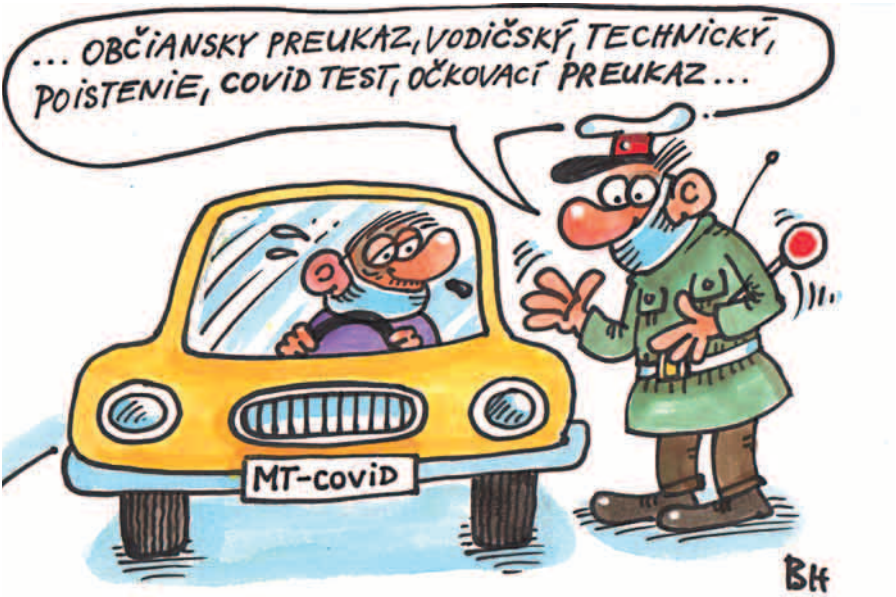
... OBČIANSKY PREUKAZ, VODIČSKÝ, TECHNICKÝ, POISTENIE, COVID TEST, OČKOVACÍ PREUKAZ ...
MT-COVID
BH

POMÔŽTE 2%
ĎAKUJEM ZA 2% DANE
DARUJTE 2%
BH

TU KOBRA, TU KOBRA! BEŽEC ČÍSLO 13 – RÝCHLOSŤ 58 KM/H...
50
13
BH

EXOTICKÝ
MEXICKÝ
HAMŠÍČEK
POTÁPAČ
PANKÁČ
TALIANSKY
FUTBALISTA
SOS
OSTRIHANÝ
VYSIELACÍ
BH
STROSKOTANEC
ENVIRO
KLAUNOVSKÝ

...LOĎ, KTORÁ SA PLAVÍ DO NEZNÁMA ...
SK
KORONIC
BH

TAK TOTO JE OZAJSTNÉ PÓLO!
SEVERNÝ PÓL
HORECKÝ
BH

TENTO VŠETKÝCH FAULUJE!...
COVID 19
BH

...ŠKOLA BUDE UŽ LEN Z DOMU...
...ŠPORT SA BUDE HRAŤ IBA NA POČÍTAČOCH...
...VŠETKO BUDE IBA ONLINE...
...SEX BUDE LEN CEZ TELEFÓN...
DOBA RÚŠKOVÁ BUDE TRVAŤ CELÉ ROKY...
BH

SLOVENSKÝ SPISOVATEĽ

PAVOL JANÍK

Mgr. art. Pavol Janík, PhD., (magister artis et philosophiae doctor) absolvoval štúdium filmovej a televíznej dramaturgie a scenáristiky na Divadelnej fakulte Vysokej školy múzických umení (VŠMU) v Bratislave. Pracoval na ministerstve kultúry (1983 – 1987), v médiách a v reklame. Predseda Spolku slovenských spisovateľov (2003 – 2007), tajomník SSS (1998 – 2003, 2007 – 2013), šéfredaktor časopisu SSS Literárny týždenník (2010 – 2013). Čestný člen Únie českých spisovateľov (od 2000), člen redakčnej rady týždenníka ÚČS Obrys-Kmen (2004 – 2014), člen redakčnej rady týždenníka ÚČS Literatura.Umění. Kultura (od 2014). Člen Writers Club International (od 2004). Člen Poetas del Mundo (od 2015). Člen World Poets Society (od 2016). Riaditeľ Writers Capital International Foundation pre Slovensko a Českú republiku (2016 – 2017). Predstaviteľ World Nation Writers' Union na Slovensku (od 2016). Veľvyslanec Worldwide Peace Organization (Organizacion Para la Paz Mundial) na Slovensku (od 2018). Člen Rady International Writers Association (IWA BOGDANI) (od 2019). Za literárnu a reklamnú tvorbu získal viacero ocenení nielen na Slovensku, ale aj v zahraničí.

Virtuóz slovenskej literatúry Pavol Janík je básnik, dramatik, prozaik, aforista, publicista, prekladateľ a reklamný tvorca. Ťažisko jeho tvorivej činnosti spočíva v poézii. Už svojím knižným debutom Nezaručené správy (1981) upútal pozornosť vrcholných autorít slovenského literárneho života. Predstavil sa ako básnik civilného tónu a spontánneho básnického výrazu, ktorému nechýba schopnosť irónie a sebairónie. Táto poetika sa stala typickou pre celú jeho tvorbu, ktorá popri kritickom charaktere nadobudla aj humorný až groteskný rozmer. Jeho výraz sa stáva strohým až aforistickým. Preto je celkom zákonité, že do sféry literárnych záujmov Pavla Janíka sa dostali aj aforizmy založené na myšlienkovom a významovom posune v rámci jazykovej hry. Postupne vo svojej tvorbe nastoľuje veľmi znepokojujúce otázky a závažné problémy ďalšieho vývinu ľudstva, pričom sa tematicky a štýlovo rozširuje. Literárni experti konštatujú Janíkovu básnickú virtuozitu a jeho príbuznosť s tvorbou Miroslava Válka, pričom podľa názoru ruskej poetky, prekladateľky a literárnej vedkyne Natálie Švedovovej je Válek hlbší a Janík vynaliezavejší. Z inojazyčnej poézie prebásnil niekoľko knižných výberov. Je aj autorom dramatických diel s prvkami poetiky absurdného divadla.

Literárnu tvorbu Pavla Janíka okrem Slovenska publikovali v Albánsku, Argentíne, Bangladéši, Belgicku, Bielorusku, Bosne a Hercegovine,

Bulharsku, Českej republike, Čínskej ľudovej republike, Čínskej republike (Taiwan), Francúzsku, Chile, Chorvátsku, Indii, Izraeli, Jordánsku, Južnej Kórei, Kanade, Kazachstane, Kirgizsku, Kosove, Macedónsku, Maďarsku, Mexiku, Moldavsku, Nemecku, Nepále, Pakistane, Poľsku, Rakúsku, Rumunsku, Ruskej federácii, Singapure, Srbsku, Spojených štátoch amerických, Sýrii, Španielsku, Taliansku, Turecku, na Ukrajine, v Uzbekistane, Venezuele, Veľkej Británii a Vietname.

Spisovateľ PAVOL JANÍK v ROHÁČI

Ako celé generácie bol od detstva Pavol Janík pravidelným čitateľom humoristicko-satirického periodika ROHÁČ. Neskôr sa stal jeho nepravidelným prispievateľom.

V rubrike VYBRALI SME PRE VÁS uverejnili dve jeho básne zo zbierky DO VIDENIA V MNOŽNOM ČÍSLE, ktorá vyšla vo vydavateľstve Slovenský spisovateľ:

ZVRATNÉ ZÁMENO PSA

Ráno psa najprv zobuď,
potom psa vzpriam.
Nezabudni psa rozcvičiť, umyť, oholiť, obliecť
a naraňajkovať.
Po raňajkách choď psa zapojiť
do výrobného procesu,
počas ktorého psa nadesiatuj, naobeduj a naolovrantuj.
Po práci psa vráť domov.
Cestou psa zastav
vo vinárni a v samoobsluhe.
Prípadne psa opi.
Navečeraj psa
a vyber psa do divadla,
na zálety,
alebo na vychádzku.
Neskôr psa pusť do čítania,
alebo sledovania televízie.
Napokon psa ulož spať
do svojej postele
a nechaj psa sladko usnúť.
Sladko psi.
Nech psa ti snívajú
sladké sny.

DEĽBA PRÁCE

Kým pôjde na pole on,
ja si dám Napoleon.

KÚTIK PRE SLOVENSKÉ ŽENY

Slovenky,
ak chcú byť hodné toho mena,
nemali by písať verše,
pretože poetka
je slovo nášmu ľudu cudzie,
a tak náš človek
nemá pre takéto ženy
slušného mena.

V roku 1990 mu uverejnil Roháč dva aforizmy zo zbierky HURÁ, HORÍ!, ktorá vyšla vo vydavateľstve ATRAKT v roku 1991.

ZO ŠKOLENIA CO

V prípade požiaru
musí mužské pohlavie
zabezpečiť ženskému
vyvádzanie.

LOKÁL / INŠTRUMENTÁL

To on
z nej
sebe
ju.
Ty
na nej (obdivuješ
seba) s ňou.

BICYKLÓN

Cyklón vyvolaný
prudkým bicyklovaním.

PLEŠATÁ GIOCONDA

Lysá Mona Lisa.

DOJÍMAVO ROZJÍMAVO

Dlho medituje,
krátko edituje.

A do tretice ROHÁČ (21. 5. 1990) mu uverejnil šesť aforizmov – tiež zo zbierky HURÁ, HORÍ!

TELEFÓNNE NOVINY

Československá forma násilia
sa nazýva vásilie.

DEMOKRATICKÝ CENTRALIZMUS

Aj školák vie,
ktoré z tých slov je podstatné
a ktoré prídavné.
ZOBRANÉ UDANIA
Aj honorár za udanie
má pôvod v slove česť.

Dnes je Pavol Janík pravidelným prispievateľom do Humorikonu.

HUMORISTA DLHOROČNÝ, KMEŇOVÝ PRISPIEVATEĽ DO ROHÁČA, NOVÉHO ROHÁČA I EXTRA ROHÁČA

PAVOL ŠVANCÁR

Z pozostalosti Pavla Švancára zo Svrčinovca

Pavol Švancár patril medzi tých velikánov, kresliacich autorov, karikaturistov najmä do reprezentatívneho bývalého Roháča, ako boli, i niektorí ešte sú - Viktor Kubal, Milan Vavro, Peter Gossányi, Jozef Schenk, Božena Plocháňová, Ľubo Kotrha, Vlado Pavlík, Fero Bojničan, Ľubo Radena, Andrej Mišanek, Miro Ďurža, Vlado Javorský, Vojto Haring, Fero Mráz a niektorí ďalší, ktorí boli nositeľmi humoru a satiry na Slovensku a budovali jej základy. Zdá sa, že už táto kapitola je navždy uzatvorená, veď nič netrvá večne, nič nie je stále a ako hovorí klasik, stála je iba zmena. Nedávno, keď zomrel fenomenálny spevák, veľká osobnosť našej kultúry, spevák Karel Gott, veľa sa hovorilo o jeho nesmrteľnosti ako o pozemskej hviezde nedoziernej veľkosti, a jeho posolstve. Bola to osobnosť, ktorá po sebe čosi zanechala a ako sa vraví odišiel ako legenda do umeleckého neba. Podobne by sme to mohli charakterizovať a tak trocha porovnať s ďalšími i našimi umelcami, humoristami. Mám na mysli konkrétne nielen kresliacich ale i píšucich autorov, ktorí ako tvorcovia slovenského humoru a satiry postupne opúšťajúc tento pozemský svet a každý z nich niečo po sebe zanechá. Obyčajne sú to umelecké diela vtesnané ako umelecké diela do časopisov, novín, kníh, rôznych nahrávok na elektronické nosiče, televíznych nahrávok, albumov, či umiestnené na internete. Mnohé z nich ďaleko presiahnu hranice nášho malého Slovenska a o to je väčší ich úspech a cena. Pavol Švancár, ako kmeňový autor nezabudnuteľného Roháča patril medzi takýchto umelcov. Dlhé roky posielal do redakcie svoje obrázky. A hoci existovala vtedy silná konkurencia autorov, najmä z metropoly Slovenska, on ako vidiečan sa dokázal vtipnými karikatúrami presadiť medzi vtedajšou humoristickou elitou. Obstáť v nej a natrvalo sa zapísať do jej análov. Navyše pre jeho veselú povahu a kumšt ho mali v Svrčinovci spoluobčania radi a nielen oni, ale i široká obec čitateľov, ktorých obveseľoval. Boli to najmä ľudia, ktorí majú zmysel pre humor a recesiu. Obec sa dostala najmä jeho zásluhou do povedomia a nielen obec, ale i jeho rodné Slovensko, ktoré nadovšetko miloval. Proste, bol to náš slovenský reprezentant, na ktorého sme boli dlhé roky hrdí. V knihe si pripomenieme jeho tvorivé obdobie niekoľkými obrázkami, ktoré hoci sú vtipné duchaplné, doteraz sa niektorým z nich neušlo miesto, aby uzreli svetlo sveta. Kiež by boli inšpiráciou, aj pre iných autorov, ktorí majú odložené svoje práce v rôz-

nych „šuflíkoch“ a nemajú záujem podeliť sa s nimi, s nami najmä ľuďmi, ktorí majú zmysel pre tento druh humoru a satiry, napríklad cestou Humorikonu, vrátane mladých začínajúcich autorov, píšucich i kresliacich.

KEĎ SOM KEDYSI PRIŠIEL Z KRČMY DOMOV, MANŽELKA POZERALA NA HODINY. TERAZ HĽADÍ NA KALENDÁR!
ŠVANCÁR

Stále nechápem podľa akých kritérií vyberáš sparingpartnerov svojmu zverencovi.
ŠVANCÁR

TAK EŠTE RAZ
A NAPOSLEDY!
KTORÁ VLÁDA TO BOLA ?
SLOVENSKO
ŠVANCÁR

ČAKAŤ, ŽE NIEKTORÍ
POLITICI DOSTANÚ ROZUM
JE UTÓPIA. POKIAĽ BY SA
NENAŠIEL VHODNÝ DARCA.
ŠVANCÁR

ODKEDY DEDO NEPLATÍ
KONCESIONÁRSKY POPLATOK
POUŽÍVA TELEVÍZOR NAMIESTO
PRÁŠKOV NA SPANIE
ŠVANCÁR

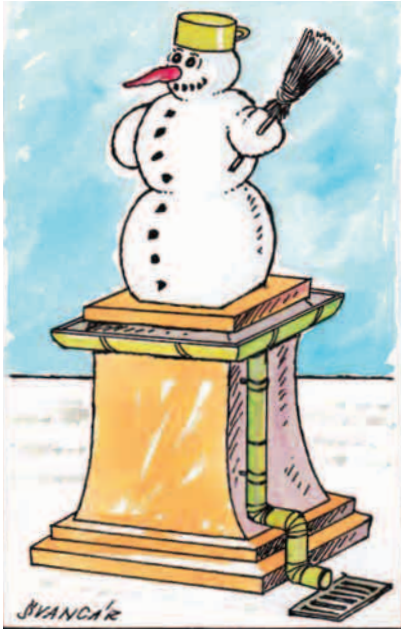
ŠVANCÁR

VTÁKY NA ZIMU ODLIETAJÚ DO TEPLÝCH KRAJÍN PRETO, ŽE PEŠO BY IM CESTA TRVALA STRAŠNE DLHO
2+2=4+2²
ŠVANCÁR

VIEM, ŽE PIVO JE ZDRAVÉ, ALE V POSLEDNEJ DOBE TO S TOU ZDRAVOU VÝŽIVOU PORIADNE PREHÁŇAŠ
ŠVANCÁR

LEPŠIE BY SME SA UŽ NEMUSELI MAŤ, LEN KEBY SA MALI SUSEDIA HORŠIE!
ŠVANCÁR

PÁN DOKTOR, UŽ SOM SKONČIL S FAJČENÍM, PIJATIKOU, NEZDRAVÝM STRAVOVANÍM, ALE PRESTAŤ KLAMAŤ SA MI STÁLE NEDARÍ.
ŠVANCÁR

Bohužiaľ, semeno nenávisti, ktoré chcete zasiať medzi svojich susedov nemáme!
ŠVANCÁR

MÔŽETE POKOJNE SPÁVAŤ... RÖNTGENOVÝ SNIMOK VYVRÁTIL TVRDENIA VAŠICH KOLEGOV, ŽE STE ČLOVEK BEZ CHRBTOVEJ KOSTI.
ŠVANCÁR

TVÁRIŠ SA AKOBY SI EŠTE NIKDY NEVIDEL PADAŤ PEČENÉ HOLUBY
ŠVANCÁR

KEBY SOM MAL ÍSŤ TENTO ROK KU KAŽDÝM VOĽBÁM, TAK BY TO BOLO ČASTEJŠIE, AKO CHODÍM DO KOSTOLA.
ŠVANCÁR

TAK TEDA DO TEJTO SLANEJ A TEPLEJ ŽBRNDY, ZA TOĽKÉ EURÁ, SME SA VLIEKLI, LEN ABY NÁM SUSEDIA ZÁVIDELI ?
ŠVANCÁR

NEBUDEŠ MI VERIŤ CHLAPČE, ALE MNOHÝM NÁM BOLA EŠTE PRED NIEKOĽKÝMI ROKMI JEDINÝM ZDROJOM OBŽIVY.
POCTIVÁ PRÁCA
ŠVANCÁR

NEMALI SME UŽ SAPRU, TAK SME VÁM TÚ NOHU ZABETÓNOVALI.
ŠVANCÁR

TAK SA ROZMNOŽILI, ŽE ICH MUSÍME ROZOHNAŤ PO CELEJ ZEMI
NOE
ŠVANCÁR

Výrokom, že ľudia sú na seba ako psi, ubližujeme nevinným zvieratám.

Nedá sa nič robiť. Je to jeho posledné želanie.
ŠVANCÁR

KEDYSI SME V MÁJI DEBATOVAL O LÁSKE. TENTO ROK O ZVÝŠENÍ DÔCHODKOV!

Z VÁŠHO DOTAZNÍKA VYPLÝVA, ŽE STE VŠESTRANNÝ ČLOVEK. BOL STE UŽ TAKMER VO VŠETKÝCH STRANÁCH.

SPISOVATEĽ, BÁSNIK A EPIGRAMATIK

MILAN HODÁL

Milan Hodál sa narodil v Bánovciach nad Bebravou. Po skončení vysokoškolských štúdií (terajšia Ekonomická univerzita Bratislava) sa usadil v Nitre, kde našiel rodinné aj tvorivé zázemie. Prvé literárne práce (epigramy a aforizmy) mu začali uverejňovať už ako 16 ročnému v sedemdesiatych rokoch minulého storočia, v nedeľných prílohách vtedajších denníkov Pravda a Smena. Satirickej tvorbe sa naplno venoval hlavne v osemdesiatych a deväťdesiatych rokoch, keď intenzívne spolupracoval so satiricko-humoristickým týždenníkom Roháč. V tomto období spolupracoval aj so Slovenským rozhlasom, kde sa podieľal na tvorbe zábavných relácií ako: košický Maratón, banskobystrický Sobotník a Variácie. Je autorom rozhlasového kabaretu Podnikový erobik, ktorý odvysielalo banskobystrické rozhlasové štúdio. Venuje sa aj vážnej poézii, ktorú začal publikovať knižne. V súčasnosti publikuje svoje práce v mesačníku Rodina a škola, v satirickom periodiku Bumerang a v dvojtýždenníku Literárny týždenník a Humorikon. Pravidelne prispieva do Almanachu Nitra. Jeho básne boli vybrané do antológie súčasnej poézie, ktorá vyšla vo vydavateľstve Spolku slovenských spisovateľov pod názvom Básnici 2018 a do antológie básni o Dunaji, Duní Dunaj! Píše tiež pesničkové texty. Doteraz spolupracoval s popovou skupinou Gladiator, rockovou skupinou P.A.S., speváčkou Nikou Karch. Píše aj texty detských piesní pre speváka, ktorý si hovorí Notový Danny. Je autorom textu študentskej hymny Vedieť viacej, ktorá zaznela aj v rádiu Regina pred otvorením aktuálneho školského roku. Je tiež autorom niekoľkých futbalových hymien. Najnovšie spolupracuje aj so speváckom Petrom Cmoríkom, ktorému otextoval vianočnú pieseň Vianočný punč. Je viacnásobným držiteľom ocenenia Literárnej ceny neziskovej organizácie Čakanka, v kategórii poézia. Od roku 2013 je členom Spolku slovenských spisovateľov. Knižne vydal: Rozcvička - epigramy, Zázračná planéta, Cennosti, (H)lásky, Užívam si - zbierka poézie, Epigramofón - zbierka satirickej poézie. Jeho krédom je: Poézia aj satira, by mali byť živé ako ulica. Inými slovami, mali by odrážať aktuálnu súčasnosť, to čo práve žijeme...Vždy som sa snažil, aby moja tvorba stála pevne na pozíciách pravdy, morálky, lásky a porozumenia...A aby bola metaforicky zrozumiteľná, obhajovala ľudskosť, dobro a poukázala na krásu slova.

AFORIZMY VO VERŠOCH

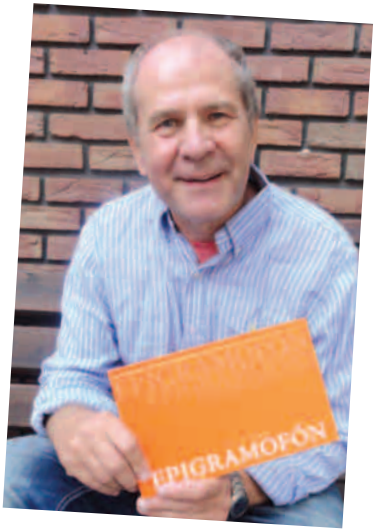

DVA V JEDNOM

Počty ako ľudstvo staré.
Jeden človek a dve tváre...

MOSTY

Ľudia bez chrbtovej kosti.
Tí preklenú všetky mosty...

EROTICKÉ ČASOPISY

Netreba nám viacej erotické plátky!
Veď nám celkom stačia naše holé zadky...

GENIÁLNE RIEŠENIE

Génius nás prevyšuje, už vyčnieva z davu.
Hravo sa mu vyrovnáme. Zotneme mu hlavu...

ČAKANIE V RADOCH

Vystávanie v radoch ma odjakživa straší.
Najdlhšie sa stojí v rade na LEPŠIE ČASY...

V NAŠOM HUMNE

– Zákon, ten je pre nás svätý! –
Bolo počuť v našom humne.
Po rokoch sa ukázalo,
že mysleli zákon džungle...

ČO NÁM DALA NEŽNÁ?

Tým, čo stáli na námestiach,
dala nádej veliku.
A tým, ktorí vyčkávali,
za korunu fabriku...

MOJE SPOMIENKY NA ROHÁČ A ROHÁČOVCOV

Moje prvé dotyky s Roháčom začali v roku 1970, keď som mal 14 rokov. Vtedy som tento satiricko-humoristický týždenník objavil ako čitateľ. Moja ozajstná spolupráca s redakciou začala o štyri roky neskôr, keď mi v rubrike, Nový autori na pokusnej vlne, uverejnili ako 18-ročnému tínedžerovi, prvý príspevok. Keď som prišiel ako 19-ročný študovať do Bratislavy na vysokú školu, odvážil som sa do redakcie priniesť svoje príspevky /epigramy a aforizmy/ osobne. V budove na vtedajšej ulici Obrancov mieru č. 47 - myslím, že je to dnešná Šancová - som vyšliapal po schodoch a na poschodí som zaklopal na dvere s nápisom Roháč. Keď som vysvetlil, čo nesiem, nasmerovali ma k dverám s nápisom: Literárne oddelenie. Vstúpil som do miestnosti. Sedeli v nej dvaja páni. Každý za svojim písacím stolom, pred nimi veľké mechanické písacie stroje, množstvo papierov a vzduch zmiešaný s cigaretovým dymom. Boli to Tomáš Janovic a Benjamín Škreko, ktorí tvorili kostru literárneho oddelenia. Mal som poriadnu trému, pretože to boli práve oni, ktorých príspevky som v Roháči najviac obdivoval. Postupne sa moje osobné návštevy stávali čoraz častejšími a moja spolupráca sa rozbehla naplno hlavne v osemdesiatych rokoch. V redakcii som získal štatút akéhosi externého spolupracovníka a táto spolupráca trvala až do zániku Roháča v roku 1991. S Tomáša a Beňa sa stali moji tútori, ale aj priatelia. A postupne som sa stretol a zoznámil s viacerými roháčistami, ktorých som obdivoval pre ich profesionalitu a ľudský rozmer. Spoznal som vtedajšieho šéfredaktora Petra Bána staršieho, jeho vtedajšieho zástupcu a neskoršieho šéfredaktora Kala Uhríka, ktorý bol skvelý glosátor a autor vynikajúcich krátkych satirických poviedok. Nezabudnem na enormné pracovné nasadenie autorov reportáži Jožka Puchera a Vierky Urbanovej. A samozrejme, nazrel som aj do oddelenia výtvarníkov-karikarutistov. Spomínam si na Milana Vavra, vtedajšieho šéfa výtvarného oddelenia, ale aj na Mikuláša Sliackeho, ktorý bol neskorším sekretárom redakcie. V Roháči pracovalo dovedna trinásť redaktorov, rozdelených do literárneho a výtvarného oddelenia. Vládla tam vždy skvelá pracovná a ľudská atmosféra. Bolo cítiť, že všetci, ktorí Roháč vytvárali, ho robili s láskou a potešením...Spomínam si ako vždy vo štvrtok bývala veľká porada, kde sa odobrilo, čo pôjde do najbližšieho čísla, robili sa tzv. zrkadlá a Roháč šiel do tlače, aby bol už v sobotu v predaji

na poštách a v pondelok ráno na pultoch stánkov PNS. /Poštovej novinovej služby/. Bol vyrábaný na kvalitnom papieri, plnofarebný, stál dve koruny československé a zvyčajne z pultov zmizol ešte v pondelok do večera. Výnimočne ste ho ešte dostali v utorok, ale v stredu by ste ho už hľadali na pultoch PNS márne. Mal veľký čitateľský úspech a nulovú remitendu. A rovnako to bolo aj s Magazínom Roháča, ktorý vychádzal raz štvrťročne. Bol to akýsi bonus, kde dostali priestor príspevky, ktoré sa z priestorových dôvodov do štandardného čísla nevtesnali. Osobne som presvedčený, že zánik Roháča / v roku 1991/ bol viac menej politicko-mocenským ako odborným rozhodnutím. Čas ukázal, že také kvalitné a vysoko profesionálne satiricko-humoristické periodikum akým Roháč bol, tu chýba a nedokázali sme ho ničím nahradiť...A na záver my dovoľte spomenúť ešte jedno meno. Meno dlhoročného novinára, ale predovšetkým humoristu Milana Kupeckého. Aktívny prispievateľ a obrovský fanúšik Roháča. Pre jeho záchranu a znovuvzkriesenie urobil veľmi veľa. Získal jeho ochrannú známku, začal vydávať „za svoje“ Nový Roháč. Ťahal to niekoľko rokov, aktivoval bývalých autorov, ale bez širšej štátnej finančnej pomoci, to jednoducho musel zabaliť. Je to predovšetkým jeho zásluha, že vznikla kniha spomienok Poslední roháčovskí mohykáni, ktorú práve držíte v ruke. Nedal sa odradiť, zohnal finančné príspevky a je právom aj jej zostavovateľ. Milan, veľké Ďakujem v mene celej roháčovskej rodiny.

Milan Hodál, básnik a epigramatik, bývalý spolupracovník Roháča, terajší prispievateľ do HUMORIKON.SK, s dcérou Lenkou, ktorá ilustrovala obe jeho satirické knihy ROZCVIČKA a EPIGRAMOFÓN.

ČOSI SMRDÍ V ŠTÁTE DÁNSKOM...

Dnešná doba pozmenila
citovanú hlášku.
U nás to dnes smrdí až tak,
že to cítiť až hen, v Dánsku...

V NAŠOM HUMNE

– Zákon, ten je pre nás svätý! –
Bolo počuť v našom humne.
Po rokoch sa ukázalo,
že mysleli zákon džungle...

CHCEL SOM

Vrie to vo mne ako v úli.
Chcel som mu dať po papuli.
Ale rýchlo som to vzdal.
Veď ten chlapík nemá tvár...

ČO NÁM DALA NEŽNÁ?

Tým, čo stáli na námestiach,
dala nádej veliku.
A tým, ktorí vyčkávali,
za korunu fabriku...

VZÁJOMNÁ POMOC PO SLOVENSKY

U nás to beží
v takom slede:
– Dnes ty mne,
zajtra ja Sebe...

OTÁZKA NA PREMIÉRA

Sorry... Možno moja otázka
má ostrý jazyk zmije.
Ale...Prečo ešte nemáme
ministra korupcie?

KAMARÁTI SPOD MOSTU

Vybrali sa za hranice.
Chcú načerpať skúsenosti.
Jeden teraz žobre v Prahe
a ten druhý v Budapešti...

POCTIVÁ PRÁCA

Každodenná prax tá už predsa
presvedčila mnohých...
Poctivá práca sa vypláca!
U nás zväčša v drobných....

ŽIVOTNÁ ÚROVEŇ

Ak dvíha životnú úroveň Slovák,
môže ho akurát tak seknúť v krížoch...

PRED NEBESKOU BRÁNOU

Peter vydal nariadenie.
Všetkých nás sa bude týkať.
Cez bránu smieš iba ak máš
negatívny certifikát...

POLITICKÁ KULTÚRA

Stráca sa nám pred očami.
Celé ma to zlostí.
Obyčajní, tí sú všade.
A kde sú tie osobnosti?

TRIDSAŤ ROKOV PO NEŽNEJ

O čo sa náš život zmenil?
O málo.
Stále ide o to isté.
O válov...

SEDEM STATOČNÝCH

U nás by sa taký western
nedal natočiť.
Veď, kde by sme zobrali
toľko statočných?

GLÓBUS

Spravím pohyb nešikovný,
jediný.
Z glóbusu mi zostali len
črepiny.
Celý stuhnem... Potom skríknem:
- Prehoha!!!
Veď celý svet mi už leží
pri nohách...

PERPETUM MOBILE

Mašina, čo stále fachčí
a vôbec sa nekazí...
Na Slovensku takú máme.
Práčku špinavých peňazí...

PREZIDENTKA

Tú jej vážnu známosť
takto cháp.
Našou prvou dámou
bude chlap...

MY O VLKU A VLK ZA DVERAMI

- S vlkmi je to dneska inak! –
Dvíham varovný hlas.
- Nečakajú za dverami.
Oni sú už priamo v nás...

OČISTA SÚDNEJ MOCI

Ako vyviesť súdnu moc
z marazmu a krízy?
Na niektoré persóny
treba zobrať zmizík...

OTROCTVO

Dávno bolo zrušené...
Vedia už aj hlúpi.
Napriek tomu ľudia sa
dajú stále kúpiť...

PRASA

Povedalo klokanovi prasa:
„Ešte nie si prvotriedna klasa.
Tvojim skokom chýba viacej krásy.
Dobrý skokan nosí adidasy.
Skákať bosý to je proti zvykom."
Dnes je prasa hlavným metodikom...

PRÁVO

Stojí na našej strane.
Skvelá vec!
Žiaľ, často ako
vyhnanec...

OČISTEC PO NAŠOM

Nehryzie nás svedomie.
Zmizli božie muky.
U nás teraz všetci
máme čisté ruky...

BOŽSKÝ POCIT

Pocit, že možno každého podplatiť,
je pre mnohých na nezaplatenie...

OD DOBY KAMENNJE PO DNEŠOK

Mali sme tu rôzne doby!
Mali sme ich celý húf...
Dneska máme, prosím pekne,
Dobu umývania rúk...

OTVORENÝ LIST

Píšem na lampáreň o tom, čo mi vadí.
Už sa celkom ignorujú aj odborné rady.
Aj dnes ste nám odkázali:
- Kto má iný názor,
bude asi pomätenec...
Bude isto blázon...

Pomôžte mi, pekne prosím, je tu kosa!
Už hodinu čakám zas na výter z nosa.
Inak mám po chlebe...Nebudú koláče...
Zajtra ma bez testu nepustia do práce.
Ťahá od nôh...Mráz štípe na líci...
A Vy nám cynicky poviete:
- Kuvici!

Ako zbité psisko
domov som sa vliekol.
Horkú pachuť reality
spláchol kyslým mliekom...

Štrngali sme na námestiach, nech sme šťastní...
Nech sa aj my máme ako v básni...
Dnes prosíme:
- Bože, zachráň našu kožu!
A daj nech sa vráti,
čím skôr zdravý rozum...

HUMORISTA A PUBLICISTA

MILAN KUPECKÝ

Curriculum vitae

Zmysel pre humor som objavil v sebe až po skončení základnej vojenskej služby. Nezainteresovane, keď som začul v rozhlasovej zábavnej relácii otázku Čo je to cirkus? Na ktorú bolo treba vymyslieť vtipnú odpoveď. A keďže som bol aktívnym futbalistom v rodných Šuranoch pohotovo som zareagoval:.. "Keď idú hrať šurianski futbalisti von, tak to je ale cirkus!" Alebo v čase, keď zorali šurianske futbalové ihrisko ako podklad na vysadenie trávy, takto som to okomentoval: „Konečne sa splnil šurianskym fanúšikom sen. Zorali futbalové ihrisko..." A potom to už išlo ako po masle. Popri humore som bol najskôr aktívnym dopisovateľom do zábavných relácií a okrem rôznych súťaží som posielal do redakcií aj drobné literárne útvary – myšlienky, zvané aforizmy, ale i poviedky a humoresky a to na rôznu tematiku, vrátane športovej, nielen do printových, ale i elektronických médií. Vďaka tejto dopisovateľskej aktivite som pracoval niekoľko rokov v rôznych redakciách. Najskôr ako športový redaktor v novozámockých okresných novinách, potom ako dlhoročný vysunutý redaktor krajského denníka Hlas ľudu a neskôr v Roľníckych novinách. Po tzv. „Nežnej" mi ponúkli prácu v Novom Roháči, kde som bol krátky čas aj šéfredaktorom. A keďže časopis, respektíve tento titul skrachoval, ako známy humorista, verný „roháčovec", pokúsil som sa ho zachrániť, hoci márne, vo vydavateľstve Komárňanské tlačiarne. Po jeho opätovnom zániku som sa ako fanatik, pokúsil opäť o nemožné, – vydávať časopis pod názvom Extra Roháč na vlastné náklady, spolu s niekoľkými poprednými slovenskými píšucimi i kresliacimi humoristami, tiež fanatikmi. Avšak opäť márne. Tento dlhoročný profesionálny celoslovenský satiricko-humoristický časopis, do ktorého som dlhé roky prispieval, následne definitívne zanikol. Ako v aktívnom autorovi zostali vo mne už iba nostalgické spomienky a kopa vlastných satirických myšlienok, ktoré mám v pláne na sklonku kariéry vydať knižne. Sú to aforizmy osvedčené, rozdelené do jednotlivých kapitol v obsiahlej knihe. Ak sa mi podarí získať sponzora, plánujem vydať knižne aj športové satiricko – humoristické aforizmy, vrátane poviedok.

Aforizmy v knižnej podobe

- V týchto dňoch vyšlo knižne celoživotné dielo nášho známeho humoristu Milana Kupeckého. Kniha má názov Aforizmy (Čo vŕta Milanovi Kupeckému v hlave). Prinášame zopár myšlienok z knihy autora.
- Hlúposť je dar. Nie však hodný niekoho ňou obdarovať.
- Schopný politik je hrozienkom v koláči, ktorý je ochudobnený o hrozienka.
- Pred voľbami politici kričali hop,u niektorých sa to prejavilo tak, že im preskočilo.
- Vláda dosiahla nemožné. Za necelý rok vládnutia zaostáva o niečo vyše piatich rokov.
- Občania voliči naskočili na návnadu háčika, na ktorom sa teraz bezmocne metajú.
- Svine majú podobnú fyziológiu ako človek. Niektorí politici majú podobnú iba morálku.
- Politické strany sú ako niektoré pandemické bacily. Množia sa delením.
- Ak by niektorí politici zobrali rozum do hrsti, v hlave by im nič nezostalo.
- Rozumného človeka sprevádza celý život myslenie, politika reči.
- Chybný krok sa robí hlavou.
- Rada je zbytočná vec. Múdry ju nepotrebuje a hlúpy si poradiť nedá.
- Nie každý kto vás dobehne je športovec.
- Mýliť sa je ľudské. Pokým ste vo funkcii!
- S chorobou je to ako so zlou svokrou. Treba sa naučiť s ňou žiť.
- Dnes v čase pandémie je horšia slabšia zdravotná ako poslanecká imunita.
- U nás všetko klesá, okrem počtu nakazených coronavírusom.

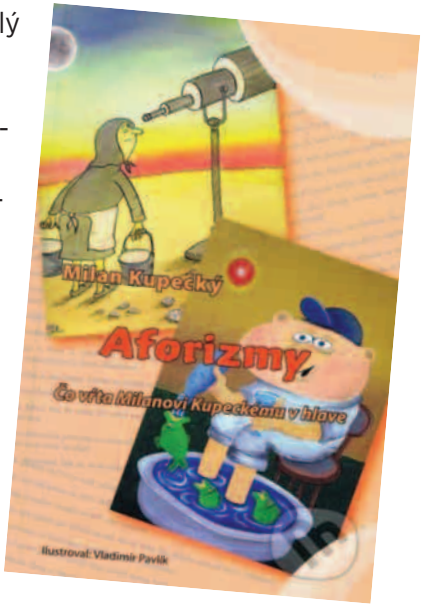

(Totalitný) životopis autora

Už od útleho veku som inklinoval k socialistickému internacionalizmu a svetovému proletariátu. Podobne ako väčšina slovenských velikánov, najmä spisovateľov, pochádzam z chudobnej rodiny a trel som biedu. Ako chlapec som chodil bosý, a tak miesto topánok ma utláčali fabrikanti, ktorí, ako sa to recituje aj v istej revolučnej básni – „nám otŕčali bruchá!" Hoci červená farba ma príliš nefascinovala, nedokázal som ani v krízových rokoch zatajiť svoj pôvod a najmä počas klamstva som sa vždy červenal. Dokonca aj nos mám červený, lenže nie od politického presvedčenia, ale od chľastu. V predpubertálnom veku, pri rozhodovaní, či ísť na malú alebo veľkú stranu, som sa rozhodol vstúpiť do tej veľkej, čo mi neskôr moji neprajníci vyčítali provokujúcimi poznámkami, že som mal vstúpiť radšej do niečoho iného. Lenže ja viem svoje. Strana, ku ktorej som inklinoval, združovala nás chudobných proletárov a bola naším predvojom. Usilovala sa o beztriednu spoločnosť a priznám sa, nám, čo sme boli pri lopate, sa do učenia veľmi nechcelo. Občas sme si mohli podriemať na nejakej schôdzi a dopriať si aj kus obloženého chlebíčka alebo v lepšom prípade vysmážaný rezeň. Prozaický bol môj

vzťah aj k priateľovi najvernejšiemu – Sovietskemu zväzu. Zvlášť mi imponovala Anna Proletárka a Syn pluku. Istý čas som pátral aj po stopách neznámeho vojaka. A hoci plešatí ľudia mi neboli nikdy príliš sympatickí, priam som sa zamiloval do Vladimíra Iľjiča. Vybozkávať sa do sýtosti mi umožňoval častý príchod družobných delegácií k nám, najmä potom, čo som sa vyšplhal na stranícku funkciu. Saratov bol po Dunajskej Strede druhou zahraničnou oblasťou, ktorú som kedy v živote navštívil. Možno aj preto ma moji stranícki kolegovia z VUML volali svetobežníkom. Mal som tiež príležitosť navštíviť Leninovo mauzóleum, škoda len, že sa mi nenaskytla príležitosť vystreliť si z Auróry, z ktorej si dnes strieľa kde-kto. Keďže som takmer celý svoj život presedel na schôdzach, zanechalo to stopy na mojom zdraví, ako profesionálna choroba z povolania. Napríklad od častého hlasovania som mal pravú ruku silnejšiu a od sedenia som získal zlatú žilu. Je to jediný môj poklad, ktorý, žiaľ na rozdiel od tvrdej meny, som nemohol uložiť do Švajčiarskej banky. Od neustáleho poklonkovania mám zdeformovanú chrbticu a občasné poruchy racionálneho myslenia. Najviac ma na príslušnosti k rodnej strane fascinovala fixná idea o šťastnej budúcnosti, s ktorou som kráčal vedno dovtedy, pokiaľ ma neopustila. V živote som priam nenávidel protekciu, úplatkárstvo a triedneho nepriateľa. Kým s protekciou a úplatkárstvom som sa stretával takmer na každom kroku, triedneho nepriateľa, podobne ako lietajúci tanier či Yetiho, som nikdy v živote nevidel. Veľmi som sa rozhneval aj vtedy, keď mi rodná strana pridelila protekčne garsónku, na ktorú som netrpezlivo, v intenciách straníckej disciplíny, čakal dve päťročnice, kým predtým som býval u starej mamy vo Svrčinovciach a prižívoval sa z jej starobného dôchodku. Bol to tiež jeden z príkladov správnosti našej sociálnej politiky. Spoločnosť, ktorú som pomáhal budovať, mi za to umožnila čerpať nenávratnú pôžičku a splácať televízor z multiservisu.Socialistickou vymoženosťou bolo aj pravidelné poisťovanie sa proti požiarom, lacnejšie stravovanie v závodnej jedálni, rekreácie cestou „eróhá“ a ďalšie, ako napríklad možnosť najesť sa dosýta vlašského šalátu v podnikovom bufete. Za to všetko sa odo mňa vyžadovalo, okrem straníckej disciplíny, iba platenie členských príspevkov, čo bolo vždy dôležitejšie ako napríklad platenie nájomného. Najviac ma trápi, že zahnívajúci kapitalizmus už nedobehneme. Ani vtedy, ak by sa rozhodol ísť nám oproti.

- Najťažšie sa čerpá zo studnice múdrosti.
- Vrana vrane oči nevykole. Asi preto, že vrany nepoznajú peniaze.
- Nie sme až takí chudobní, aby sme si nemohli vždy niečo sľúbiť.
- Najľahšie sa približuje k peniazom po politickom rebríčku.
- V týchto dňoch skôr cítime prílev studeného vzduchu ako prílev peňazí.
- Za mladi, sme mali život pred sebou. Dnes je to najčastejšie pohár s pivom.
- Naša vláda je schopná iba ak uznášať sa.
- Takmer pravidlo: Za chyby súčasnej vlády môže vždy tá predošlá.
- Hlúposť je exhibicionistka, hoci nemá žiadne klady, ani vnady.
- Pravda vraj zvíťazí. Zdá sa, že sa jej nepodarí ani remizovať.
- Najhorší mesiac nielen pre Slovensko je november. Najskôr októbrová, potom zamatová revolúcia.
- Už máme za málo peňazí nielen muziky, ale i zdravia.
- Do kategórie mentálne retardovaných patrí už aj dobre platená privilegovaná vrstva politikov.
- Vláda by sa mala správať tradične ako Jánošík. Ten bral iba bohatým.
- Naša slovenská anti hrdosť: Máme lacnú pracovnú silu.
- Nevesty pripomínajú traktory a kamióny, ktoré za sebou ťahajú vlečky.
- Na božské jedlo nemáme, hoci výška cien potravín je bohovská.
- Viackrát opakovaná lož a stáva pravdou... pravda, pravda, pravda...
- Súčasní členovia vlády si asi myslia, že sme hodinky. Stále nás naťahujú.
- Súčasný kapitalizmus postupne nahrádzame kanibalizmom.
- Psie útulky sú spravodlivejšie ako sociálne ubytovania. V nich majú rovnaké podmienky ušľachtilé jedince i bastardi.
- Naša slovenská anti hrdosť: Máme lacnú pracovnú silu.
- Milionári majú tú nevýhodu, že sa nemôžu tešiť na lepší zajtrajšok.
- Demograficky je nás čoraz menej, lebo sa navzájom žerieme.
- Neviem prečo mi niektoré redakcie vracajú príspevky. Veď som im ich nepožičal.
- Ľahšie sa pribúda na váhe ako na vážnosti.
- Zberanie húb je ušľachtilý koníček. Vyžaduje si to občas sa ukloniť.

ROHÁČ, AKO TAKMER ZABUDNUTÉ NEVLASTNÉ DIEŤA

VIKTOR KUBAL

MLADŠÍ

Vo vydavateľstve Avízo (majiteľ Deák) sa po roku 1990 pokúšali, avšak bezúspešne, pokračovať vo vydávaní tohto titulu pod názvom Nový Roháč. Šéfredaktorom bol Viktor Kubal mladší. Keď zanikol, krátky čas sa ho márne, už pod hlavičkou Extra Roháč, snažili zachrániť v minivydavateľstve H+S (Humor a Satira), spolu s ďalšími autormi, bývalými „roháčovcami", prispievateľmi do tohto renomovaného časopisu, ktorého jedinou chybou bola pečať bývalého komunistického Tlačového kombinátu vydavateľstva Pravda; a pod jeho zánik sa podpísala tiež ešte stále pretrvávajúca vlna tzv. demokratizácie a komercializácie. Vďaka riaditeľovi Meszlénymu (humoristovi Milanovi Kupeckému sa podarilo presvedčiť ho) vychádzal dva roky časopis v Komárňanských tlačiarňach. Potom sa ho pokúsil vziať pod svoje krídla súkromný podnikateľ Rapca, no bez finančnej, inzertnej, distribučnej a ani politickej podpory časopis zanikol. No ešte počas jeho tzv. obrazne povedané krátkeho obdobia jeho klinickej smrti sa ho pokúsili zachrániť samotní „roháčovci", no beznádejne, navyše so zadĺžením za tlač definitivne zanikol. Škoda, no nie je to ojedinelý prípad vtedajšej divokej privatizácie. A kde, v akých rukách sú dnešné printové a elektronické médiá, komu a načo slúžia si viete domyslieť. Vieme, že za dobrý vtip či vo výstižnej karikatúrnej kresbe sa dá veľa skryť, ale i veľa vyjadriť. Je to určitý uhol pohľadu na veci, ktoré sa dejú každý deň okolo nás. Vtedajšie komunistické vedenie vnímalo Roháč ako časopis, ktorý „odhaľuje nedostatky na rôznych úsekoch hospodárskeho a spoločenského života, kritizuje buržoázne prežitky vo vedomí ľudí a reakčné úsilie imperialistických mocností", prípadne sa v ňom pertraktovala komunálna satira. Na chválu jeho tvorcov treba povedať, že ak sa naskytla čo i len malá možnosť (napríklad v období roku 1968), alebo voľnejšia politická atmosféra či demokratickejšie obdobie Roháč bol na svojich stránkach predvojom kritiky, respektíve satiry, ktorá bola akýmsi seizmografom ďalšieho možného smerovania spoločnosti. Dnešok však neznamená, že nie je čo kritizovať, na čom sa zasmiať, skôr opak je pravdou. A ani odvaha by možno nechýbala, ibaže objekty kritiky zväčša siahajú do vyšších sfér a najmä vláda mamonu bráni takémuto pravdivému prejavu výpovede spoločenských neduhov, klamstiev, podvodov a ďalšieho, najmä politickému marazmu, v ktorom práve žijeme. Nie je to však problém iba printových, ale i elektronických médií. A tak nečudo, že Roháč si svoje miesto, bez finančnej, inzertnej a ani politickej a distribučnej podpory, i napriek

svojej opodstatnenosti na trhu neudržal. Teraz je autorom, humoristom, aj začínajúcim daný priestor na internetovom HUMORIKONE. Treba ho využiť, nech nezanikne vôbec, veď na rôznych podujatiach a súťažiach organizovaných u nás na Slovensku sa viac angažujú nielen naši, ale aj zahraniční autori. A to treba evidovať a zaznamenať. Túto angažovanosť ešte žijúcich autorov by malo ministerstvo kultúry finančne podporiť. No v tomto spoločenskom marazme je slovenská kultúra, vrátane rekreačného športu niekde v závese, respektíve na chvoste záujmu. A tak si slovenskí humoristi musia vystačiť i keď s odretými ušami, sami. Zdá sa, že pomaly s ubúdajúcimi dnešnými autormi, ktorí sa venujú týmto žánrom, mladí ľudia nebudú pomaly vedieť čo je to aforizmus, epigram, esej, poviedka, humoreska... A ak sa zadívame vôkol seba, vo všeobecnosti zdravý vtip, liečivá satira najmä politického podfarbenia sa z našej spoločnosti doslova vytratila. Kde hľadať príčinu, vieme...Humoristický chlebík, hoci v malých dávkach, ešte existuje, nie je však ľahký, najmä ak to má byť humor inteligentný.

HUMORESKA

Ako ma osud dokopal

Narodil som sa na kopaniciach. Ešte ako chlapec v plienkach som netušil, že toto miesto ovplyvní celý môj nasledujúci život. Už ako som začal chodiť do školy mi pocit absolútneho nezáujmu o všetky predmety nedal spávať. Čo zo mňa bude? Ako sa v živote uplatním? Raz, keď som sa vracal zo školy a v žiackej knižke som niesol domov tri pätorky, začal som od zlosti kopať do hrdzavej plechovky, ktorá bola pohodená na chodníku. Tak som bol zaujatý touto zvláštnou činnosťou, že som ani nevnímal, kde ma oči vedú. No odrazu sme sa s mojou plechovkou ocitli pri akejsi transformátorovej stanici, plnej energie. Vnímal som obrovskú silu elektrického prúdu, ktorá napĺňala celé okolie. Vtedy som sa rozhodol! Budem elektrikárom. Zamestnanie síce rizikové, ale určite dobre platené...Ani som sa nenazdal a výučný list elektrikára-silnoprúdara som mal vo vrecku. Začal som opravovať porušené elektrické vedenia na trasách a bol som sám so sebou spokojný. Práca sa mi darila a zadovážil som si aj byt. Jedného zimného večera som si v službe vypil. Nie veľa,

len tak na zahriatie. No na ďalšie kopnutie v mojom živote to stačilo... Tie volty, čo boli na stĺpe, ma skoro o život pripravili. Nasledujúce tri mesiace som strávil v nemocnici. Popáleniny druhého stupňa, porušený chod niektorých vnútorných orgánov. Vďaka mojej silnej telesnej konštrukcii som sa z toho vysekal. Prvé čo som si v stave vedomia zafixoval bolo, že s elektrikárčinou navždy končím...Z nemocnice ma vyprevádzali s pocitom dobre vykonanej práce. Ja som sa vracal do svojho bytu bez elánu a perspektívy do budúcnosti. I tentoraz som zakopol, no o šťastenu v podobe peňaženky. Jej obsah síce nebol bohatý, ale dvesto korún a lístok na futbalový zápas ma predsa len potešili. Hral akýsi domáci celok proti futbalistom v pruhovaných dresoch. Zápas, ktorý sa odohral pred mojimi očami, ma veľmi upútal. Najmä to, že sa obvykle zápolí v dvoch polčasoch a na dve brány... Za nájdených dvesto korún som si kúpil kopačky a prihlásil som sa do futbalového oddielu. Naháňanie po trávniku ma neuveriteľne bavilo. Po roku tréningu som sa dozvedel, že ma musela niekedy i múza kopnúť. Všetci totiž o mne hovorili, že som veľký talent s obrovskou perspektívou. Ako sa vyvinuli nasledujúci udalosti, netreba bližšie opisovať. Po troch rokoch som sa stal nielen stabilným hráčom prvého mužstva, ale aj miestnou hviezdou. Ako pevný val v obrane som okopával súperových útočníkov, čo sa všetkým veľmi páčilo - až na nášho trénera. Po každom zápase mi vytýkal prílišnú hrubosť a správal sa ku mne ako k radovým hráčom. Neuvedomoval si vôbec, že som hviezda, miláčik fanúšikov. Tak prišlo samo od seba ďalšie kopanie, skôr podkopávanie, ba až podrývanie. Rečami som infikoval postupne svojich spoluhráčov a ohováral trénera, kde sa dalo. Onedlho sa veru úspech dostavil. Pod mojim vedením sme začali bojkotovať trénerove nariadenia, príkazy a zažiadali sme o jeho výmenu. Celý náš spor nakoniec vyriešila disciplinárna komisia. Ale na vyhlásenie výsledku pozvali len mňa. A tam som dostal najväčší a najtvrdší kopanec. S okamžitou platnosťou ma vylúčili z mužstva. Vraj taký medzi športovcami nemá miesto...Teraz pracujem v záhradníctve ako ošetrovateľ čerešňového sadu. Motykou okopávam stromy, kyprím pôdu a verím, že ešte raz zakopnem. No tentoraz v zemi, s motykou o zlatý poklad. Čakám síce už vyše pätnásť rokov, ale nádeje sa nevzdávam. Kopanie doposiaľ predsa poznačilo celý môj život...

Viktor Kubal

Spod čapice

- Teplom sa všetko rozťahuje, len sukne sa skracujú.
- Museli ho poriadne zmaľovať, aby ho dostali do obrazu.
- Kto vie komu zobať z ruky, ten sa môže poriadne zazobať.
- Pripečený mozog majú väčšinou surovci.
- Nerobte si starosti, ony prídu samy.
- Najväčším nedostatkom niektorých hlupákov je ich schopnosť presadiť sa.
- Múdri a hlúpi majú predsa len niečo spoločné. Jedni od druhých si nedajú poradiť.
- Mnohí rúbu vysoko len preto, že je tam tenší kmeň.
- Tí, čo majú málo peňazí, sa pre ne hádajú. Tí, čo ich majú veľa, strieľajú.
- Ten, čo hádže všetko za hlavu, musí toho mať veľa za sebou.
- Človek je jediný tvor, ktorý k životu potrebuje viac, ako potrebuje.

LOGIKA

Kydajúci na tých druhých
kopy špiny, hnoja,
uznáte, len vtedy môžu,
keď v ňom sami stoja.

BRUCHOGRAM

Prázdnou hlavou myslieť
dá sa jednoducho
vždy, stále a iba
len na plné brucho.

ADEKVÁTNA POMSTA

Že ich schoval do vrecka,
tak sú plný zloby,
utopili by ho
aj v lyžičke vody.

OBMEDZENÁ PLATNOSŤ

Človek je tvor spoločenský,
tvrdia vedci z výskumáku.
Platí to však iba dotiaľ,
Kým nebýva v paneláku.

VAROVANIE

Že myslenie bolí,
to vie hlava každá,
ale pozor, namýšľať si
je priam samovražda.

ZMENA

Nič neriešia pivné reči,
treba niečo nové.
Tak sme prešli v našej krčme
na borovičkové.

Ľudovít Majer

NAČO ?

Parlament náš
cez prázdniny
nadobudol pohľad iný.
S premiérom si ruky stisli
v košiari sú „nezávislí“.
Koľko stáli asi
„nezávislé“ hlasy?
Ktorí vyššie chceli
tí sedia v Bruseli
namiesto nich v lavici
sedia už „náhradníci“.
Zo dňa na deň sa to mení
nie je kameň na kameni.
Jeden hlúpy z toho bol by...
Načo vôbec boli voľby?

PRINCIPIÁLNE

Zásadovosť? S ňou do hája !
Anjel s čertom sa dnes spája!
Dnes sa taká šanca skytá
keď nám ide o korytá.
Občana tak po našom
odbavíme gulášom!

Napadlo mi

- Politik je alchymista, ktorý dokáže premeniť ideály na peniaze a naopak.
- Na bezočivosť sú každé dioptrie prislabé.
- „Ach tá pamäť !“ – vzdychol si počítač.
- Neverte takým, ktorí sľubujú prižmúriť očko. To vás len chcú mať na muške.
- Čiernemu humoru sa dnes najlepšie darí v bielych plášťoch.
- Ak sa peniaze perú, malo by sa aj vešať!

Ján Heinrich

HUMORISTA, REMESELNÍK INKLINUJÚCI KU KRESLENIU KARIKATÚR, PORTRÉTOV, KOMIKSOV A K FOTOGRAFOVANIU

STANISLAV „STENLY“

Narodil sa v Senici, vyrastal v Detve, neskôr vyše dvadsať rokov žil a tvoril vo Zvolene. Posledné roky sa zdržuje pod Tatrami v Poprade. Počas letnej turistickej sezóny občas kreslí naživo karikatúry na Štrbskom Plese. Venuje sa fotografii, karikatúre, vtipným komiksom, kreslenému humoru a kresleniu karikatúr naživo, či už na rôznych verejných podujatiach, alebo súkromných akciách. Pravidelne prispieva do rôznych humoristických časopisov. Každoročne sa zúčastňuje na mnohých výstavách kresleného humoru, doma aj v zahraničí, kde získal aj niekoľko ocenení. Už niekoľko rokov vystavuje na akciách výtvarného združenia Zvolenská sedmička (Art mlyn, Zvolenský výtvarný salón), ktorého je členom od roku 2008, a spolupracuje tiež aj z Detvianskou umeleckou kolóniou. Mal aj niekoľko samostatných autorských výstav. Ilustroval niekoľko humorne ladených knižiek. Asi dva roky zostavoval humornú stránku Štrbských novín. Humor celkove, považuje nielen za určitý relax, ale aj za uhol pohľadu na svet a životný štýl. Jeho obľúbený citát od najvýznamnejšieho antického tvorcu komédií Aristofanésa je aj jeho životným mottom: „Deň, keď som sa nezasmial, pokladám za stratený."

Vždy, každé ráno keď vstanem a pozriem sa na stenu padne mi do čí moja zostarnutá tvár v karikatúre slovenského umelca Stana Remeselníka, s ktorým som sa stretol naostatok (dúfajme, že nie naposledy) na jarmoku v Novom meste nad Váhom v deň vernisáže Novomestského ostňa. Profilovú karikatúru mi robil dávnejšie predtým, pri spoločnom stretnutí na tradičnom Dni obce Radava, kedy sme tam my, slovenskí humoristi, zostavovatelia Humorikonu účinkovali so svojimi kultúrnymi aktivitami. Tam sme sa aj po prvý raz stretli a zoznámili so Stanom, kedy nám „Stenly", ktorého tak familiárne voláme, „zväčňoval" naše profily. Mimochodom, Stano Remeselník patrí medzi našich popredných slo-

venských umelcov, ktorí sú, tak ako niektoré naše slovenské kultúrne oblasti odsunuté a akoby v zabudnutí. Nuž, ale nie sa čo diviť, veď nie je sám a v súčasnosti žijeme v čase, keď všetko slovenské je nám cudzie! V súčasnosti je Stenly v exile, v zahraničí, no pracovne mimo karantény, odkiaľ na nás slovenských rodákov nezabudol a poslal nám k veľkonočným sviatkom zopár aktuálnych karikatúr – ako napísal, aby sme v tomto čase vykorisťovania a chudoby, na tieto ťažké časy aspoň na chvíľu zabudli.

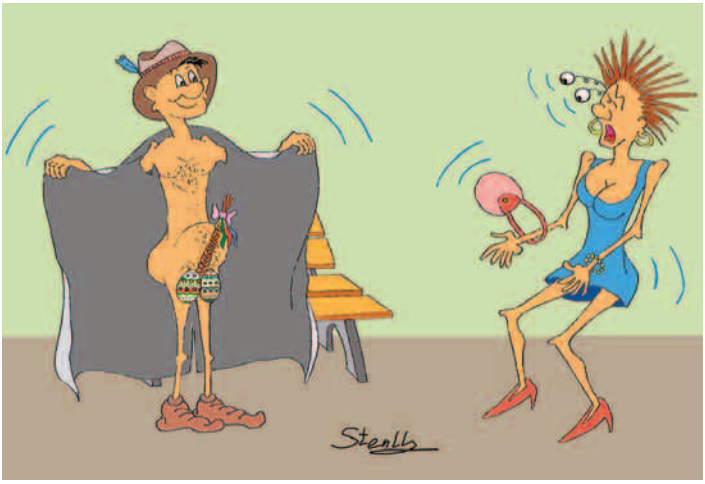

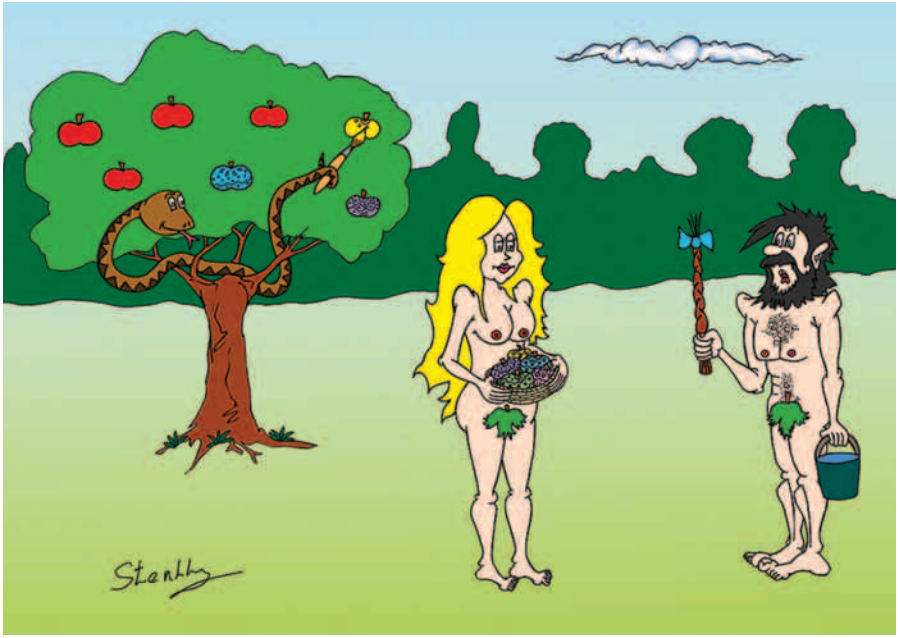
Stanlly

xy√3z
Stanlly

EPIGRAMATISTKA, POETKA, HUMORISTKA

EVA JARÁBKOVÁ CHABADOVÁ

Humoristka Eva Jarábková Chabadová je emeritná učiteľka, poetka a humoristka, členka Fóra humoristov pri Knižnici Juraja Fándlyho v Trnave. Dlhodobo publikuje epigramy a aforizmy v Regionpresse Trnavsko, kde má stálu rubriku " Možno je to tak" a ostatné roky v Bumerangu, humoristickej prílohe denníka Šport, v Literárnom týždenníku a v Humorikone. Je autorkou štyroch kníh, dve zbierky poézie a dve knihy epigramov v poradí: Ži hlavou, V pondelok doma nebudem, Dve z jednej strany a Možno je to tak. V rámci Fóra humoristov píše scenáre k programom v Knižnici Juraja Fándlyho v Trnave, ktoré zároveň moderuje. Vyznáva filozofiu, že nesmieme mlčať, lebo hovoriť môžeme na rôzny spôsob, ale mlčíme všetci rovnako.

Kniha Epigramy Evy Jarábkovej Chabadovej pod názvom Možno je to tak, tvoria v poradí jej štvrtú knižku a k ich písaniu sa dostala postupne, od poetických zbierok Ži hlavou a V pondelok doma nebudem. Ako sama hovorí, ľudia nemajú dosť času a trpezlivosti prečítať si celú báseň, kde pointa býva väčšinou na konci, tak píše iba tie pointy. Možno je to príliš jednoduché, takto to čitateľovi uľahčovať a možno k tomu dospela vývojom, kde sa jej život uberal väčšinou skratkami. Narodila sa v Děčíne slovenským rodičom a bez jej súhlasu, kto by si pýtal súhlas od päťročného dieťaťa, ju skrátka presťahovali na Slovensko. Bez jej súhlasu, kto by sa pýtal na názor jedného občana, keď ide o šťastie miliónov ľudí, zostala po rozdelení Česko-Slovenska síce na tom istom Slovensku, kde žila aj dovtedy, ale musela požiadať o udelenie občianstva, lebo zákon je skrátka taký. Celý život učila mladých ľudí pravdu o histórii a sama vyznáva filozofiu, že možno to iba bolo tak. Rodičia pochádzajú z Lysice (dedina pri Terchovej) a tam sa život s ľuďmi nemazná, ale zato sú obdarení schopnosťou pozerať s humorom na dobré, aj zlé, čo sa okolo nich deje, je to skrátka tak.

Drzí ľudia

Na niektorých ľuďoch
mi tá ich drzosť vadí,
pokojne si kradnú
a nie sú ani členmi vlády.

Jaguár na Slovensku

Investovali sme dobre,
každý meter, každý ár,
dokonca aj v kalendári,
bude mesiac jaguár.

Zážitkový

Začal si váš manžel s inou?
Tak mu kúpte zážitkový pobyt
pre dvoch pod lavínou.

Výhoda

Staroba je ozaj zlatá,
už ťa nikto nevyzlieka,
len pomáha do kabáta.

Po sezóne

Ako seno, sa koňovi,
už nebudem núkať,
škoda, že ma nepoznal,
keď som bola lúka.

To môže

Keď si zlomíš ruku,
nedajbože,
jedna ruka netlieska,
no pohladiť môže.

Operácia sa podarila

Plastický chirurg bol taký majster,
že dôchodkyňu, do obchodu,
pustili len s mladými po dvanástej.

Čo je horšie?

Len sedliacky rozum,
žiadne veda,
koronu prežiť môžeš,
ale hlad sa nedá.

Noviny sú nebezpečné
Výsledok pokusu je známy,
atómovú haváriu švaby prežijú,
ale zabiješ ich novinami.

Všetci šijú rúška

Čo sa originality týka,
každý chce mať dnes rúško,
minimálne od básnika.

Je to ťažké

Musíme sa naučiť
svojou hlavou veci riadiť,
Kočner z basy, nám
už nič dobré neporadí.

Za socializmu

Sadili sme, čistili,
niekto sa aj zapotil,
len nás vtedy nikto
do mobilu nefotil.

Historický vzor

Zamýšľať sa nad morálkou
známeho politika ani nehne
v počte nemanželských detí
Svätopluka aj tak nedobehne.

Dobytkári

Nebudeme našich ľudí
zbytočne politikou trýzniť
nech radšej, na rodnej hrude
budujú rodinný agro biznis.

Musíme ísť na pracák

Nie som v tom sám
určite nás bude viacej
písali sme prominentom
za peniaze, diplomové práce.

Tak sa to robí v rodine

Ja vám dám všetko zlato
moje kontá, na Ibize vilu
a vy ma miesto do basy,
pošlete na tvrdo do exilu.

Výhodne nakúpite

Potraviny v Poľsku,
v Rakúsku prací prášok,
u nás iba horčicu
a mrazený hrášok.

Tešíme sa na apríl

Pravdu majú odborníci,
že sa to skoro zlomí,
v apríli sa očkujú ľudia,
aj ovocné stromy.

Zdravé lieky

Také lieky každé ráno pijem,
že keby som bol chorý,
tak to asi neprežijem.

Polygamista

Oženiť sa chcel s peknou,
múdrou a bohatou,
ibaže páni zle je,
polygamia u nás povolená nie je.

Tešíme sa na apríl

Pravdu majú odborníci,
že sa to skoro zlomí,
v apríli sa očkujú ľudia,
aj ovocné stromy.

Zdravé lieky

Také lieky každé ráno pijem,
že keby som bol chorý,
tak to asi neprežijem.

HUMORISTA, MATUZALEM SLOVENSKEJ KARIKATÚRY, KRESLIACI I PÍŠUCI „OBOJŽIVELNÍK“

ANDREJ MIŠANEK

Známy slovenský humorista Andrej Mišanek sa narodil v Žakovciach, malej rázovitej obci pod Tatrami. V súčasnosti žije a tvorí v Poprade. Ten, kto číta aspoň občas tlač, iste sa už neraz stretol s jeho menom, umiestneným či už pod karikatúrou (obrázkom), alebo pod nejakým jeho satirickým príspevkom. V niektorých tlačených médiách má Andrej Mišanek pravidelné rubriky. Vráťme sa však ešte krátko k jeho životopisu, nie však pre kádrovanie, ako tomu bolo kedysi, nie tak dávno. Študoval v Kežmarku, kde aj zmaturoval. Po maturite pracoval rok vo fabrike Tatrasmalt. Potom začal študovať na Pedagogickej fakulte Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Prešove. Štúdium nedokončil, odišiel zo školy jeden semester pred záverom, keď nedostal zápočet. Potom nastúpil do zamestnania ako pomocný robotník v podniku Pozemné stavby Poprad. Po vojenčine pracoval takmer dvadsať rokov v Tatrasvite. Kreslený humor začal publikovať v roku 1965 – a hneď v renomovaných slovenských periodikách (Smena na nedeľu, Mladá tvorba a iné). V januári 1969 začal spolupracovať s Roháčom. Postupne získal za svoju tvorbu viacero významných ocenení na rôznych súťažiach (Novomestský osteň, Fraštacký trň, Zlatý súdok). Ako karikaturista a humorista sa prezentoval na mnohých kolektívnych i samostatných výstavách – v Prahe, Prešove, Piešťanoch, v Novom Meste nad Váhom (viackrát), v Talline...na ktorých taktiež získal viacero ocenení, vrátane tých najvyšších. Od roku 1987 pracuje v slobodnom povolaní, čo zvláda dnes už iba veľmi málo autorov, a tak väčšina z nich sa humoru venuje ako záľube popri zamestnaní. S tvorbou Andreja Mišaneka sa môžete dnes stretnúť najmä v proslovensky, pronárodne orientovaných periodikách, pretože patrí, možno povedať, medzi euroskeptikov. Okrem karikatúrnej tvorby sa Andrej Mišanek venuje aj ilustráciám a epigramom, čiže krátkym literárnym útvarom.

Autorovo vlastné trochu „filozoficky“ ladené curriculum vitae:

„Vyštartoval som do existencie z časopriestorového bodu nula. Milióny rokov staré atómy vytvorili zázračnou syntézou moje telo. V ňom si našiel podnájom duch. Spolu tvoria človeka, teda mňa. Túto bytosť nazvime Subjekt. Štart z bodu nula nastal niekedy v marci roku 1945. Od toho okamihu je existencia Subjektu množinou bodov. Každému časopriestorovému bodu Subjektu je priradený z každej z množín Celku jeden bod. Množina týchto bodov tvorí reálny stav Subjektu. Tento súbor sa v každom okamihu mení. Raz nepatrne, inokedy viac. Jeho neustále vírenie, prieniky, zhusťovanie, premiestňovanie, zlučovanie, rast, zmenšovanie sa, expanzia, vlnenie atď. je obsahom existencie Subjektu... Môj život môžeme zhrnúť do niekoľkých základných bodov: narodenie, maturita, štúdium, vojenčina, zamestnanie, slobodné povolanie... čo už vlastne poznáte, najmä tí, ktorých to zaujíma.“

ON

Navrhuje bezhotovostný styk,
ľahkú ženu osloví.
Už je dávno hotový.

Nemá rád módu.
Zdá sa mu mdlá a chabá.
Krajšia je holá baba.

Pil „kláštorné tajomstvo“.
Namiesto bielej myšky,
uvidel biele mníšky.

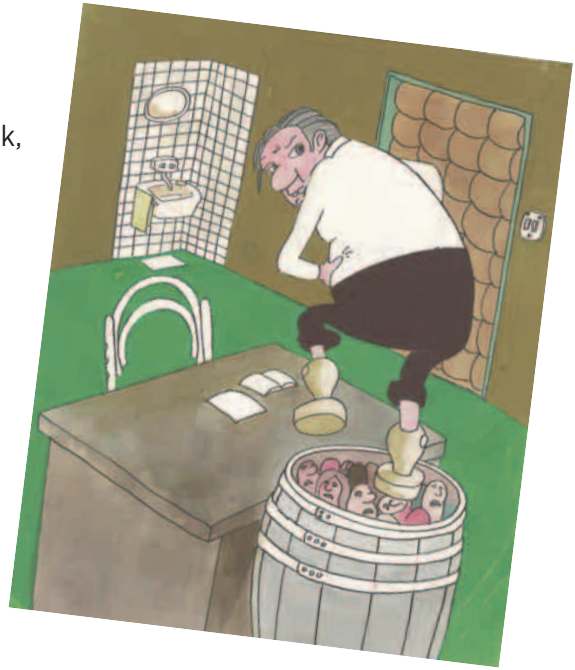

AKTIVISTA
Vždy sa k aktom
správal aktívne.
Dnes je tatkom,
platí výživné.

MYŠAKOVINY
Prostitútky nemajú čo na seba?
Zbytočná obava.
Obal ich predáva.

PRE STROMY NEVIDIEŤ LES
Bolo by chybou
a pohromou
nevidieť Cigánov pre Rómov!

VIEM, ŽE NIČ NEVIE...
Súhlasí s filozofom helénskym.
Vie, že je v tom,
žiaľ, nevie s kým.

ZVIDITEĽNILA SA SVETU
Ukázala zadok, rebierka...
Veď je umelecká striptérka.

HUMORISTA, KARIKATURISTA, AFORISTA, PUBLICISTA

PETER GOSSÁNYI

Známy slovenský humorista (zvykneme ich nazývať obojživelníkmi, pretože sú píšuci a zároveň vedia aj kresliť karikatúry)- Peter Gossányi po ukončení Základnej školy v Humennom absolvoval Strednú školu umeleckého priemyslu v Bratislave. V štúdiu pokračoval na Filozofickej fakulte Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Prešove, kde v roku 1972 ukončil odbor slovenčina – výtvarná výchova. Po ukončení vysokoškolského štúdia pôsobil tri roky na Gymnáziu v Snine. V roku 1975 začal pracovať ako redaktor Československej tlačovej agentúry . V Humennom bola oblastná redakcia Československej tlačovej kancelárie, kde ako redaktor spravodajsky pokrýval okresy Humenné a Michalovce. Po troch rokoch oblastné redakcie zrušili, odišiel do Bratislavy kde vlastne ako študent chodil na strednú školu, dokonca sa tam narodil, ale detstvo prežil v Humennom a na toto mesto má, – ako povedal – najkrajšie spomienky.

Od roku 1971 publikuje v rôznych denníkoch a časopisoch a to nielen kreslený humor, ale i aforizmy. Tieto krátke literárne útvary od Petra Gossányiho už niekoľko desaťročí sa objavujú v rôznych rozhlasových reláciách, v časopisoch, novinách, najnovšie v Literárnom týždenníku, v Novom Slove a v Humorikone. Na Slovensku snáď nie sú noviny či časopisy, kde by sa skratka pod obrázkom "Pg" neobjavila. Peter Gossányi sa pravidelne zúčastňuje na rôznych výstavách a často súťaží v oblasti kresleného humoru doma i v zahraničí.

Hlavoklamy

- Niektorí dedkovia si nemôžu dovoliť kúpiť ani to, čo je za babku.
- No a čo, že máme nízke platy? Aspoň nás peniaze nepokazia.
- Keď štrajkujú lekári, cintoríny ožívajú.
- Vianoce sa blížia. Úsporám poriadne ublížia.
- Viera v sľuby politikov je vážna diagnóza.

ĽUDIA,
NEBUĎTE SVINE!
BLÍŽI SA ČAS
ŽAKÁĽAČIEK

WC
TLAČOVÉ
CENTRUM

KLESÁME!
MUSÍME VY-
HODIŤ NESCHOP-
NÝCH POLITIKOV

POZRI, VŠADE SAMÁ POLITIKA

AUTOHAVÁRIA?
KDEŽE. ZRÁŽKA S TVRDOU REALITOU

HUMORISTA A BÁSNIK

MILAN LECHAN

Milan Lechan sa narodil presne v polovici marca v roku 1943 v Michalovciach. Do základnej školy a do gymnázia chodil v Humennom, kde roku 1960 aj zmaturoval. Potom študoval slovenčinu a ruštinu na Filozofickej fakulte Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Prešove. Žije a tvorí v Žiline. V literárnej celoživotnej tvorbe sa sústreďoval na písanie poézie a krátkych humoristicko-satirických foriem – aforizmov, sentencií a epigramov. Knižne debutoval zbierkou vyše dvesto aforizmov v knihe Je to láska (1970). Nasledujúca knižna publikácia Smiem prosiť? (1978, 1984) je zbierkou krátkych satirických próz, veršovaných humoristických textov, aforizmov, sentencii a poviedok. V básnickej zbierke Žena, ulica, dlaň kosť (1982) si zachoval všetky atribúty svojského videnia sveta a poetiky, rovnako ako aj v knižke krátkych humoristických básničiek a rečnovaniek, žiackych výrokov, vtipov a aforizmov zo školského prostredia s názvom Učebnica na prestávku (1988). Kombináciou všetkých krátkych humoristicko-satirických útvarov vrátane poézie je aj zbierka Peelemeelechan (1991). Opakujeme, knižne debutoval v roku 1970 zbierkou vyše dvesto aforizmov - Je to láska. Nasledujúca knižná publikácia Smiem prosiť? (1978, 1984) je zbierkou krátkych satirických próz, veršovaných humoristických textov, aforizmov, sentencií a ponášok. V básnickej zbierke Žena, ulica, dlaň, kosť (1982) si zachoval všetky atribúty svojského videnia sveta a poetiky, rovnako ako aj v knižke krátkych humoristických básničiek a rečňovaniek, žiackych výrokov, vtipov a aforizmov zo školského prostredia - Učebnica na prestávku (1988). Kombináciou všetkých krátkych humoristicko-satirických útvarov vrátane poézie je aj zbierka Pelé-melé-lechan (1991). Ako recesista a parodik mnohých negatívnych javov našej spoločnosti sa prejavil v zbierke Milan Lechan a iné básne (1994), bohato naplnenej invenčným pohrávaním sa so slovom. V roku 1998 vydal básnickú zbierku Laškovanie s (h)láskou, ktorá je vycibrenou poetickou analýzou života, a predovšetkým lásky skrz humoristicko-satirickú optiku. Sústavne spolupracuje s humoristicko-satirickými časopismi a humoristickými rubrikami iných časopisov a denníkov, ako aj so všetkými štúdiami Slovenského rozhlasu, pre ktoré okrem pravidelnej spolupráce napísal viacero širšie koncipovaných humoristických relácií.

OBĽÚBENÉ OSOBNOSTI: Albert Einstein, Bob Marley, John Lennon, Ján Pavol II.

Autorské diela Milana Lechana pre dospelých:
1970 – Je to láska
1978 – Smiem prosiť?
1982 – Žena, ulica, dlaň, kosť
1991 – Pelé-melé-lechan
1994 – Milan Lechan a iné básne
1998 – Láskovanie s (h)láskou
Pre deti a mládež
1988 – Učebnica na prestávku

Lechaniáda

- Satiru píše žlč, humor zase slzy..
- Nejedna opica si myslí, že pochádza z človeka.
- Láska je slepá, susedia nikdy.
- Lekár mi síce odporúčal pohyb, ale nepredpísal, ktorým smerom.
- Najväčšia somarina je pred svadbou sa ženiť.
- Za živa v Bystrici, po smrti v nebi. A počas choroby na stavbe rodinného domu.
- Najsrdečnejšie si ľudia podávajú ruky, keď ich majú prázdne.
- Láska naučí všetkému. Aj alimentom.
- Kde sa dvaja milujú – tretí víťazí.
- Manželka mi všetko vešia na nos. Dokonca aj vypratú bielizeň.
- Recidivista je človek, ktorý šťastne ovdovel a znova sa oženil.
- Peniaze zďaleka nie sú všetko. Z blízka však áno!
- Slovo robí muža. Slová, slová, slová – ženu.
- Najčastejšie badať odcudzenie u ľudí, ktorí patria k sebe.
- Najviac peňazí miniete pri platení.
- Ženy počúvajú s otvorenými ústami iba zubných lekárov.
- Ľudia, čo chodia spávať so sliepkami, veľa znesú.
- Pláž je jediné miesto, kde si ženy nesťažujú, že nemajú nič na sebe.
- Nevie sa, na čo zomrel. Ba ani na čo žil.
- Jej zásada: zasa dá.
- Za to, že naše vlaky meškajú včas, je zodpovedný nájdenie cestovného poriadku.

- Neproporcie šéfa sú často kompenzované proporciami jeho sekretárky.
- Vybudoval si autoritu - z ukradnutého materiálu.
- Koľko úsilia trvá, kým vám napadnú myšlienky iných ľudí.
- Nie je známe z toho, čo zomrel, ani z toho, čo žil.
- Nikto ma nemôže podplatiť. Akákoľvek suma sa mi zdá príliš malá.
- Musím sa pochváliť svojou skromnosťou.
- Operácia zlyhala. Pacient prežil.
- Ak sa dieťa narodí predčasne, musí byť v inkubátore. Ak mešká, pravdepodobne bude pracovať na železnici.
- Žiadam športových komentátorov, aby sa vyjadrili pomalšie. Futbalisti, dokonca ani hokejisti, nestíhajú hrať tak rýchlo.
- V horách prichádzame s úplne inými nápadmi. Napríklad čo najskôr sa vrátiť domov.
- Malo by sa to zastaviť, keď je to najkrajšie. Platí to najmä pre tých, ktorí ešte ani nezačali.
- Manželky schizofrenikov majú v skutočnosti legálne milenky.
- Nudistická pláž je jediným miestom, kde sa ženy sťažujú, že nemajú čo trénovať.
- Jedna žena v našej ulici má šaty také staré, že už boli módne.
- Hovoria, že nie je možné sedieť na dvoch stoličkách. Našiel som riešenie - môžete ležať na troch.
- Keď ma iní nepochvália, ďakujem im za to, že ku mne boli úprimní.
- Satiru píše žlč, humor zase slzy.
- Najčastejšie badať odcudzenie u ľudí, ktorí patria k sebe.
- Ako mladomanželovi je mi sveta žiť. Môžem všetko, okrem toho, čo nesmiem.
- Nejedna opica si myslí, že pochádza z človeka.

- Ženy sa počas evolúcie menia rýchlejšie. Na rozdiel od mužov už majú šiesty zmysel.
- Najpokojnejší je vzadu na kolóne. Tam ho nikto nemôže predbehnúť.
- Kritika je nebezpečný nástroj v rukách podriadených.

SLOVENSKÝ HUMORISTA

ALEXANDER SCHOLZ

Alexander Scholz uzrel svetlo sveta v roku 1952. Medzi dôležité pôsobiská na jeho životnej púti patrí mesto Bratislava, kde vyštudoval Strojnícku fakultu Slovenskej technickej univerzity. Jeho trvalým bydliskom je Banská Bystrica, aj keď už niekoľko rokov pracovne pôsobí v Prahe. Vo svojich literárnych začiatkoch sa prezentoval publikovaním poviedok v časopisoch. Svoje literárne pásma a poviedky publikoval aj v zábavných reláciách Slovenského rozhlasu. V celoslovenských literárnych súťažiach (próza) získal viacero významných ocenení. V súčasnosti je tiež častým prispievateľom do Literárneho týždenníka a internetového Humorikonu.

Práve v týchto dňoch mu vyšla kniha aforizmov s názvom OBLIEKLA SA HOLÁ VETA.

Šité na mieru

- Najčastejšie mávam ťažkú hlavu z hlavy prázdnej.
- Ak sa pri dobrosrdečnosti nezadýchate, tak to nie je vrodená srdcová vada.
- Aby vás neprepadli zlé myšlienky, musíte nosiť so sebou tie dobré.
- Čím sme lenivejší, tým menej nás trápi, že zase nemáme čo robiť.
- Neznalosť zákonov neospravedlňuje, musíte vedieť, ako ich obchádzať.
- Asi ma na Zem poslali mimozemšťania, ľuďom stále čoraz menej rozumiem.
- Keď ho ráno privítal nový deň, odpovedala mu stručne: znova?
- Nakoniec chce byť tým, čím je, ale nevie, kto by to mal schváliť.
- Kto nedokáže odpustiť, márne sa snaží zabudnúť.
- Vie perfektne predstierať. Už ani nevie, o koho ide.
- Neodmietajte priateľské pozvanie, ak nechcete mať nových nepriateľov.
- Nie každý môže byť spokojný s malým, keď mu nestačí ani ten veľký.
- Neodkladáme na zajtra to, čo pre nás dnes urobí niekto.
- Dozviem sa niečo málo o sebe. Nemá ma kto ohovárať.
- Nesmejem sa hrubým vtipom. Poznám ich už všetkých.
- V bludnom kruhu nenájdete cestu v prípade nebezpečenstva.

KARIKATURISTA A ZBERATEĽ KNÍH S HUMORNOU TÉMATIKOU

ĽUBOMÍR RADENA

Narodil sa v Čičmanoch. Po ukončení štúdia na Slovenskej vysokej škole technickej v Bratislave pracoval ako projektant - architekt najmä v oblasti urbanizmu a územného plánovania, až pokým nezakotvil v zaslúženom, či nazaslúženom (myslíme na výšku) dôchodku. Od roku 1966 žije v Žiline. S kreslením začal viac-menej úspešne už ako študent, keď obrázky publikoval v rôznych vtedajších novinách a časopisoch. Najviac však inklinoval ku kreslenému humoru. Neskôr sa presvedčil na vlastnej koži, ako ťažko je autorsky presadiť sa v profesionálnom, vtedy v jedinom celoslovenskom satiricko-humoristickom časopise Roháč, ktorý bol v tom čase týždenníkom. S týmto periodikom spolupracoval od roku 1964 až do jeho nešťastných viacnásobných koncov a sem - tam, hoci je v tomto smere pesimistom, čo sa týka ďalšieho osudu časopisu, zašle sporadicky do redakcie nejaký ten príspevok (obrázok) aj teraz. Proste, zostal verným „roháčovcom“. Kreslenému humoru sa venuje ako koníčku vo voľnom čase nielen ako autor (hoci dnes pomenej, pretože chýba motivácia, vrátane finančného ocenenia), ale aj ako zberateľ kníh s týmto zameraním. Zo vzťahu k novinám mu zostala chorobná závislosť - nadmerné denné kupovanie novín a časopisov (proste vzdelaný a sčítaný človek-pozn. red.), čo je čoraz viac neudržateľné aj, či najmä nielen pre in-

telektuálov. A tak si v praxi overuje trhový mechanizmus - za noviny kúpené v cene tisíc korún dostane v zberných surovinách sumu vystačujúcu na kúpu jedného litra benzínu. Ľubomír Radena sa počas svojej bohatej tvorivej činnosti zúčastnil ako autor na viacerých tuzemských i zahraničných výstavách. Prvú samostatnú výstavu mal v roku 1967 v Žiline a ostatnú, spoločnú s kamarátom, tiež žilinským karikaturistom Vladom Javorským, v pôsobisku slovenskej zbojníckej legendy, v Terchovej. Ľubo Radena dnes už ani sám nevie presne povedať, prečo začal kresliť anjelov a čertov, postavičky, ktoré sú veľmi obľúbené u čitateľov a aj vďaka ktorým si mnohí čitatelia čítali Roháča, Nového Roháča i Extra Roháča. Možno to prirovnať k futbalovému prostrediu, keď napríklad kedysi, nie tak dávno sa fanúšikovia chodili pozerať „iba“ na hru a góly Adamca, Jokla, či Petráša. Možno Ľubo svoje postavičky stvárnil takýmito „figúrkami“ preto, lebo nevedel vystihnúť dôvernejšie isté osoby a situácie obyčajnou „civilnou“ figúrkou, ak sa to tak dá presnejšie vyjadriť. Je to však jeho rukopis, myšlienka a to sa ráta... Ako povedal, aj keď neveril, že po prevrate bude už len dobre, predsa len takú „nadúrodu“ marazmu, zla, buriny v medziľudských vzťahoch, podvodníkov s anjelskými tvárami a s vedomím beztrestnosti nepredpokladal. Pritom si zároveň myslí, že humor a satira sú na túto poprevratovú spoločenskú burinu slabým pesticídom. Hoci o modelky a modely pre kreslený humor však dnes nie je núdza. Náš slovenský humorista, spolupracovník, priateľ a prispievateľ do Humorikonu a Bumerangu Ľubo Radena vyslovil raz túto myšlienku: “Veľmi si vážim všetkých autorov, vydavateľov a fanúšikov kresleného humoru a držím im (teda v preklade - aj všetkým nám) palce!“

...UŽ ABY TU BOLI TÍ ZAHRANIČNÍ POĽOVNÍCI !!! ZASE SOM STÚPIL DO MEDVEDIEHO ..... !!!

KARIKATURISTA

LADISLAV TALČÍK

Ladislav Talčík sa narodil v roku 1948 v Trenčíne. Vyštudoval Strednú priemyselnú školu v Dubnici nad Váhom a Vysokú školu dopravnú v Žiline, kde sa stretol s úspešným slovenským karikaturistom Ľubomírom Radenom, ktorého príspevky sa občas objavujú aj v našom HUMORIKONE. Ladislav Talčík pracoval v Považských strojárňach v Považskej Bystrici a neskôr krátky čas v Jednotnom roľníckom družstve v Považskom Podhradí. Potom nasledovala podnikateľská činnosť vo firme ELPOcentrum v Považskej Bystrici, kde ako spolumajiteľ zastával súčasne aj pozíciu konateľa spoločnosti. V súčasnosti je na dôchodku. S jeho obrázkami možno takmer pravidelne stretnúť na stránkach časopisov Život, Woloviny, Tapír a na internete. Túžba po sláve, ako povedal, ho už dávno opustila, tak už mu zostala iba radosť, keď sa jeho kresby niekomu páčia a je o ne záujem.

Šedá eminencia
Čierný Peter
Biely kôň
Tieňová ekonomika

Mám tu pre vašu
politickú stranu
malú pozornosť !
Lopatu v alobale !!!

Éééj,Belize,Belize
tá zem široká,
čo bielý kôň,
to pekná
jachtičkááá !!!

KARIKATURISTA

PETER ZIFČÁK

Peter Zifčák sa narodil v roku 1956 v Brezne, kde aj vyštudoval strednú odbornú školu. Do roku 1983 pracoval v Mostárni Brezno, od roku 1983 do roku 1989 v Podbrezovej ako žeriavový technik. V roku 1989 do roku 1990 bol zamestnaný v redakcii SMER v Banskej Bystrici ako technický redaktor. Od roku 1990 do roku 2017 pracoval v Podbrezovej ako technik žeriavov. Teraz je na dôchodku.

Kresleniu sa venuje od 70-tich rokov a svoju prvú karikatúru mal uverejnenú v roku 1976 v časopise Poľovníctvo a rybárstvo. Do dnešného obdobia mal uverejnených viac ako 5000 karikatúr v rôznych denníkoch a časopisoch ako napríklad Pravda, Smer, Šport, Tabu, Huncút, Kocúrkovo, Roháč, Woloviny bez ofiny, Život, Šibal, Poľovníctvo a rybárstvo, Slovenský rybár, Bumerang, Poľovníctvo a teraz aj v Humorikone.

So svojimi kresbičkami sa zúčastňuje na rôznych podujatiach v kreslenom humore doma aj v zahraničí. Jedným z takýchto podujatí je aj spoluzakladateľom a organizátorom. Je to medzinárodná súťaž kresleného humoru a satiry v Brezne s názvom O BOMBUROVU ŠABĽU, v tomto roku to už bol 24. ročník. Súťaž karikaturistov vznikla v roku 1984, trvá dodnes a koná sa každoročne v rámci osláv Dní mesta Brezno.

Dni mesta Brezna tradične ponúkajú humorný náhľad na život v podobe medzinárodnej súťaže a výstavy kresleného humoru a satiry. Nad metropolou Horehronia vtedy visí nie Damoklov meč, ale Bomburova šabľa. Čistým horehronským vzduchom zasviští vždy prvý júnový víkend. Vyhodnotenie každej medzinárodnej súťaže kresleného humoru a satiry O Bomburovu šabľu sa koná vždy na obvyklom mieste, v breznianskej synagóge. Práve tu vždy dostanú priestor najlepšie práce. Veselé diela krášlia dôstojný priestor precízne rekonštruovanej synagógy. Výstavná súťaž nesie meno slávneho breznianskeho rodáka, ktorého hrdinské činy vo svojich dielach opísali básnik Samo Chalupka či spisovateľ Martin Rázus. Rytiersky zeman a kapitán breznianskej mestskej stráže Jakub Mikovíni, zvaný Bombura, potomok vážených rodov Mikovíniovcov a Faškovcov, vďaka svojim dobrodružným príhodám stále žije nielen v mnohých horehronských povestiach, ale v Brezne zdobí aj klenot mestského erbu z roku 1627.

– Hovorí sa, že ľudia humor potrebujú ako kyslík a zmysel pre humor pomáha vidieť život aj z nadhľadu. S úsmevom a dobrou náladou sa veľa autorov zapája do tejto karikaturistickej súťaže. Tém, ktoré za takmer štvrťstoročie zaujali karikaturistov, bolo veľa a o súťaž je

skutočne veľký záujem. Každoročne sa do nej prihlási približne dvesto autorov, so stovkami prác. Veľké zastúpenie karikaturistov je aj zo zahraničia, práce prichádzajú prakticky z celého sveta. Vďaka internetu sa súťaž od roku 2012 stala svetovou záležitosťou. Svoje práce vtedy do nej prostredníctvom tohto média prihlásilo dvestopäťdesiatdva autorov z dvadsiatich troch krajín sveta – hovorí Peter Zifčák.

V kategórii do 15 rokov organizátori udeľujú vecné ceny, v kategórii nad 15 rokov získajú súťažiaci okrem finančných odmien zlatú Bomburovu šabľu za 1. miesto, striebornú za 2. miesto a bronzovú za 3. miesto. Súčasťou vyhodnotenia súťaže vo viacerých kategóriách je aj vernisáž výstavy najúspešnejších prác. Verejnosti prístupná výstava v synagóge, ktorej základný kameň položili v roku 1901, sa tradične koná začiatkom letných prázdnin. Aj keď Bomburova šabľa sa už pomaly stáva medzinárodne uznávanou značkou, kreslený humor sa zo slovenských médií z roka na rok vytráca. Je vôbec medzi ľuďmi ešte stále populárny? – Kreslený humor je podľa môjho názoru stále ľuďom blízky a je žiadaný, aj keď v našich slovenských periodikách je určite menej publikovaný ako v minulosti. Vypadlo z trhu niekoľko humoristických časopisov – Roháč, Huncút a zanikli i mnohé rubriky kresleného humoru, - hodnotí situáciu Peter Zifčák.

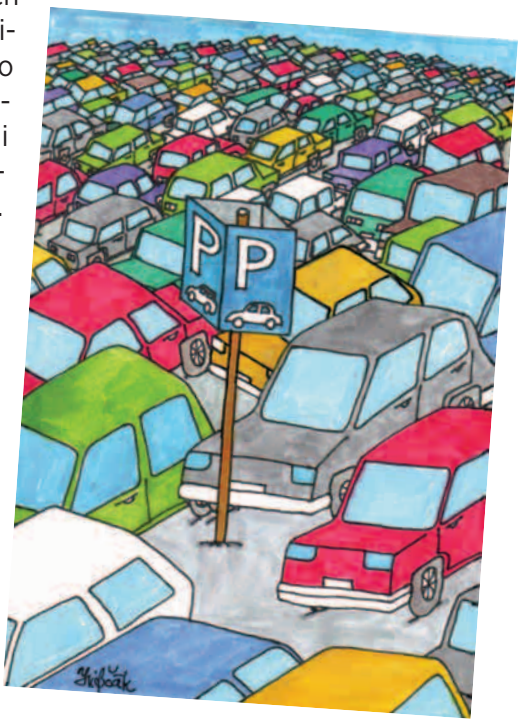

Ako tvrdí, po rokoch sa ukázalo, že aj tu chýbajú peniaze a zároveň jedinci, ktorí sa zaoberajú týmto žánrom. – Dnes je moderné v novinách a aj televízii zaujať diváka, čitateľa jednoduchšie, nejakou mimoriadnou udalosťou, škandálom alebo senzáciou. Humor sa určite robí ťažšie a aj preto nám pomaličky deň čo deň humoru ubúda. Myslím si, že sa stačí okolo seba len poobzerať, – dodáva Peter Zifčák.

MINISTERSTVO
ŠKOLSTVA
SR

BOLI ČASY DETI
MOJE, ŽE AJ JA SOM BOL
ZAMESTNANÝ

EPIGRAMATIK

JOZEF BÚRAN

Humorista Jozef Búran uzrel svetlo sveta v roku 1949. Následne sa vypracoval z učňa na tovariša a potom robotníka v niekdajšom veľkom podniku, ktorý podľahol, ako mnohé iné, jemu podobné, demokracii. Po štúdiách na vysokej odbornej škole sa vrátil zo študentských lavíc na tú istú podnikovú školu, kde pôsobil už ako učiteľ, neskôr zástupca riaditeľa a napokon to dotiahol až na funkciu riaditeľa. Po roku 1992 sa angažoval politicky a stal sa členom rady na Úrade vlády Slovenskej republiky pre vzdelávanie. Popri tom, prakticky po celý život až doteraz je aktívnym folkloristom. Istý čas, viac ako 30 rokov sa venoval etnologickému výskumu v teréne a na základe výskumov v tejto oblasti vznikla publikácia zachytávajúca dedičstvo našich predkov v oblasti hudby, zvykov a obyčajov pod názvom „Šopornianske páračky". Priebežne, ako človek inklinujúci k humoru, v regionálnej i celoštátnej tlači publikoval epigramy s podtitulom Odrobinky, v ktorých, ako hovorí pojednáva o radostiach a starostiach v rodine, dedine a krajine. Má kladný vzťah k práci v záhrade, v ktorej má niekoľko zvláštnych výpestkov ktoré predstavil na viacerých podujatiach, vrátane Agrokomplexu v Nitre. Popri tom je v súčasnosti vedúcim štyroch folklórnych zoskupení v jeho milovanom bydlisku, v obci Šoporňa.

O bezmajetných boháčoch

Stará mama, švagor, brat
všetci majú vily, jachty.
Len podvodník akurát
za robotou hladný pachtí.

O posune mysle

Povedali páni múdri:
Nie mať, ale byť.
Súčasník však inak súdi:
Užívať a hniť.

O rovnováhe

Keď chceš niečo dostať
skús na chvíľu postáť.
Svoje chúťky zvráť
skús tiež niečo dať.

O spoločnej kase

Spravodlivé, pekné časy
máme v nedohľadne
pretože zo štátnej kasy
mnoho lotrov kradne.

O dejinách

V histórii býva práve
stará pravda skrytá:
Dejinami hýbu stále
boje o korytá.

O dôvere

K pochybnostiam vždy
máš dôvod,
je to pravda odveká,
keď počuješ pekné slovo
od špatného človeka.

O samoamnestii

Toho sa Trump dopustí
sám si vinu odpustí.
Anuluje svoju vinu
udelí si amnestiu.

O dirigentovi

Zle je keď má šéf orchestra,
miesto svojich paličiek
v zmysle svojich chúťok-extra,
testovací balíček.

O našom školstve

K súkromnému školstvu
svoju hlavu pritúľ.
S prachmi získaš poctu
aj aký chceš titul.

O omieľaní

Dokola sa stále vrtia
slová, ktoré hrdlo škrtia.
Príkladom je plagiátor
hneď za ním je prokurátor....
Aby zmizli ako gáfor,
treba spustiť „ventilátor."

O aktuálnom vládnutí

Kto to národ bulíka?
Parta kolo Sulíka.
Na koho to všetci kričia?
Na priemera Matoviča.

O ROR neveste

Žiť s ním milí páni,
nie je v mojej moci.
On dodržal odstup daný,
aj v svadobnej noci

O kapitulácii Kapitolu

Hrozný, revolučný skutok.
Fanatici robia fóry.
To dal povel Trump na útok,
ako výstrel z Auróry.

O dedokracii - rade starších

Čujte ľudia zlatí
právo zmysel tratí
bo už demokrati,
ako dáky kati
ten tamtoho mláti.
Ak sa ľudskosť stratí
minulosť sa vráti
prídu dedokrati.

O presune procesov

Stretávať sa môžme smelo
na snehu a ľade.
Možno by to ale chcelo
strety proti vláde.

O vrátení diplomu

Problém riešia hlavy duté:
Máme diplom vracať? Nie?
Im je to však ukradnuté
a nám z toho na zvracanie.

O sklamanej nádeji

V tuneli už svetlo bliká
s vakcínou nám nádej svitá.
Je to ako vždicky v riti,
predbehli nás celebrity.

O magnátoch

Žriedlo zlosti medzi nami
prebujnelé má hnáty.
Svedčia o tom oni sami:
Nabobtnalí magnáti.

O strate chuti a čuchu

Taký Dežko ľudia zlatí
isto silný vírus má.
Keď chuť do roboty stratí
a práca mu nevonia.

O drahých voľbách

Národ slepý ako lampa
nechce čo im vodca sľúbil
Nechcú prezidenta Trampa,
aj keď hlasy draho kúpil.

Čo sa v Amerike deje?
Od údivu každý žasol.
Keď prezident určil smele
koľko chce mať svojich hlasov.

O túžbe bežných ľudí

Mať problémy drobné, malé,
nielen zbaviť nákazy.
Pokazí to skoro stále
silná zlomoc peňazí.

O kapitulácii kapitolu

Nenávisť a zloba ľudská,
všetci máme hlavy dole,
keď prezident národ hucká
k brutalite v Kapitole.

O odvolaní vinníka

Život s krízou je tak krušný,
je to znôška náhod.
Za to, že je neposlušný,
odvolajme národ.

O jalových šéfoch

Sem-tam hlúposť naplácajú,
majúc pri tom veľkú tlamu,
očividne čas strácajú,
no veď mlátia prázdnu slamu.

O celebritách

Celebrity žijú šťastne,
nevadí, že bez dôvery.
Všetkým ostatným je jasné,
že si žijú nadpomery.

VŠESTRANNÝ HUMORISTA A POET

JÁN HEINRICH

Ján Heinrich zo Žiliny patrí medzi známych popredných slovenských humoristov. Dlhé roky pracoval v oblasti lesníctva, konkrétne v bývalých Štátnych lesoch v Žiline, kde momentálne ako dôchodca žije a pracuje, a keďže sa dlhé roky pohyboval v tomto prostredí, jeho prvá kniha má názov Lesoviny, ktoré obsahujú satirické myšlienky - aforizmy z tohto prostredia. Ďalšia publikácia obsahuje poviedky, humoresky, veršovanky, epigramy, ktoré postupne zaraďujeme aj na stránky Humorikonu. Jeho príspevky sa kedysi objavovali vo vtedajšom známom celoslovenskom satiricko – humoristickom časopise ROHÁČ, keď predtým mal vlastnú rubriku v Roľníckych novinách. Janko Heinrich je všestranný autor, čo možno vyčítať aj z príspevkov z jeho dlhoročnej tvorby.

Lesník Ing. Ján Heinrich, tohto času na pracovnom dôchodku, je medzi kolegami známy ako človek s výnimočnou schopnosťou vtipne reagovať na najrôznejšie situácie. Svoj zmysel pre humor a talent písať uplatňuje už od mlada, keď začal prispievať mikropoviedkami do dnes už (aká to škoda) zabudnutého humoristicko-satirického časopisu Roháč. Príležitostne prispieval aj do literárnych príloh iných slovenských denníkov či týždenníkov. Plodná bola viacročná spolupráca s Roľníckymi novinami, kde svojou tvorbou reagoval na aktuálne dianie v celostránkovej rubrike Echo. A opäť to boli mikropoviedky, epigramy a aforizmy. Pred takmer dvomi desaťročiami sa stal pravidelným prispievateľom časopisu LES. Vtedajší šéfredaktor Ján Fillo pomenoval jeho rubriku Lesoviny. Podľa rubriky dostala meno útla knižočka aforizmov, ktorá uzrela svetlo sveta z iniciatívy Michala Galajdu, vtedajšieho riaditeľa Ústavu pre výchovu a vzdelávanie pracovníkov lesného a vodného hospodárstva. Vtipné sentencie Jána Heinricha doplnil kreslenými vtipmi renomovaný karikaturista Ľubomír Juhás (mimochodom, tiež lesník). O príjemný vzhľad knižky sa postarala grafička Mária Gálová. Stalo sa tak v roku 2001. Uplynulo šestnásť rokov a na svete je „mladší súrodenec“ – druhý diel Lesovín. A tak ako v každej dobrej detektívke sa vracia páchateľ na miesto činu, tak sa opäť dal dohromady tím humoristu, karikaturistu a grafičky v zložení Ján Heinrich, Ľubomír Juhás a Mária Gálová. Výsledkom je milá a veselá knižka, ktorá rozpráva o lesoch a lesníkoch prevažne veselo, ale chvíľami aj vážne. Knižke sa dostalo náležitej prezentácie na krste, ktorý sa uskutočnil v Lesníckom a drevárskom múzeu vo Zvolene. Úlohy „sudičiek“, ktoré privítali „novonarodenú“ knižku, sa ujali dve

dámy – primátorka Zvolena, hlavného mesta slovenského lesníctva Lenka Balkovičová a vedúca Lesníckeho Domu mládeže Ľubica Miľanová. Na zlepšenie nálady prečítal z diela pár sentencií herec zvolenskej činohry Vlado Rohoň. Ján Heinrich je však všestranným autorom, čo dokumentujú aj jeho stále aktuálne príspevky.

Predvolebná agitka

Dlhé roky som žil cnostným a bohabojným životom. Tak ako Písmo káže. Striedmy v jedle a pití, verný zákonitej manželke. No a to ostatné tiež. Nebola to síce žiadna veľká zábava, ale odmena mala stáť za všetko to pozemské odriekanie. Po smrti ma čakal raj, kráľovstvo nebeské.

V podvedomí mi však hlodal červ pochybnosti. Aké je to v pekle? Budem sa tam škvariť v ohni spolu s ostatnými hriešnikmi?

Už dávnejšie som mal v pätách akéhosi čudného chlapíka. Chodil za mnou, občas mi priateľsky zamával. Nebyť toho jeho čudného výrazu v tvári, povedal by som – sympaťák.

Až raz, nečakane sa pristavil pri mne. A začal bez veľkých okolkov.

– Som Xaver – povedal, – poď so mnou, niečo ti ukážem.

Bez slova som ho nasledoval. Zaviedol ma do akejsi miestnosti. Bol tam prehrávač s obrazovkou. Vložil doň CD – čko a zapol ho. Predo mnou sa vtom začínal odvíjať obraz nekonečných radovánok. Poloodeté ženy, rozkrkošení muži, more alkoholu, drogy, rytmická muzika, tanec, chlast, striptíz, orgie...

– Takto to vyzerá v pekle! – uzavrel Xaver naše stretnutie a náhle zmizol.

Od tej chvíle sa môj život zmenil. Nedbal som na božie prikázania. Veď načo aj, keď je peklo také lákavé.

V pekle som sa ocitol potom, len čo som oči naveky zatvoril. Veľmi sa tam so mnou nemaznali. Šupli ma kotla s horúcou smolou a začali podo mnou hajcovať.

Kde sa vzal, tu sa vzal, stál pri mne môj známy Xaver. Rohy na hlave, nechýbal mu chvost a kopýtko. Čert to bol veru.

– A kde je to peklo, čo si mi na Zemi kedysi prehrával? – pýtam sa ho plný sklamania a bolesti.

– Jaj, priateľu, – zarehotal sa čertovsky – to bola iba predvolebná agitka!

Úvahy

- Na konci ruky zákona je nastrčená dlaň.
- Čím plytší intelekt, tým hlbší výstrih.

Úlety

- Rada: Nechcete sa obracať v hrobe? Dajte sa spopolniť!
- Cieľom každej pánskej jazdy je dostať sa dámam na kobylku.
- Nevera je protest poležiačky.
- Škoda prosiť slepého, nech prižmúri jedno oko.
- Niet nad piate koleso, keď z neho urobia rezervu.
- Ženy dokážu milovať do poslednej koruny.
- Kardiochirurg je človek so srdcom na dlani.
- Ironiou je, keď po smrti čaká mŕtve telo v chladničke na spálenie.
- Vôl je presvedčený, že šťastie je neúnavné.

Sentencie

- Radšej byť celý bez seba, ako stratiť hlavu.
- Zrak dokáže klamať bez mihnutia oka.
- Odísť je umenie . Zostať – odvaha.
- Nech sa holá pravda nečuduje, ak ju znásilnia.
- Keď šoférke blondínke zdochne motor, telefonuje do kafilérie.

Ívery

- Časom ku každým pravidlám pribudne toľko výnimiek, že výnimky sa stávajú pravidlami.
- Zvyk je železná košeľa, ktorá aj tak časom zhrdzavie.
- Z nadštandardného vzťahu už nejedna žena otehotnela.

ČRIEPKY

Veľkými písmenami sa zapisujú do dejín tí, ktorí počítajú s krátkozrakosťou ostatných.
V hladovej doline je každý obézny občan podozrivý.
Justícia je u nás nezávislá. Od vlastného svedomia.
Rozum a svedomie by si nemali kafrať do kšeftu.
Dnes je hanba priznať sa k spolužiakovi s robotníckej triedy.

Život je neustály súboj ušľachtilých predsavzatí s hriešnym pokušením.
Vo vysokých financiách rozhodujú nuly.
Rada:Ak chcete manžela, ktorý seká dobrotu, vydajte sa za mäsiara.

Sebakritika

Na vysokú funkciu
som prikrátky,
nedosiahol by som
– na úplatky.

Polopravdy

Najskôr zapadnete do kolektívu, zriedeného alkoholom.
Krivý charakter nezakryje ani funkcia šitá na mieru.
Tri razy sľúb, kým raz splníš!
Vydatú ženu poznáte podľa obrúčky na prste , muža a troch detí na krku.

V politike

Ak sa mienite nervove zrútiť, tak podľa možnosti nad neobývaným územím.
Rebríčky hodnôt by sa mali testovať pod kurínmi.
Čoskoro nám sprivatizujú aj štátne sviatky.
Ak prevrátite kabát, prezradí vás naftalín.
Inteligentné sexbomby sú samonavádzacie.

PRINCIPIÁLNE

Zásadovosť?
S ňou do hája!
Anjel s čertom sa dnes spája!
Dnes sa taká šanca skytá
keď nám ide o korytá.
Občana tak po našom
odbavíme gulášom!

PREKLEPY

Pred mužmi sa snažila maskovať svoju p l o c h o s ť.
Pod Poľanou rastú c h l p y ako buky.
Ženu je lacnejšie chovať, ako š a n t i ť.
Okolo hlavy jej svišťali z a f ú ľ a n é guľky.
Zo všetkých pozostalých najviac ž i a r i l a mladá vdova.
Pozri, ocko, čo nám zasa p o s l a l náš drahý synáčik!
Toto je p r a s a, čo nás dovedie ku krajším zajtrajškom.
Kde sa hobľuje, o b l i n y lietajú.
Všetkého treba s d i e r o u.
Šéfka to bola s patričnou a u t o r i ť o u.
Rodičia si užijú ú č t y hlavne od vlastných detí.
Odchádzam o päť minút č e s ť.

Zaokrúhlené myšlienky

- Niektorých práca tak vyšťaví, že potom nevládzu pohnúť rozumom.
- Už Vstup Slovenska do EÚ je kapitola sama o sebe.
- Keď raz predsa len otvoria koaličnú zmluvu, zistí sa, že aj tá je už prázdna.
- Najčastejšou príčinou zakázaného uvoľňovania sú strukovín?
- Najhlbšie klesajú práve tí s plytkým charakterom.

ČRIEPKY

- Zoštíhľovania vlády sa najviac obávajú obézni ministri.
- Každý národ má takých politikov, akých si zaslúži. To iba nás Pánboh trestá.
- Keď sa somár naučí cudzí jazyk, začne stvárať kraviny.
- Hlava štátu to má ťažké. Stojí na čele a zároveň leží v žalúdku.
- Ešte tak zriadiť Ministerstvo politickej kultúry!
- Bolo to dievka krv a pleťové mlieko.
- Myšlienkové pochody spôsobujú mnohým otlaky na mozgu.
- Väznice sú kľúčovými miestami spravodlivosti.
- Hlúposť dnes vraj možno kúpiť aj za výhodné splátky.
- Chrapúňovi morálna facka neublíži.
- Každý národ má takú vládu, akú si zaslúži. To len Slovákov Pán boh skúša a trestá.

Do čierneho

- Návrh prešiel v parlamente mlčiacou väčšinou.
- Keď sa pravda a lož dohodnú na remíze, jedná sa o kompromis.
- Kto dnes nemá lakte, ten sa musí už len na kolená spoliehať.
- Našich poslancov rozoznávame závislých, nezávislých a abstinujúcich.
- Štát je dojná krava, ktorá sa pasie na Slovensku a vemená má na španielskej riviére.
- Najvzácnejší bude čoskoro človek s ľudskou tvárou.
- Najtrefnejšia satira máva anonymného autora.
- Odmenou za psiu vernosť je psí tridsiatok.
- Niektorým ide práca od oboch rúk.
- Najradšej sa hrávame na slepú babu so starou mamou, lebo tá má šedý zákal.
- Politická zodpovednosť je zlúčenina, rozpustná v parlamente.
- Šikovný si aj na kyslíkový dlh dohodne splátkový kalendár.
- Kacírske myšlienky sú ohňovzdorné.
- Ľahko byť chladnokrvným takému, ktorý už na márach ležiacemu na márach.
- Láska prechádza síce cez žalúdok , ale žiaľ potom pokračuje ďalej.

ZLÝ SEN

Mal som taký čudesný sen. Hrozivé sny ma prenasledujú pomerne často, ale tento bol prazvláštny. Vyhral som v akejsi lotérii prvú cenu a jackpot k tomu. Fúra peňazí, ťažké peniaze to boli. Dva kufríky a ešte aj do igelitky sa vošlo. Niečo padlo na oslavu, ošatili sme sa, zaobuli, nový nábytok nakúpili. Dal som deťom, vnúčatám, ale z tej hŕby ako keby ani neodbudlo. Čo teraz, keď sa o tej našej korune všeličo šepká. Hádam to len nedám na knižku, nie som blázon. Nakúpil som ja akcie na burze. Len tak, pas blint. A z recesie zopár lósov. Aj som si zatipoval, nech to para tlačí. Vtedy sa spustila lavína. Moje akcie na burze vyleteli tak, že ostatní začali krachovať. V lotérii som povyhrával, čo sa len dalo a o mojich tipoch radšej nehovorím. V stávkových kanceláriách si trhali vlasy. Pozhŕňal som všetky tie prachy a znova to všetko zopakoval v nádeji, že konečne prehrám. Čerta starého. Vyhrával som, vyhrával, peniaze sa priam kotili. Topil som sa v peniazoch. Moje peniaze nikto

nechcel. Na burzu som mal vstup zakázaný, tak isto do stávkových kancelárií. Dokonca ani na dobročinnosť si odo mňa nechceli vziať. Somráci, vandráci, bufeťáci aj feťáci sa odvracali odo mňa a odpľúvali si zhnusene. A peňazí len pribúdalo a pribúdalo. Dýchať mi nedalo, dusil som sa. Zobudil som sa celý spotený. Rozbil som synovi prasiatko a pobral som sa na pivo.

ZAKLÍNADLO

Túlam sa svetom a nič ma tak ľahko neprekvapí. Ani tá zakliata krajina, čo sa mi do cesty onehdy priplietla. Nuž zvláštna bola, to treba priznať. Všetko živé, ľudia, vtáci, zvieratá, tam spalo. Spalo, ako čarovným prútikom šibnuté. Tak, ako ho kliatba zastihla. Jednych to pri oddychu, iných pri práci zastihlo. Tých druhých by však človek na prstoch spočítal. Boli takí čo ich to pri takej, či onakej intímnej činnosti chytilo. No, hotové panoptikum. Šípková Ruženka a zlá čarodejnica, prebehlo mi ihneď rozumom. To poznám. Tu pomôže len čarovné zaklínadlo. Zalovil som v pamäti, lebo zaklínadiel ovládam na každú príležitosť hneď niekoľko. Zamrmlal som čarovnú formulku. Pre istotu a podľa foršriftu hneď tri razy. A začali sa diať veci prapodivné. Čo spalo, prebúdzať sa začínalo. Ale ! Nič nebolo ako predtým. Tí, ktorí pracovali, začali leňošiť. Ponižovaní zodvihli hlavy a poďho tamtých hore dirigovať. Rekreanti sa tvárili, že pracujú, ale osohu z nich bolo pramálo. Vtáci pešo chodili, zvieratá poletovali, voda sa sypala, piesok sa lial. Uľal som sa, zlé zaklínadlo som použil. Čo sa stalo, už sa neodstane. O štyri roky sa sem vrátim. A všetko bude ako predtým.

Na záver

- Dejiny sú samá križovatka bez prednosti v jazde.
- Bosému do topánok nenatečie.
- Korupcii močiarnej sa najlepšie darí v morálnom bahne.
- Šľahačka je smotánka po výprasku.
- Väznice sú kľúčovými miestami spravodlivosti.
- Hlúposť dnes vraj možno kúpiť aj za výhodné splátky.
- Chrapúňovi morálna facka neublíži.
- Každý národ má takú vládu, akú si zaslúži. To len Slovákov Pán boh skúša a trestá.

ROHÁČ
13

ROHÁČ
14
So Sovietskym zväzom na večné časy!

ROHÁČ
16

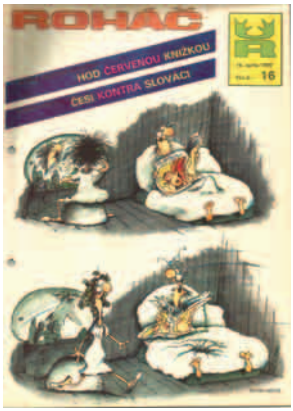
ROHÁČ
16
HOD ČERVENOU KNIŽKOU
ČESI KONTRA SLOVÁCI

ROHÁČ
17

ROHÁČ
18

ROHÁČ
19
DŮCHODCI PRO STOROŇKY
TAJNÉ VYSLEDKY OSMALÉTKY
OBČANSKÁ OTÁZKA

ROHÁČ
20
Pozrite sa, kde sú prakovali v štátnej bezpečnosti je zatajené pred vami niečo tajné pretože otvorene sú nervami sú na tom veľmi zle kde tele je zima vyrazaka
MAPA MIZERIE S NEZNÁMYMI
NEPOHODLNÉ OKNO

ROHÁČ
21
V tomto čísle:
PREDVOLEBNÝ HANKATAN

ROHÁC
22
IZVINITE TOVARIŠČI! NAŠ TANKIST OPITÝ KAK DELO.

ROHÁC
23
TENTO MUŽ SA NA ROZHODOU

ROHÁC
24
ALKOHOLICKÉ OKNO
KORACÍNO NA ČIREŠNIACH
MNE JE TO JEDNO, KTO VYSKOČÍ DO SEDLA. AJ TAK BUDEM MUSIEŤ ŤAHAŤ AKO KŮŇ

ROHÁC
25

ROHÁC
26

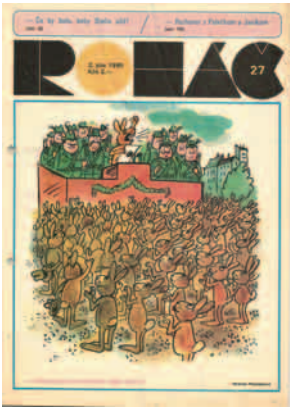
ROHÁC
27

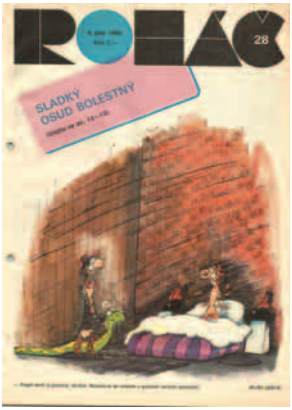
ROHÁC
28
SLADKÝ OSUD BOLESTNÝ

ROHÁC
29

ROHÁC
30

ROHÁČ
31
UVIDÍME DÍTĚ MÉ, CO Z TEBE ZA DVA ROKY VYROSTE!

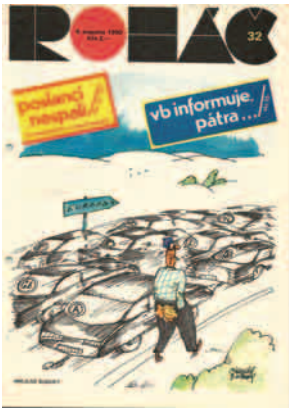
ROHÁČ
32
poslaná nespalu!
vb informuje, pátra...!

ROHÁČ
33
ALKOHOLICKÉ OKNO

ROHÁČ
34
SÁŠA A GOLIÁŠ

ROHÁČ
36
páni
ŽITNÝ OSTROV

ROHÁČ
37
PETER GREGOR

ROHÁČ
13

ROHÁČ
3

ROHÁČ
2

Vydanie tejto knihy podporili:

RUKOPIS TOHTO DIELA VZNIKOL S FINANČNOU PODPOROU LITERÁRNEHO FONDU

Veľká vďaka patrí spoločnosti
COOP Jednota Nové Zámky, s.d.,
ktorá finančne podporila vydanie tejto knihy

coop JEDNOTA NOVÉ ZÁMKY

Podstatnú časť na tlač knihy finančne podporili:

REMARK AGRODRUŽSTVO TP PALÁRIKOVO

Remark EXPORT - IMPORT

POĽNO SME SPOL. S.R.O.

Poľno SME, s.r.o.

POĎAKOVANIE ZA POMOC PRI VYDANÍ KNIHY PATRÍ PREDOVŠETKÝM PODNIKATEĽOVI

ING. ZOLTÁNOVI ČERNÁKOVI

Wellness & Relax Palárikovo

Ing. Zoltán Černák

V areáli relaxačného centra Poľno SME v Palárikove je hosťom k dispozícii oddychový bazén s rôznymi atrakciami (divoká rieka, protiprúd, perličkový kúpeľ, chrliče, vodný dáždnik, vírivá vaňa – jacuzzi, vodopád, hydromasáže, dúhové osvetlenie bazéna), tri druhy sáun (parná, fínska, infrasauna), fitness centrum a masáže.
V priestoroch relax centra sa nachádza aqua bar, v ktorom si je možné pochutnať na dobrej káve a širokej ponuke alko a nealko drinkov.

OTVÁRACIE HODINY:

Pondelok:	14:00 – 21:00	Piatok:	14:00 – 22:00
Utorok:	10:00 – 21:00	Sobota:	10:00 – 22:00
Streda:	14:00 – 21:00	Nedeľa:	10:00 – 21:00
Štvrtok:	10:00 – 21:00		

Počas sviatkov a prázdnin je wellness centrum otvorené od 10:00 hodiny.

Kontakt: Remeselnícka 702/2, 941 11 Palárikovo
tel.: 0907 988 632 | 035/649 31 44, e-mail: info@wellnesspalarikovo.sk

www.wellnesspalarikovo.sk

Wellness & Relax Centrum

PALÁRIKOVO

Je tu začiatok letného dovolenkového obdobia a tak prichádzame so zaujímavou ponukou návštevy Wellness centra v obci Palárikovo, ktoré sa postupom času stáva čoraz známejším a tým i navštevovanejším. Nielen kvôli nádhernému dekoračnému prostrediu v jeho okolí a službám, ale najmä preto, že Návštevníkom je k dispozícii relaxačné centrum v rámci ktorého súčasťou jr veľký bazén disponúci s protiprúdom, vodopádmi, masážnymi tryskami i perličkovým kúpeľom, čiže sú to atraktívne možnosti športu i zábavy. V ponuke sú aj tri druhy sauny, špičková posilňovňa, priestory na masáže i posedenie v bare s občerstvením. Deti zo základnej školy tu môžu absolvovať plavecký výcvik. Ďalej je tu oddychový bazén s rôznymi atrakciami ako sú divoká rieka, protiprúd, perličkový kúpeľ, chŕliče, vodný dáždnik, vírivá vaňa (jacuzzi), vodopád, hydromasáž a sauna. V saunovom svete sa nachádzajú tri druhy - parná sauna, fínska sauna a infrasauna.V priestoroch relax centra sa nachádza aqua bar, v ktorom sa hostia môžu občerstviť širokou ponukou nealkoholických i alkoholických nápojov, pizzí a snackov. Súčasťou Wellness centra je masážny salón, v ktorom sa kvalifikovaní maséri starajú o celkovú fyzickú aj duševnú pohodu. Hostia ak načerpajú nové sily a energiu. Wellness je otvorený počas týždňa iba v popoludňajších hodinách, plus v piatok je večerné kúpanie. Cez víkend je kúpanie celodenné. Súčasťou relaxačno-rehabilitačného centra je aj športový areál, v ktorom si môžete vyskúšať jazdu na koni, alebo zahrať bowling. Samozrejme, nechýba ubytovanie, jedáleň a kongresové centrum. Komplex je vybavený modernými technológiami a zariadeniami, ponúkajúcimi dokonalú regeneráciu.